

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-76-13

Druk nr 1881

Warszawa, 29 października 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw z projektami aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rozwoju Regionalnego.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ustawy nie stosuje się do programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz z funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, z wyłączeniem przepisów rozdziałów 1, 2, 2b i 7 oraz przepisów art. 14e, 14f, 14g ust. 1, 2 i 4, art. 14h i 14l.”;

2) w art. 3a:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a–1c w brzmieniu:

„1a) inicjowanie, opracowywanie lub koordynowanie opracowywania i negocjowanie, o ile ustawa nie stanowi inaczej, dokumentów programowych dotyczących okresów programowania Unii Europejskiej;

1b) inicjowanie, opracowywanie, negocjowanie i podpisywanie programów współfinansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);

1c) wykonywanie, o ile ustawa nie stanowi inaczej, zadań państwa członkowskiego określonych w przepisach Unii Europejskiej dotyczących funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz w umowie partnerstwa.”;

b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a i 3b w brzmieniu:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2011 r. Nr 279, poz. 1644, z 2012 r. poz. 1237 oraz z 2013 r. poz. 714.

- „3a) inicjowanie, programowanie i koordynowanie realizacji planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomie krajowym i regionalnym, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej;
 - 3b) inicjowanie, programowanie i prowadzenie polityki miejskiej;”;
 - c) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
 - „4a) koordynowanie i realizację procesu ewaluacji polityki rozwoju;”;
 - d) uchyla się pkt 6;
- 3) w art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów lub dokumentów programowych, uwzględniając zobowiązania wynikające z prawa Unii Europejskiej.”;
- 4) w art. 5:
- a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
 - „1a) dokumenty programowe – umowę partnerstwa oraz programy służące jej realizacji;”;
 - b) po pkt 4a dodaje się pkt 4b i 4c w brzmieniu:
 - „4b) koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju – koncepcję, o której mowa w art. 47 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.³⁾);
 - 4c) kontrakt terytorialny – umowę określającą cele i przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w niej województwa, sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie, opracowywanych przez zarząd województwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności;”;
 - c) uchyla się pkt 5,
 - d) po pkt 6 dodaje się pkt 6a–6c w brzmieniu:
 - „6a) obszar funkcjonalny – obszar, o którym mowa w art. 2 pkt 6a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 21 i 405.

- 6b) obszar strategicznej interwencji państwa – obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie, w tym obszary wiejskie;
 - 6c) obszar problemowy – obszar strategicznej interwencji państwa cechujący się największą koncentracją negatywnych zjawisk rozwojowych;”,
 - e) pkt 7 otrzymuje brzmienie:
 - „7) partnerzy społeczni i gospodarczy – organizacje pracodawców i organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.⁴⁾), samorzady zawodowe, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz jednostki naukowe w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.⁵⁾), a także Rada Działalności Pożytku Publicznego;”,
 - f) po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:
 - „7a) programy służące realizacji umowy partnerstwa – programy:
 - a) służące realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności – programy realizowane z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności,
 - b) realizowane z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz funduszy wspierających sektor morski lub rybacki;”,
 - g) po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:
 - „9a) umowa partnerstwa – umowę określającą uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, przygotowaną z udziałem partnerów społecznych i gospodarczych oraz zatwierdzoną przez Komisję Europejską;”;
- 5) art. 6a otrzymuje brzmienie:

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1793 i 1800, z 2002 r. Nr 10, poz. 89 i Nr 240, poz. 2056, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2009 r. Nr 219, poz. 1707.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455 i Nr 185, poz. 1092 oraz z 2013 r. poz. 675.

„Art. 6a. Przy opracowywaniu projektu strategii rozwoju, programów, umowy partnerstwa i programów służących realizacji umowy partnerstwa stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.⁶⁾).”;

6) po art. 6a dodaje się art. 6b w brzmieniu:

„Art. 6b. 1. Koordynacja i realizacja procesu ewaluacji polityki rozwoju, o których mowa w art. 3a pkt 4a, polega w szczególności na:

- 1) prowadzeniu ewaluacji strategii rozwoju opracowywanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz instrumentów istotnych dla realizacji polityki rozwoju i na tej podstawie formułowaniu wniosków i rekomendacji w zakresie programowania i realizacji polityki rozwoju;
- 2) koordynowaniu procesu ewaluacji strategii rozwoju oraz innych dokumentów, w tym opracowywaniu standardów i zaleceń dla ich ewaluacji.

2. Standardy i zalecenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego zamieszcza na swojej stronie internetowej.

3. W przypadku utworzenia przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w urzędzie go obsługującym, krajowej jednostki ewaluacyjnej zadania, o których mowa w ust. 1, wykonuje ta jednostka.”;

7) w art. 9:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) długookresowa strategia rozwoju kraju – dokument określający główne cele, wyzwania i kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju obejmujący okres co najmniej 15 lat;”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) inne strategie rozwoju – dokumenty określające podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju odnoszące się do sektorów, dziedzin, regionów lub rozwoju przestrzennego, w tym obszarów funkcjonalnych.”;

8) po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu:

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 340, Nr 84, poz. 700 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 145, Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804, Nr 143, poz. 963 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 122, poz. 695, Nr 132, poz. 766, Nr 135, poz. 789, Nr 152, poz. 897, Nr 163, poz. 981, Nr 170, poz. 1015 i Nr 178, poz. 1060, z 2012 r. poz. 460, 472, 908, 951 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 21 i 165.

„Art. 9a. 1. Strategie rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 2 i 3, uwzględniają cele i kierunki zrównoważonego rozwoju kraju określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

2. Przed przyjęciem strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 2 i 3, właściwy minister lub zarząd województwa przygotowuje raport ewaluacyjny zawierający uprzednią ewaluację skuteczności i efektywności realizacji strategii.”;

9) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Długookresowa strategia rozwoju kraju określa w szczególności:

- 1) główne cele, wyzwania i kierunki rozwoju kraju, wynikające z procesów zachodzących wewnątrz kraju, jak i zmian w jego otoczeniu zewnętrznym;
- 2) kompleksową społeczno-gospodarczą koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, z uwzględnieniem wymiaru społecznego, gospodarczego, środowiskowego, terytorialnego i instytucjonalnego.

2. Długookresowa strategia rozwoju kraju uwzględnia uwarunkowania wynikające z członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.”;

10) w art. 11 uchyla się ust. 2;

11) w art. 12a:

a) w ust. 1:

– uchyla się pkt 3,

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) określenie celów strategicznych w okresie realizacji strategii w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym wraz z pożądanymi wskaźnikami ich realizacji;”,

– uchyla się pkt 5,

– pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) określenie kierunków polityki państwa, w tym interwencji podmiotów, o których mowa w art. 3, służących osiągnięciu celów strategicznych polityki rozwoju;”,

– uchyla się pkt 7,

– pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) określenie obszarów strategicznej interwencji państwa, w tym obszarów problemowych;”,

b) uchyla się ust. 4,

- c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przepisy art. 11 ust. 3–5 stosuje się odpowiednio.”,
 - d) uchyla się ust. 6,
 - e) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Średniookresowa strategia rozwoju kraju podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczno-gospodarcza kraju.”,
 - f) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Do aktualizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju stosuje się odpowiednio ust. 2 oraz art. 11 ust. 3–5.”;
- 12) w art. 13 w ust. 1:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) diagnozę sytuacji w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym, z uwzględnieniem stanu środowiska oraz różnicowań przestrzennych i terytorialnych;”,
 - b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) określenie celów rozwoju, w tym kierunków interwencji, w zakresie objętym strategią wraz z pożądanymi wskaźnikami realizacji, z uwzględnieniem różnicowań przestrzennych lub terytorialnych;”,
 - c) uchyla się pkt 4 i 5;
- 13) art. 13a otrzymuje brzmienie:

„Art. 13a. System realizacji strategii rozwoju zawiera warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii.”;

14) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. 1. Projekt strategii rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3, opracowuje oraz uzgadnia właściwy minister, z własnej inicjatywy lub w wykonaniu zobowiązania nałożonego przez Radę Ministrów, i przedkłada go ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego, w celu wydania opinii dotyczącej zgodności ze średniookresową strategią rozwoju kraju oraz z zakresem określonym w art. 13 ust. 1, z wyłączeniem przypadków, gdy projekt strategii rozwoju opracowuje zarząd województwa.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię, o której mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu strategii rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3.

3. W przypadku wydania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii o braku zgodności projektu strategii rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3, ze średniookresową strategią rozwoju kraju lub z zakresem określonym w art. 13 ust. 1, właściwy minister przygotowuje pisemne stanowisko do tej opinii.

4. Właściwy minister przedkłada do rozpatrzenia przez Radę Ministrów projekt strategii rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3, wraz z opinią, o której mowa w ust. 1, oraz stanowiskiem, o którym mowa w ust. 3.

5. Rada Ministrów albo sejmik województwa przyjmuje, w drodze uchwały, strategię rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3.”;

15) w art. 14b w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) politykę regionalną;”;

16) po rozdziale 2 dodaje się rozdziały 2a i 2b w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Zasady przygotowania dokumentów programowych

Art. 14e. 1. Projekt umowy partnerstwa opracowuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego we współpracy w szczególności z:

- 1) ministrami właściwymi ze względu na zakres objęty umową partnerstwa;
- 2) zarządami województw;
- 3) partnerami społecznymi i gospodarczymi.

2. Projekt umowy partnerstwa opiniuje Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Przy opracowywaniu projektu umowy partnerstwa uwzględnia się strategię rozwoju, o których mowa w art. 9, oraz koncepcję przestrzennego zagospodarowania kraju.

4. Projekt umowy partnerstwa jest przyjmowany przez Radę Ministrów, w drodze uchwały, na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego negocjuje z Komisją Europejską przyjęty przez Radę Ministrów projekt umowy partnerstwa.

6. Umowa partnerstwa zatwierdzona przez Komisję Europejską jest przekazywana do wiadomości członkom Rady Ministrów.

7. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o:

- 1) podjęciu przez Komisję Europejską decyzji zatwierdzającej umowę partnerstwa;

2) adresie strony internetowej, na której zostanie zamieszczona treść umowy partnerstwa.

8. Przepisy ust. 1–7 stosuje się odpowiednio w przypadku zmiany umowy partnerstwa.

Art. 14f. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego sporządza sprawozdanie roczne z realizacji umowy partnerstwa w terminie 8 miesięcy od zakończenia każdego roku oraz przedkłada je Komitetowi do spraw Umowy Partnerstwa i Radzie Ministrów do wiadomości.

2. Pierwsze sprawozdanie roczne z realizacji umowy partnerstwa, obejmujące lata 2014 i 2015, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego sporządza w 2016 r. Ostatnie sprawozdanie roczne za 2022 r. minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego sporządza w 2023 r.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego sporządza, w 2017 r. i 2019 r., sprawozdania z postępu realizacji umowy partnerstwa i przedkłada je Komitetowi do spraw Umowy Partnerstwa oraz Radzie Ministrów do wiadomości, a także przedstawia je Komisji Europejskiej.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego sporządza, do dnia 30 czerwca 2025 r., końcowe sprawozdanie z realizacji umowy partnerstwa.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi oraz minister właściwy do spraw rybołówstwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego, w terminie 6 miesięcy od zakończenia każdego roku, sprawozdania roczne z realizacji programów służących realizacji umowy partnerstwa znajdujących się we właściwości tych ministrów. Pierwsze sprawozdanie roczne, obejmujące lata 2014 i 2015, jest przekazywane w 2016 r. Ostatnie sprawozdanie roczne za 2023 r. jest przekazywane do dnia 31 stycznia 2025 r.

Art. 14g. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego:

- 1) koordynuje przygotowanie programów służących realizacji umowy partnerstwa;
- 2) może inicjować programy służące realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowywane przez zarząd województwa;
- 3) opracowuje programy służące realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności.

2. Koordynacja przygotowania programów służących realizacji umowy partnerstwa polega na:

- 1) monitorowaniu stanu przygotowania tych programów;
- 2) zapewnieniu spójnego i komplementarnego systemu informacji i promocji tych programów.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego koordynuje także przygotowanie programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności. Koordynacja polega w szczególności na:

- 1) reprezentowaniu Rzeczypospolitej Polskiej w kontaktach z Komisją Europejską;
- 2) prowadzeniu, we współpracy z właściwymi ministrami i zarządami województw, negocjacji z Komisją Europejską mających na celu uzgodnienie treści tych programów;
- 3) proponowaniu podmiotów, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę tych programów.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi oraz minister właściwy do spraw rybołówstwa opracowuje programy służące realizacji umowy partnerstwa realizowane z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, a także:

- 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z Komisją Europejską;
- 2) prowadzi negocjacje z Komisją Europejską mające na celu uzgodnienie treści tych programów;
- 3) proponuje podmioty, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę tych programów.

5. Zarząd województwa opracowuje dla danego województwa program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności.

Art. 14h. Właściwy organ przy opracowywaniu programu służącego realizacji umowy partnerstwa uwzględnia ustalenia umowy partnerstwa.

Art. 14i. Program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności określa w szczególności:

- 1) wybrane cele przewidziane do osiągnięcia zgodnie z umową partnerstwa oraz uzasadnienie ich wyboru, z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych lub regionalnych oraz uprzedniej ewaluacji skuteczności i efektywności realizacji tego programu;
- 2) oczekiwane rezultaty, które mają zostać osiągnięte przez realizację tego programu;
- 3) opis działań, które mogą uzyskać dofinansowanie w ramach tego programu;

- 4) plan finansowy;
- 5) instytucje i podmioty zaangażowane w realizację programu oraz ich powiązania (system instytucjonalny).

Art. 14j. 1. Program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności opracowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego jest przyjmowany przez Radę Ministrów, w drodze uchwały, przed skierowaniem do przyjęcia przez Komisję Europejską.

2. Program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności opracowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, po przyjęciu przez Komisję Europejską, jest przekazywany do wiadomości członkom Rady Ministrów.

3. Program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowany przez zarząd województwa, jest przyjmowany przez zarząd województwa, w drodze uchwały, przed skierowaniem do przyjęcia przez Komisję Europejską.

4. Program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowany przez zarząd województwa, po przyjęciu przez Komisję Europejską, jest przekazywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do wiadomości członkom Rady Ministrów.

Art. 14k. Do programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 ust. 7 pkt 2 i ust. 8, art. 19a i art. 20 ust. 2a, 3 i 3b.

Art. 14l. 1. W celu zapewnienia koordynacji i monitorowania realizacji umowy partnerstwa, w szczególności programów służących jej realizacji, w tym współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz z funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, tworzy się Komitet do spraw Umowy Partnerstwa.

2. Do zadań Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa należy w szczególności:

- 1) przegląd realizacji umowy partnerstwa i programów służących realizacji umowy partnerstwa z punktu widzenia postępów w osiągnięciu jej celów;
- 2) formułowanie propozycji zmian umowy partnerstwa;
- 3) analizowanie sytuacji, które wpływają na realizację umowy partnerstwa, oraz wskazywanie zagadnień o charakterze horyzontalnym związanych z jej realizacją wymagających ewaluacji;

- 4) w przypadku stwierdzenia opóźnień lub problemów systemowych związanych z realizacją umowy partnerstwa wydawanie dla instytucji zarządzających programami służącymi realizacji umowy partnerstwa rekomendacji dotyczących w szczególności poprawy efektywności tych programów w zakresie osiągnięcia jej celów, w tym działań naprawczych, związanych z wypełnieniem warunków wynikających z członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej;
- 5) opiniowanie dokumentów z zakresu komunikacji polityki spójności (strategia komunikacji polityki spójności) oraz ich zmian.

3. Komitetowi do spraw Umowy Partnerstwa przewodniczy minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego.

4. Zastępcą przewodniczącego Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa jest przedstawiciel wyznaczony wspólnie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

5. Przewodniczący Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa może powoływać podkomitety, określając zakres ich zadań.

6. W skład Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa wchodzi:

- 1) przedstawiciele instytucji zarządzających programami służącymi realizacji umowy partnerstwa;
- 2) przedstawiciele ministrów właściwych ze względu na zakres objęty umową partnerstwa;
- 3) przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 4) przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki;
- 5) przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
- 6) 3 przedstawiciele strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 7) przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych.

7. Przewodniczący Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa zapewnia, kierując się poszanowaniem zasady partnerstwa, aby przedstawiciele:

- 1) strony samorządowej, z uwzględnieniem przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
 - 2) strony rządowej,
 - 3) partnerów społecznych i gospodarczych
- stanowili po 1/3 składu Komitetu.

8. Komitet do spraw Umowy Partnerstwa jest powoływany na okres realizacji umowy partnerstwa.

9. Tryb pracy Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa określa regulamin, przyjmowany, w drodze uchwały, przez Komitet zwykłą większością głosów.

10. Obsługę kancelaryjno-administracyjną Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Rozdział 2b

Kontrakt terytorialny

Art. 14m. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego opracowuje we współpracy z ministrami właściwymi ze względu na zakres objęty kontraktem terytorialnym stanowisko dotyczące zakresu i treści kontraktu terytorialnego, w tym celów mających istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz województwa objętego kontraktem, a następnie przedstawia je do wiadomości Radzie Ministrów.

Art. 14n. 1. Zarząd województwa opracowuje projekt stanowiska dotyczącego proponowanych zakresu i treści kontraktu terytorialnego, w tym celów i przedsięwzięć priorytetowych mających istotne znaczenie dla rozwoju województwa objętego kontraktem.

2. Projekt stanowiska, o którym mowa w ust. 1, zarząd województwa przekazuje do zaopiniowania przez jednostki samorządu terytorialnego znajdujące się na terenie województwa objętego kontraktem terytorialnym, właściwe ze względu na zakres objęty kontraktem. Opinia jest wyrażana podczas konferencji, w której uczestniczą przedstawiciele zarządu województwa oraz przedstawiciele właściwych jednostek samorządu terytorialnego.

3. Zarząd województwa przyjmuje, w drodze uchwały, stanowisko dotyczące proponowanych zakresu i treści kontraktu terytorialnego, w tym celów i przedsięwzięć priorytetowych mających istotne znaczenie dla rozwoju województwa objętego kontraktem.

Art. 14o. 1. Na podstawie stanowisk, o których mowa w art. 14m i art. 14n ust. 3, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz zarząd województwa negocjują projekt kontraktu terytorialnego.

2. Rada Ministrów w drodze uchwały:

1) zatwierdza wynegocjowany kontrakt terytorialny;

2) określa zakres i warunki dofinansowania programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności opracowanego przez zarząd województwa środkami pochodzącymi z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych.

3. Zarząd województwa zatwierdza wynegocjowany kontrakt terytorialny w drodze uchwały.

4. Zatwierdzony kontrakt terytorialny zawierają minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz właściwy zarząd województwa.

Art. 14p. 1. Kontrakt terytorialny powinien określać co najmniej:

- 1) województwo, którego dotyczy;
- 2) cele przewidziane do realizacji na terenie danego województwa;
- 3) przedsięwzięcia priorytetowe i warunki ich realizacji, zgodne z celami wynikającymi odpowiednio ze strategii rozwoju, o których mowa w art. 9;
- 4) okres realizacji przedsięwzięć priorytetowych;
- 5) oczekiwane rezultaty przedsięwzięć priorytetowych;
- 6) źródła jego finansowania;
- 7) zakres i tryb sprawozdawczości z jego realizacji;
- 8) sposób wykonywania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego kontroli i monitoringu nad jego realizacją;
- 9) sposób i warunki weryfikacji realizacji przedsięwzięć priorytetowych;
- 10) warunki jego zmian i rozwiązania.

2. Kontrakt terytorialny określa ponadto wysokość, sposób i warunki dofinansowania programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowywanych przez zarząd województwa.

3. Do zmiany oraz rozwiązania kontraktu terytorialnego art. 14m–14o stosuje się odpowiednio.

4. Zmiany kontraktu terytorialnego w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 7–9, oraz dotyczące sposobu i warunków dofinansowania programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowywanych przez zarząd województwa, nie wymagają przyjęcia w drodze uchwały Rady Ministrów.

Art. 14q. 1. Realizację kontraktu terytorialnego koordynuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, a ze strony samorządowej właściwy zarząd województwa.

2. W celu realizacji zobowiązań wynikających z kontraktu terytorialnego zarząd województwa zawiera porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego, zaangażowanymi w realizację jego postanowień, znajdującymi się na terenie województwa objętego kontraktem.

3. Realizacja celów i przedsięwzięć priorytetowych mających istotne znaczenie dla rozwoju kraju i województwa, określonych w kontrakcie terytorialnym jest finansowana w szczególności ze środków programów oraz programów służących realizacji umowy partnerstwa lub z budżetów jednostek samorządu terytorialnego znajdujących się na terenie województwa objętego kontraktem terytorialnym.

Art. 14r. 1. Podmioty zaangażowane w realizację kontraktu terytorialnego przekazują, do dnia 31 marca każdego roku, ministrowi właściwemu ze względu na zakres objęty kontraktem terytorialnym, w zakresie jego właściwości, w odniesieniu do celów i przedsięwzięć, o których mowa w art. 14p ust. 1 pkt 2 i 3, nieobjętych programami służącymi realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, informację o realizacji kontraktu w roku poprzednim.

2. Minister właściwy ze względu na zakres objęty kontraktem terytorialnym przekazuje, do dnia 30 kwietnia każdego roku, ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w ust. 1, informację o realizacji kontraktu w roku poprzednim.

3. Instytucja zarządzająca programem służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, w zakresie swojej właściwości, w odniesieniu do celów i przedsięwzięć, o których mowa w art. 14p ust. 1 pkt 2 i 3, objętych programami służącymi realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, przekazuje, do dnia 30 kwietnia każdego roku, ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego informację o realizacji kontraktu terytorialnego w roku poprzednim.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przygotowuje, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w ust. 2 i 3, w porozumieniu z właściwym zarządem województwa informację o realizacji kontraktu terytorialnego w roku poprzednim.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przekazuje Radzie Ministrów, a zarząd województwa przekazuje sejmikowi województwa, do dnia 30 czerwca każdego roku, informację o realizacji kontraktu terytorialnego w roku poprzednim.”;

17) w art. 15:

a) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) programy rozwoju – dokumenty realizujące cele zawarte w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, oraz programy wieloletnie, o których mowa w przepisach o finansach publicznych.”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Dla każdego programu operacyjnego oraz dla programu rozwoju o wartości powyżej 300 mln zł, a także zmiany programu rozwoju o wartości powyżej 300 mln zł, instytucja opracowująca program przygotowuje, przed jego przyjęciem lub zmianą, raport ewaluacyjny, zawierający uprzednią ewaluację realizacji programu.”,

c) uchyla się ust. 7,

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku opracowywania lub zmiany programu rozwoju, o którym mowa w ust. 6, instytucja opracowująca program rozwoju o wartości powyżej 300 mln zł może, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego, odstąpić od opracowywania raportu ewaluacyjnego, biorąc pod uwagę w szczególności wysoki stopień realizacji celu publicznego oraz skalę oddziaływania na gospodarkę i społeczeństwo.”;

18) w art. 18 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) właściwy minister, zarząd województwa, zarząd powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) – w przypadku programu rozwoju.”;

19) w art. 19:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Projekt programu rozwoju opracowany przez właściwego ministra jest przedkładany ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w celu wydania opinii dotyczącej zgodności ze średniookresową strategią rozwoju kraju oraz z zakresem określonym w art. 17 ust. 1.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię, o której mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu programu rozwoju.

1b. W przypadku wydania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii o braku zgodności projektu programu rozwoju ze średniookresową strategią rozwoju kraju lub z zakresem określonym w art. 17 ust. 1, właściwy minister przygotowuje pisemne stanowisko do tej opinii.

1c. Właściwy minister przedkłada do rozpatrzenia przez Radę Ministrów projekt programu rozwoju wraz z opinią, o której mowa w ust. 1, oraz stanowiskiem, o którym mowa w ust. 1b.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Program rozwoju opracowany przez właściwego ministra jest przyjmowany przez Radę Ministrów w drodze uchwały.”,

d) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Program rozwoju opracowany przez właściwy zarząd powiatu jest przyjmowany przez radę powiatu w drodze uchwały.

3b. Program rozwoju opracowany przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jest przyjmowany przez radę gminy w drodze uchwały.”,

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Zarząd województwa, zarząd powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym komunikat o:

- 1) podjęciu uchwały o przyjęciu programu rozwoju, opracowanego przez zarząd województwa, zarząd powiatu, wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub jego zmian;
- 2) adresie strony internetowej, na której zostanie zamieszczona treść programu rozwoju oraz zmian do tego programu;
- 3) terminie, od którego program rozwoju lub jego zmiany będą stosowane.”;

20) w art. 19a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Projekty programów podlegają konsultacjom z jednostkami samorządu terytorialnego, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.”;

21) w art. 20 uchyla się ust. 4–8;

22) po art. 20a dodaje się art. 20b w brzmieniu:

„Art. 20b. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na:

- 1) przedsięwzięcia priorytetowe, o których mowa w art. 14p ust. 1 pkt 3;

- 2) wydatki wynikające lub związane z realizacją programów operacyjnych oraz programów służących realizacji umowy partnerstwa.”;
- 23) w art. 21:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Podmiotami udzielającymi pomocy, o której mowa w ust. 1, są instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające lub beneficjenci, a także inne podmioty, o których mowa w art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.⁷⁾).”;
- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, nieobjęta przepisami, o których mowa w ust. 3, lub innymi przepisami wydanymi na podstawie odrębnych ustaw, stanowi pomoc indywidualną, a jej przeznaczenie i szczegółowe warunki udzielania określa decyzja, umowa o dofinansowanie projektu, umowa o udzielenie dotacji celowej albo akt będący podstawą jej udzielenia.”;
- 24) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Polityka miejska

Art. 21a. Polityka miejska stanowi zespół działań prawnych, finansowych i planistycznych na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych, mających na celu wykorzystanie potencjału miast i ich obszarów funkcjonalnych w procesach rozwoju kraju, wzmocnienie zdolności miast i ich obszarów funkcjonalnych do pobudzania wzrostu gospodarczego i tworzenia trwałych miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Art. 21b. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego prowadzi politykę miejską na podstawie krajowej polityki miejskiej.

2. Krajowa polityka miejska jest dokumentem określającym planowane działania administracji rządowej, o których mowa w art. 21a, oraz uwzględnia cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 93, poz. 585, z 2010 r. Nr 18, poz. 99 oraz z 2011 r. Nr 233, poz. 1381.

3. Krajowa polityka miejska zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę najważniejszych wyzwań rozwojowych skierowanych do miast;
- 2) podstawowe cele i kierunki działań administracji rządowej, o których mowa w art. 21a;
- 3) warunki i procedury jej realizacji.

Art. 21c. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, opracowuje projekt krajowej polityki miejskiej.

2. Projekt, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego:

- 1) konsultuje z partnerami społecznymi i gospodarczymi;
- 2) uzgadnia z członkami Rady Ministrów.

3. Krajowa polityka miejska jest przyjmowana przez Radę Ministrów w drodze uchwały.

4. Krajowa polityka miejska podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz na 7 lat, z uwzględnieniem okresu programowania Unii Europejskiej oraz strategii rozwoju Unii Europejskiej, a także może podlegać aktualizacji w każdym czasie, jeżeli tego wymaga sytuacja społeczno-gospodarcza kraju.”;

25) w art. 26 w ust. 3:

- a) w pkt 1 uchyla się lit. c,
- b) w pkt 2 uchyla się lit. c;

26) w art. 27 w ust. 1 pkt 6a otrzymuje brzmienie:

„6a) wydawanie decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań oraz decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, a także rozpatrywanie odwołań od tych decyzji, wydawanych w pierwszej instancji przez inną instytucję;”;

27) w art. 28 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Wszelkie dokumenty i informacje przedstawiane przez wnioskodawców, oceniane w trakcie trwania konkursu lub danej tury konkursu w przypadku konkursu otwartego, a także wszelkie dokumenty wytworzone lub przygotowane w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez wnioskodawców, do czasu zawarcia wszystkich umów o dofinansowanie w ramach konkursu nie stanowią

informacji publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.⁸⁾).”;

28) w art. 32 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca może zawrzeć z instytucją wdrażającą porozumienie lub umowę o realizacji powierzonych jej zadań, w tym o wydawaniu decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań oraz decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa w przepisach o finansach publicznych.”;

29) w art. 35 w ust. 2 uchyla się pkt 1;

30) w art. 35a w ust. 2 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) opiniowanie projektów dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju, w szczególności strategii rozwoju, o których mowa w art. 9, oraz koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, a także dokumentów służących ich realizacji, z wyłączeniem strategii rozwoju województw.”;

31) w art. 35b:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego opracowuje, co 4 lata, raport o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym i przedkłada go Komitetowi Koordynacyjnemu do zaopiniowania.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wnioski przedstawione w raporcie stanowią podstawę do aktualizacji obowiązujących strategii i programów, krajowej polityki miejskiej oraz koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁹⁾) w art. 831 wprowadza się następujące zmiany:

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 204, poz. 1195 oraz z 2012 r. poz. 908.

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417 i Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75,

1) w § 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 i 938), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z realizacją projektu, na który środki te były przeznaczone;”;

2) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W przypadkach, o których mowa w § 1 pkt 1–2a i 7, nie podlegają egzekucji również sumy i świadczenia w naturze już wypłacone lub wydane, a w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2a, nie podlegają egzekucji również środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne powstałe w ramach realizacji projektu, na który były przeznaczone środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przez okres jego trwałości wskazany w umowie o dofinansowanie projektu.”.

poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 24, poz. 125, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621, z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807, Nr 144, poz. 854, Nr 149, poz. 887, Nr 224, poz. 1342, Nr 233, poz. 1381 i Nr 234, poz. 1391, z 2012 r. poz. 908, 1254, 1445 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 142, 403, 654 i 880.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 8:

1) w § 1 pkt 15 otrzymuje brzmienie:

„15) środki pochodzące z dotacji przyznanej z budżetu państwa na określone cele i znajdujące się na wyodrębnionym rachunku bankowym prowadzonym dla obsługi bankowej dotacji oraz środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 i 938), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z realizacją projektu, na który środki te były przeznaczone;”;

2) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 15, egzekucji nie podlegają również sumy już wypłacone oraz środki trwałe, wartości niematerialne i prawne powstałe w ramach realizacji projektu, na który były przeznaczone środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przez okres jego trwałości wskazany w umowie o dofinansowanie projektu.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 i 645) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 18 w ust. 2 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;”;

2) w art. 30 w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;”.

Art. 5. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 i 645) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12 po pkt 9c dodaje się pkt 9ca w brzmieniu:

„9ca) przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;”;

2) w art. 32 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1166, 1342 i 1529.

„2a) opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;”.

Art. 6. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596 i 645) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11:

a) ust. 1d otrzymuje brzmienie:

„1d. Strategia rozwoju województwa uwzględnia cele średniookresowej strategii rozwoju kraju, krajowej strategii rozwoju regionalnego, odpowiednich strategii ponadregionalnych, a także cele i kierunki koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.”,

b) po ust. 1d dodaje się ust. 1 da w brzmieniu:

„1da. W strategii rozwoju województwa uwzględnia się obszary strategicznej interwencji państwa, o których mowa w art. 12a ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.¹¹⁾).”,

c) ust. 1e otrzymuje brzmienie:

„1e. Strategia rozwoju województwa może być zaktualizowana w każdym czasie, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczno-gospodarcza lub przestrzenna województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju województwa stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące jej przyjmowania.”,

d) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Strategia rozwoju województwa jest realizowana przez programy rozwoju, regionalny program operacyjny, program służący realizacji umowy partnerstwa i kontrakt terytorialny, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

4. Samorząd województwa, z własnej inicjatywy lub na wniosek samorządu gminnego lub samorządu powiatowego, może występować o dofinansowanie realizacji programów rozwoju, regionalnego programu operacyjnego oraz programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa, środkami budżetu państwa i środkami

¹¹⁾ Zmiany wymieniono w odnośniku 2.

pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz innymi środkami pochodzącymi ze źródeł zagranicznych, w trybie określonym w odrębnych przepisach.”;

2) w art. 41 w ust. 2:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przygotowywanie projektów strategii rozwoju województwa i innych strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego, regionalnych programów operacyjnych, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz ich wykonywanie;”;

b) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) monitorowanie i analizowanie procesów rozwojowych w układzie przestrzennym oraz strategii rozwoju województwa, regionalnych programów operacyjnych, programów rozwoju i programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz kontraktu terytorialnego;”.

Art. 7. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) po pkt 6 dodaje się pkt 6a i 6b w brzmieniu:

„6a) „obszarze funkcjonalnym” – należy przez to rozumieć obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju;

6b) „miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka wojewódzkiego” – należy przez to rozumieć typ obszaru funkcjonalnego obejmującego miasto będące siedzibą władz samorządu województwa lub wojewody oraz jego bezpośrednie otoczenie powiązane z nim funkcjonalnie;”;

b) uchyla się pkt 7–9;

2) w art. 10 w ust. 2 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.”;

3) w art. 39:

¹²⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 3.

- a) w ust. 3:
 - pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz, w zależności od potrzeb, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym;”,
 - uchyla się pkt 5,
- b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
 - „6. Dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego uchwała się plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego jako część planu zagospodarowania przestrzennego województwa.”,
- c) dodaje się ust. 7 w brzmieniu:
 - „7. Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego może obejmować również obszary leżące poza granicami miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego.”;
- 4) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:
 - „Art. 39a. W celu zapewnienia spójności plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii rozwoju województwa po jej aktualizacji, w zakresie, w jakim aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa.”;
- 5) w art. 46 uchyla się pkt 3;
- 6) w art. 47:
 - a) w ust. 2:
 - pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) podstawowe elementy krajowej sieci osadniczej;”,
 - pkt 5 otrzymuje brzmienie:
 - „5) obszary funkcjonalne w ramach typów, o których mowa w art. 49b.”,
 - b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
 - „2a. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju uwzględnia cele i kierunki zawarte w długookresowej strategii rozwoju kraju oraz obejmuje okres zgodny z okresem jej obowiązywania.”,
 - c) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Rada Ministrów przyjmuje, w drodze uchwały, koncepcję przestrzennego zagospodarowania kraju oraz ustala, w jakim zakresie koncepcja będzie stanowiła podstawę sporządzania programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.

4. Prezes Rady Ministrów przedstawia Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej do wiadomości koncepcję przestrzennego zagospodarowania kraju.”,

d) dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:

„6. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju może zostać zaktualizowana w każdym terminie, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczno-gospodarcza lub przestrzenna kraju.

7. Do aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1, 3 i 4.”;

7) po rozdziale 4 dodaje się rozdział 4a w brzmieniu:

„Rozdział 4a

Obszary funkcjonalne

Art. 49a. Do obszarów funkcjonalnych należą:

- 1) obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym – jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej kraju;
- 2) obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym – jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej województwa;
- 3) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym – jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej gminy.

Art. 49b. Do typów obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym należą:

- 1) miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego;
- 2) wiejski obszar funkcjonalny;
- 3) obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, w tym:
 - a) górski,
 - b) Żuławy;
- 4) przygraniczny obszar funkcjonalny.

Art. 49c. 1. Obszary funkcjonalne określa się z zapewnieniem:

- 1) ciągłości i zwartości wyznaczanego obszaru – polegającej na wyznaczeniu obszaru zamkniętego wspólną granicą;

2) dostępności danych wskaźnikowych, umożliwiających wyznaczenie łącznego obszaru, którego zasięg przestrzenny umożliwia rozwiązanie istniejących lub przewidywanych problemów oraz rozwój nowych funkcji tych obszarów.

2. Obszary funkcjonalne obejmujące swoim zasięgiem więcej niż jedno województwo są określane przez samorząd województwa w odniesieniu do jego terytorium w porozumieniu z samorządami pozostałych województw.

Art. 49d. 1. Samorząd województwa określa obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym i ich granice.

2. Samorząd województwa może, z własnej inicjatywy lub na wniosek samorządu gminnego lub samorządu powiatowego, określić obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym i ich granice.

3. Propozycje i wnioski dotyczące określenia obszarów funkcjonalnych, o których mowa w ust. 1 i 2, samorząd województwa przedstawia do zaopiniowania przez jednostki samorządu terytorialnego, znajdujące się na terenie danego województwa. Opinia jest wyrażana podczas konferencji, w której uczestniczą przedstawiciele samorządu województwa oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego.

4. Samorząd województwa organizuje konferencję, o której mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez:

- 1) samorząd gminny lub samorząd powiatowy – wniosku, o którym mowa w ust. 2;
- 2) samorząd województwa – z własnej inicjatywy, propozycji określenia obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym i ich granic.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typów obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49b pkt 1, 3 i 4, mając na uwadze zapewnienie określania obszarów funkcjonalnych w sposób jednolity na terenie całego kraju oraz uwzględniając parametry charakteryzujące dany typ obszaru funkcjonalnego.

6. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typu obszaru funkcjonalnego, o którym mowa w art. 49b pkt 2, mając na uwadze zapewnienie określania obszarów funkcjonalnych w sposób jednolity na terenie całego kraju oraz uwzględniając parametry charakteryzujące dany typ obszaru funkcjonalnego.

Art. 49e. Samorząd gminny może określić obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym.

Art. 49f. Polityka przestrzenna województwa w stosunku do obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym lub o znaczeniu regionalnym jest prowadzona w konsultacji z jednostkami samorządu terytorialnego, które są położone na terenie danego obszaru funkcjonalnego.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.¹³⁾) w art. 42 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa w zakresie, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 uchyla się pkt 17;
- 2) w art. 5 uchyla się pkt 1;
- 3) w art. 6 uchyla się ust. 1;
- 4) uchyla się art. 7;
- 5) uchyla się art. 15 i 16.

Art. 10. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 i 938) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 60 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności;”;
- 2) w art. 61:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 127, poz. 857, z 2011 r. Nr 139, poz. 814, Nr 207, poz. 1230 i Nr 234, poz. 1385, z 2012 r. poz. 354 oraz z 2013 r. poz. 193.

¹⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 90, poz. 759 i Nr 267, poz. 2251, z 2006 r. Nr 149, poz. 1074 i Nr 249, poz. 1832, z 2008 r. Nr 216, poz. 1370, z 2009 r. Nr 161, poz. 1277 oraz z 2011 r. Nr 84, poz. 455.

- „1) w stosunku do należności budżetu państwa – minister, wojewoda oraz inni dysponenti części budżetowych, a w przypadku należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 – instytucje zarządzające, pośredniczące lub wdrażające, będące jednostkami sektora finansów publicznych, jeżeli instytucja pośrednicząca lub wdrażająca posiada upoważnienie od instytucji zarządzającej, lub – w przypadku instytucji wdrażającej – od instytucji pośredniczącej;”;
- b) w ust. 3 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) organ pełniący funkcję instytucji pośredniczącej w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – od decyzji wydanej przez instytucję wdrażającą, jeżeli rozpatrywanie odwołań od decyzji instytucji wdrażającej zostało powierzone przez organ, o którym mowa w pkt 2, instytucji pośredniczącej;”;
- 3) w art. 188:
- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Instytucja, o której mowa w ust. 1, może, za zgodą dysponenta części budżetowej, upoważnić pisemnie inny podmiot będący państwową jednostką budżetową, realizujący projekt finansowany z udziałem środków europejskich, do wystawiania zleceń płatności.”;
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Dysponent części budżetowej może upoważnić na piśmie instytucję, o której mowa w ust. 1, lub podmiot, o którym mowa w ust. 1a, do wydawania zgody na dokonywanie płatności.”;
- 4) w art. 189:
- a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a–3e w brzmieniu:
„3a. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 3, instytucja, która podpisała umowę z beneficjentem, wzywa go do:
- 1) zapłaty odsetek lub
 - 2) wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności
- w terminie 14 dni od doręczenia wezwania.
- 3b. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3a, organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej, instytucji pośredniczącej albo instytucji wdrażającej w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo

organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej lub pośredniczącej w rozumieniu ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego wydaje decyzję o zapłacie odsetek określającą:

- 1) kwotę środków, od których nalicza się odsetki;
- 2) termin, od którego nalicza się odsetki, a także sposób ich zapłaty. Przepis art. 207 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3c. Decyzji, o której mowa w ust. 3b, nie wydaje się, jeżeli przed jej wydaniem dokonano zapłaty odsetek oraz środków, od których te odsetki zostały naliczone, beneficjent rozliczył w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

3d. Instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca może, na podstawie porozumienia lub umowy, o których mowa w art. 27 i art. 32 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, upoważnić instytucję wdrażającą, będącą jednostką sektora finansów publicznych, do wydawania decyzji, o której mowa w ust. 3b.

3e. Od decyzji, o której mowa w ust. 3b, wydanej przez instytucję pośredniczącą lub instytucję wdrażającą, o której mowa w ust. 3d, służy odwołanie odpowiednio do właściwej instytucji zarządzającej albo, jeżeli rozpatrywanie odwołań od decyzji instytucji wdrażającej zostało powierzone instytucji pośredniczącej – instytucji pośredniczącej. W przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez instytucję zarządzającą służy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do tej instytucji.”,

- b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku programów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, udzielenie, wypłata i rozliczenie zaliczki następuje w terminach i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie, z uwzględnieniem wytycznych państw darczyńców lub umów zawartych z tymi państwami.”;

- 5) w art. 192 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Minister Finansów informuje niezwłocznie ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i ministra właściwego do spraw rybołówstwa o kwocie środków przekazanych przez Komisję Europejską w związku z realizacją programów finansowanych z udziałem środków

europejskich oraz o odsetkach narosłych od tych środków w ramach poszczególnych programów.”;

6) w art. 193 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jednostki realizujące program finansowany z udziałem środków europejskich mogą zaciągać zobowiązania, rozumiane jako suma limitów wydatków wynikających z decyzji o dofinansowaniu lub umów z beneficjentami programów finansowanych z udziałem środków europejskich, do wysokości łącznej kwoty wydatków określonych dla całego programu, z uwzględnieniem wieloletnich limitów wydatków, o których mowa w art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. c.”;

7) w art. 207:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:

- 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,
- 2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,
- 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

– podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja, o której mowa w ust. 9, stała się ostateczna, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy, z zastrzeżeniem ust. 8 i 10.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do odsetek, o których mowa w ust. 1.”,

c) w ust. 4 uchyla się pkt 2,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli zwrot środków przez beneficjenta, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 i 4, został dokonany w trybie określonym w ust. 8 lub przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 9, okres wykluczenia, o którym mowa w ust. 4, rozpoczyna się od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 4, a kończy się z upływem trzech lat liczonych od dnia dokonania zwrotu środków przez beneficjenta.”,

e) w ust. 8 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, instytucja określona, odpowiednio w ust. 9 lub 11, wzywa do:”

f) ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Od decyzji, o której mowa w ust. 9, wydanej przez instytucję pośredniczącą lub instytucję wdrażającą, o której mowa w ust. 11, służy odwołanie odpowiednio do właściwej instytucji zarządzającej albo, jeżeli rozpatrywanie odwołań od decyzji instytucji wdrażającej zostało powierzone instytucji pośredniczącej – instytucji pośredniczącej. W przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez instytucję zarządzającą służy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do tej instytucji.”

Art. 11. W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.¹⁵⁾) art. 24 otrzymuje brzmienie:

„Art. 24. 1. Współfinansowanie zadań realizowanych i finansowanych ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej albo z niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) odbywa się na podstawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych określonych w przepisach dotyczących programów operacyjnych albo w przypadku zadań finansowanych z niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), zgodnie z umowami międzynarodowymi, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Do zadań, o których mowa w ust. 1, stosuje się art. 15.”

Art. 12. Strategie, o których mowa w art. 9 ustawy zmienianej w art. 1, przyjęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc i mogą być aktualizowane.

Art. 13. Do projektu strategii rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1, przedłożonego ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego, w celu zaopiniowania pod względem zgodności ze średniookresową strategią rozwoju kraju, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 14. W okresie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy obszary strategicznej interwencji państwa, w tym obszary problemowe, o których mowa w art. 12a

¹⁵⁾ Zmiany wymienione w odnośniku 5.

ust. 1 pkt 8 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zostaną określone w załączniku dodanym do średniookresowej strategii rozwoju kraju.

Art. 15. 1. Do zakresu i warunków dofinansowania programu opracowanego przez zarząd województwa środkami pochodzącymi z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Uchwały, o których mowa w art. 20 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc i mogą być zmieniane.

3. Na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego Rada Ministrów, w drodze uchwały, dokonuje zmian zakresu i warunków dofinansowania programu opracowanego przez zarząd województwa środkami pochodzącymi z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych, określonych na podstawie art. 20 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 16. 1. Kontrakty wojewódzkie zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc i mogą być zmieniane. Do ich zmian stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Porozumienia zawierane przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego z właściwym miejscowo wojewodą, dotyczące przekazania zadań ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, określonych w kontrakcie wojewódzkim, zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc i mogą być zmieniane.

Art. 17. Samorząd województwa, w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, dostosuje plan zagospodarowania przestrzennego województwa do zakresu, o którym mowa w art. 39 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 7, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 18. Obszary problemowe określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stają się obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu lokalnym w rozumieniu art. 49a pkt 3 ustawy zmienianej w art. 7, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 19. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, o której mowa w art. 47 ustawy zmienianej w art. 7, zostanie dostosowana do wymogów określonych przepisami niniejszej ustawy w okresie 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 20. Do postępowań dotyczących niepodatkowych należności budżetowych, o których mowa w art. 60 ustawy zmienianej w art. 10, wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 21. Do postępowań w sprawie zwrotu środków, o których mowa w art. 207 ustawy zmienianej w art. 10, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów:

- 1) art. 1 pkt 4 lit. d i pkt 11 lit. a tiret szóste, art. 6 pkt 1 lit. c, art. 7 pkt 2–4 i 7 i art. 18, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 6 pkt 1 lit. b, który wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. CEL USTAWY

Podstawowym celem projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw jest stworzenie podstaw prawnych do przygotowania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego nowego okresu programowania Unii Europejskiej 2014–2020, jak również kolejnych okresów programowania UE.

Głównym celem do realizacji w nadchodzącym okresie programowania UE 2014–2020 jest oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszenie sprawności i efektywności państwa.

Osiągnięciu powyższego celu mają służyć podstawowe zasady stanowiące rezultat reformy polityk UE na lata 2014–2020, tj.:

- 1) zasada zorientowania na rezultaty;
- 2) zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego;
- 3) zasada partnerstwa.

Zasada zorientowania na rezultaty oznacza konieczność przyjęcia rozwiązań oraz projektowania interwencji środków z budżetu UE w sposób zapewniający ich najbardziej efektywne wykorzystanie, zgodnie z celami wskazanymi w dokumentach strategicznych.

Zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego polega na integracji i komplementarności działań podmiotów publicznych wobec różnego typu terytoriów przez projektowanie interwencji publicznych w sposób zapewniający najskuteczniejszą ścieżkę dojścia do pożądanego, z punktu widzenia społeczno-gospodarczego, poziomu rozwoju i tempa wzrostu różnego typu obszarów. Jednocześnie wymiar terytorialny oraz przestrzenny powinien być uwzględniany w realizacji wszystkich polityk publicznych.

Zasada partnerstwa oznacza natomiast stałą, zinstytucjonalizowaną współpracę między administracją rządową, samorządem terytorialnym, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi, która może być prowadzona w różnych formach, np. konferencji, warsztatów, spotkań konsultacyjnych, udziału w grupach roboczych, komitetach monitorujących, konsultacjach prowadzonych on-line,

w celu zapewnienia udziału wyżej wskazanych podmiotów w programowaniu i wdrażaniu rozwiązań obowiązujących w nowym okresie programowania UE.

Rozwiązania zaproponowane w przedmiotowym projekcie ustawy stanowią formalno-prawną podstawę realizacji powyższych zasad, umożliwiając tym samym rzetelne przygotowanie do rozpoczęcia wdrażania nowej perspektywy finansowej UE 2014–2020, co będzie sprzyjało również efektywnemu wykorzystywaniu środków europejskich w ramach tej perspektywy finansowej.

Przedłożony projekt ustawy obejmuje wyłącznie regulacje dotyczące przygotowania dokumentów niezbędnych do zaprogramowania nowej perspektywy finansowej. Oznacza to, że kwestie wdrożeniowe, czyli wykorzystanie środków pochodzących z budżetu UE w okresie finansowym 2014–2020, nie są objęte przedmiotowym projektem i będą stanowiły odrębny przedmiot regulacji.

W celu stworzenia podstaw prawnych przygotowania zarówno nowej perspektywy finansowej 2014–2020 (jak również kolejnych okresów programowania w UE) został rozszerzony zakres kompetencji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, została wprowadzona definicja umowy partnerstwa oraz dokumentów programowych stanowiących podstawę realizacji nowej perspektywy finansowej, uregulowano tryb ich opracowywania, uzgadniania i przyjmowania oraz wskazano koordynacyjną rolę ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w tym zakresie, a także określono zadania Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa jako podmiotu odpowiedzialnego za koordynację i monitorowanie realizacji tej umowy.

Realizacja zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego została zapewniona przez zaproponowane w projekcie ustawy zmiany w systemie planowania przestrzennego zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym oraz funkcjonalnym, zmierzające w kierunku ścisłego powiązania wymiaru społeczno-gospodarczego z wymiarem przestrzennym. Wprowadzono do systemu prawa pojęcie obszaru funkcjonalnego jako kategorii obszaru, do którego będą skierowane działania z zakresu polityki przestrzennej państwa, wprowadzono regulację dotyczącą polityki miejskiej, tj. definicję polityki miejskiej oraz podstawowe instrumenty prawne służące jej realizacji. Równolegle zostały zaproponowane zmiany w systemie dokumentów strategicznych przez modyfikację zakresu długookresowej strategii rozwoju kraju i uwzględnienie koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju jako dokumentu kompleksowo regulującego

aspekt przestrzenny i w tym zakresie komplementarnego wobec długookresowej strategii rozwoju kraju. Dodatkowo uwypuklono wymiar terytorialny w dokumentach strategicznych, między innymi przez możliwość przyjmowania strategii rozwoju dotyczących rozwoju obszarów funkcjonalnych.

Wprowadzenie niniejszą nowelizacją pojęcia „obszar funkcjonalny” do systemu prawa stanowi pierwszy etap w realizacji Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) w tym zakresie i obejmuje zakres niezbędny dla stworzenia podstaw prawnych przygotowania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego nowego okresu programowania UE 2014–2020. Na obecnym etapie regulacje dotyczące obszarów funkcjonalnych polegają na otwarciu możliwości planowania przestrzennego w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych (stworzeniu podstaw formalnych) i mają być impulsem do prowadzenia polityki rozwoju w kategoriach funkcjonalnych i w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych. Założeniem jest jak najmniejsza ingerencja w obecny system. Rozwinięcie podejścia funkcjonalnego niewątpliwie nastąpi w wyniku prac (analitycznych, a następnie legislacyjnych) nad systemem kształtującym ład przestrzenny, do których minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego jest zobowiązany na podstawie art. 47a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.) oraz art. 61 ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951) w terminie do końca 2015 r.

Efektywne wykorzystanie środków pochodzących z budżetu UE stanowiące realizację zasady zorientowania na rezultaty ma zapewnić również kontrakt terytorialny – nowy instrument koordynacji działań administracji rządowej i samorządowej na obszarze województwa w celu realizacji przedsięwzięć priorytetowych mających istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w nim województwa.

Ponadto projektowana ustawa zawiera zmiany stanowiące wynik doświadczeń w zakresie powadzenia polityki rozwoju, mające na celu usprawnienie systemu zarządzania rozwojem w Polsce w nadchodzącej perspektywie finansowej UE 2014–2020, w tym dotyczące m.in. kompetencji Komitetu Koordynacyjnego do spraw Polityki Rozwoju, terminu opracowania raportu o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym i przestrzennym oraz katalogu podmiotów udzielających pomocy publicznej, jak również dostępu do informacji publicznej.

Konsekwencją realizacji powyższych zasad, które służą stworzeniu podstaw przygotowania nadchodzącego okresu programowania UE 2014–2020, jest również konieczność wprowadzenia zmian w ustawach innych niż ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), tj.:

- 1) w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.);
- 2) w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.);
- 3) w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 i 645);
- 4) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 i 645);
- 5) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596 i 645);
- 6) w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.);
- 7) w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.);
- 8) w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206, z późn. zm.);
- 9) w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 i 938);
- 10) w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.).

II. ZAKRES PROJEKTOWANYCH ZMIAN

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (uzppr)

1. ZAKRES PRZEDMIOTOWY USTAWY (art. 1 pkt 1 projektu ustawy – art. 1 ust. 2 uzppr)

Projektowany przepis modyfikuje zakres przedmiotowy ustawy, stanowiąc o wyłączeniach.

I tak, ustawy nie stosuje się do programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), a także programów współfinansowanych z funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, tj. Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz będącego na etapie tworzenia – Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), z pewnymi wyjątkami. W proponowanym nowym brzmieniu do katalogu wyjątków dodano przepisy dotyczące kontraktu terytorialnego oraz umowy partnerstwa. Przedmiotowa zmiana wynika z przyjętej logiki programowania poszczególnych celów i priorytetów inwestycyjnych w przyszłej perspektywie finansowej UE, która polega na ustanowieniu dla EFRROW oraz dla funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, a także dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności, wspólnych zasad wdrażania, w tym również objęcia wszystkich ww. funduszy umową partnerstwa – wspólnym dokumentem określającym uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków pochodzących z budżetu UE.

2. ZAKRES KOMPETENCJI MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW ROZWOJU REGIONALNEGO (art. 1 pkt 2 projektu ustawy – art. 3a uzppr)

W celu stworzenia podstaw prawnych przygotowania zarówno nowej perspektywy finansowej 2014–2020, jak i kolejnych okresów programowania UE, do katalogu zadań realizowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego zostało dodane:

- 1) inicjowanie, opracowywanie lub koordynowanie opracowywania i negocjowanie, o ile ustawa nie stanowi inaczej, dokumentów programowych dotyczących okresów programowania Unii Europejskiej;

- 2) inicjowanie, opracowywanie, negocjowanie i podpisywanie programów współfinansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 3) wykonywanie, o ile ustawa nie stanowi inaczej, zadań państwa członkowskiego określonych w przepisach Unii Europejskiej dotyczących funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz w umowie partnerstwa;
- 4) inicjowanie, programowanie i koordynowanie realizacji planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomie krajowym i regionalnym, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej;
- 5) inicjowanie, programowanie i prowadzenie polityki miejskiej;
- 6) koordynowanie i realizacja procesu ewaluacji polityki rozwoju.

Projektowane w powyższym zakresie zmiany tworzą podstawę podejmowania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego działań służących przygotowaniu nowego okresu programowania, w szczególności przez rozszerzenie katalogu kompetencji w zakresie opracowywania dokumentów strategicznych, w tym dotyczących zagospodarowania przestrzennego na poziomie krajowym i regionalnym – o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej – oraz polityki miejskiej, co będzie sprzyjało tworzeniu dogodnych warunków realizacji zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego.

Dodatkowo projektowany przepis jednoznacznie przyznaje ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego wykonywanie zadań państwa członkowskiego w zakresie związanym z funduszami strukturalnymi oraz Funduszem Spójności określonymi w przepisach UE. Wprowadzenie pojęcia państwa członkowskiego wiąże się przede wszystkim z faktem, że podstawowy dokument określający cele i kierunki wykorzystania środków z budżetu UE w nowym okresie programowania, tj. umowa partnerstwa, jest negocjowana między Komisją Europejską a państwem członkowskim, a nie określonym podmiotem funkcjonującym w systemie władzy wykonawczej państw członkowskich. Oznacza to, iż minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego pełni więcej niż jedną funkcję w systemie realizacji polityki spójności: podmiotu wykonującego zadania państwa członkowskiego w rozumieniu

właściwych przepisów unijnych oraz instytucji zarządzającej krajowymi programami operacyjnymi. Przyjęte rozwiązanie pozwoli zapewnić sprawną koordynację w obszarze negocjacji umowy partnerstwa i programów służących jej realizacji z Komisją Europejską, reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej w kontaktach z Komisją Europejską i innymi instytucjami UE w sprawach związanych z realizacją tych programów oraz zapewnienia właściwej koordynacji w obszarze realizacji polityki spójności na poziomie całego państwa, w tym stworzenia jednolitych zasad wdrażania programów nowej perspektywy finansowej UE 2014–2020, z uwzględnieniem wymogów prawa unijnego oraz wytycznych Komisji Europejskiej.

3. UMOWA PARTNERSTWA I DOKUMENTY PROGRAMOWE (art. 1 pkt 4 lit. a, f i g oraz pkt 16 projektu ustawy – art. 5 pkt 1a, 7a i 9a oraz rozdział 2a: art. 14e–14l uzppr)

W celu stworzenia podstaw prawnych przygotowania nowej perspektywy finansowej w projekcie ustawy wprowadzono definicję umowy partnerstwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa, a także dokumentów programowych, do których zalicza się umowa partnerstwa oraz programy służące jej realizacji. Zgodnie z projektowaną definicją umowę partnerstwa stanowi umowa określająca uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków pochodzących z budżetu UE, przygotowywana przez państwo członkowskie z poszanowaniem zasady partnerstwa, tj. przy udziale m.in. samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych, która jest zatwierdzana w drodze decyzji przez Komisję Europejską.

Do dokumentów programowych będą się zaliczały ponadto programy służące realizacji tej umowy, które będą wdrażane w nowym okresie programowania UE 2014–2020. Ze względu na fakt, że umowa partnerstwa obejmuje swoim zakresem politykę spójności, wspólną politykę rolną oraz wspólną politykę rybołówstwa, używane w projekcie ustawy określenie „programy służące realizacji umowy partnerstwa” dotyczyć będzie zarówno programów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z EFRR, EFS, jak i EFRROW oraz z funduszy wspierających sektor morski lub rybacki. W przypadku gdy konieczne będzie

wskazanie na rodzaj programu, będzie on dookreślany jako: program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności – dla tych programów, które będą realizowane z udziałem środków z EFRR i EFS, albo program służący realizacji umowy partnerstwa realizowany z wykorzystaniem środków EFRROW oraz z funduszy wspierających sektor morski lub rybacki dla programów, które będą realizowane z udziałem tych środków.

Umowa partnerstwa stanowi kluczowy dokument, który tworzy podstawy oraz ramy organizacyjne i finansowe funkcjonowania nowego okresu programowania w UE zarówno w ramach EFRR, EFS oraz Funduszu Spójności, jak również EFRROW i funduszy wspierających sektor morski lub rybacki. Dokument ten będzie określał cele i priorytety interwencji wraz z podstawowymi wskaźnikami, odniesienie do kwestii związanych z koncentracją tematyczną, wymiarem terytorialnym planowanych interwencji. Umowa partnerstwa będzie zawierała również układ programów służących jej realizacji, podział interwencji między poziom krajowy i regionalny, zarys finansowania planowanych interwencji, system wdrażania oraz opis stopnia uzupełniania się poszczególnych interwencji finansowanych w ramach środków przeznaczonych na realizację polityki spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Rybołówstwa. Z uwagi na strategiczny charakter umowy partnerstwa, która będzie tworzyć ramy finansowe, prawne i organizacyjne stanowiące podstawę realizacji perspektywy finansowej UE 2014–2020, w projektowanej ustawie został przewidziany szczególny tryb opracowania tej umowy, oparty na szerokiej partycypacji samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Zgodnie z projektowanym art. 14e ust. 1 projekt umowy partnerstwa jest opracowywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego we współpracy z ministrami właściwymi ze względu na zakres objęty umową partnerstwa, zarządami województw oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Dodatkowo, w celu zagwarantowania udziału samorządu terytorialnego wszystkich szczebli w procesie opracowywania umowy, a tym samym realizacji zasady partnerstwa, stosownie do projektowanego art. 14e ust. 2, projekt umowy partnerstwa będzie przedmiotem opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Taki sposób opracowania umowy partnerstwa umożliwi wszystkim podmiotom zaangażowanym w realizację polityki rozwoju udział w tworzeniu

dokumentu strategicznego, który będzie stanowił podstawę wdrażania przez nie perspektywy finansowej UE 2014–2020.

Należy mieć na uwadze, że umowa partnerstwa nie ma charakteru umowy cywilnoprawnej ani umowy międzynarodowej, nie jest umową sensu stricto, określenie to należy traktować jako nazwę własną dokumentu programowego, z języka angielskiego „Partnership agreement”, który będzie określać uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków pochodzących z budżetu UE. Z tego też powodu projekt ustawy nie zawiera określenia elementów koniecznych dla skuteczności tej umowy, ponieważ elementy ramowe są narzucone przez Komisję Europejską (KE). W ustawie proponuje się, aby minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wykonujący zadania państwa członkowskiego negocjował z KE projekt umowy partnerstwa po jego przyjęciu przez Radę Ministrów.

Umowa partnerstwa podlega zatwierdzeniu przez Komisję Europejską w drodze decyzji. Decyzjami, w rozumieniu art. 288 akapit 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), są wyłącznie akty prawne UE, które mają moc prawnie wiążącą. Z zawartej w ww. przepisie definicji legalnej decyzji wynika, że decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów.

Adresatem decyzji Komisji Europejskiej zatwierdzającej umowę partnerstwa będzie państwo członkowskie.

Zgodnie z pkt 5.2 projektu opinii przygotowanej przez prof. dr. hab. Władysława Czaplińskiego, prof. dr. hab. Pawła Czechowskiego oraz dr. Aleksandra Proksę dla Przeglądu Legislacyjnego 1(35)/2003 decyzje skierowane do państwa członkowskiego wiążą jego organy, w tym rząd.

Jednocześnie Rada Legislacyjna w opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw z dnia 14 czerwca 2013 r., znak: RL-0303-22/13 jednoznacznie stwierdziła, że „...umowa partnerstwa, zatwierdzona decyzją Komisji Europejskiej, wiązać będzie państwo polskie tj. wszystkie jego organy, a także jednostki samorządu terytorialnego (...)”. Jednostki samorządu terytorialnego, chcąc korzystać ze środków pochodzących z budżetu UE, będą musiały zaakceptować warunki ustalone w umowie partnerstwa, a także wskazane w niej cele i kierunki wykorzystania środków, gdyż w przeciwnym

razie instytucje unijne, dysponujące środkami budżetu UE, nie zaakceptują do realizacji zgłoszonych projektów.

Mając na uwadze powyższe stanowisko, należy stwierdzić, że zarząd województwa – jako organ samorządu województwa – opracowujący program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, związany postanowieniami decyzji zatwierdzającej umowę partnerstwa, będzie zobowiązany uwzględnić ustalenia tej umowy przy opracowywaniu programu (art. 14g ust. 5 oraz art. 14h uzppr).

W literaturze przedmiotu oraz w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) w odniesieniu do zakresu związania decyzją KE wskazuje się, że moc prawnie wiążąca decyzji różni się w zależności od katalogu adresatów, do których jest skierowana. Adresatami decyzji mogą być zatem zarówno państwa członkowskie, jak i osoby fizyczne i osoby prawne.

W przypadku gdy decyzja jest kierowana do państwa członkowskiego, posiada ona walor aktu normatywnego. Decyzja ta wiąże prawnie wszystkie organy państwowe i może stanowić dla tych organów podstawę prawną decyzji skierowanych do osób fizycznych lub osób prawnych (por. wyrok 249/85 Albako BALM, pkt 17). Adresat decyzji powinien zostać oznaczony w decyzji. Zgodnie z orzecznictwem ETS (np. wyrok T-2/93 Air France v. KE pkt 42) oznaczenie adresata może wynikać z treści samej decyzji.

Decyzja wywołuje skutek bezpośredni w stosunku do adresatów, a więc nie wymaga wdrożenia do krajowego porządku prawnego, chyba że z treści samej decyzji wynika coś innego. Z orzecznictwa wynika ponadto, że nawet w sytuacji, gdy decyzja jest kierowana do państwa członkowskiego, a więc do wszystkich organów tego państwa, może wywoływać skutek bezpośredni w stosunku do jednostek. Z definicji legalnej pojęcia decyzji wynika bowiem, że powinna ona zawierać postanowienia wystarczająco jasne, precyzyjne i bezwarunkowe, które nie pozostawiają państwu członkowskiemu żadnego marginesu uznania (zob. C-156/91 Hansa Fleisch pkt 19).

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, w drodze komunikatu, poinformuje o podjęciu przez KE decyzji zatwierdzającej umowę partnerstwa i adresie strony internetowej, na której zostanie ona zamieszczona (art. 14e ust. 7).

Z uwagi na strategiczny charakter umowy partnerstwa, która jest dokumentem niezbędnym do rozpoczęcia realizacji nowej perspektywy finansowej, jak również konieczność stworzenia podstaw wykonywania jej postanowień, uzasadnione pozostaje wprowadzenie do uzppr przepisów definiujących tę instytucję, jak również przepisów ustanawiających mechanizmy koordynacji i monitorowania realizacji jej postanowień.

W związku z powyższym w projekcie ustawy przewiduje się dodanie rozdziału 2a Zasady przygotowania dokumentów programowych (art. 14e–14l uzppr), w którym określono tryb opracowywania i przyjmowania umowy partnerstwa oraz programów służących jej realizacji oraz koordynacyjną rolę ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w tym zakresie, a także zadania Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa jako podmiotu koordynującego i monitorującego jej realizację. Tworzony system umożliwi sprawną organizację oraz koordynację prac związanych z zawarciem umowy partnerstwa, a następnie prawidłową jej realizację i efektywne wydatkowanie dostępnych funduszy unijnych.

W projektowanym art. 14e uzppr uregulowano proces przygotowania umowy partnerstwa. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, we współpracy z podmiotami wskazanymi w treści projektowanego przepisu, opracuje projekt umowy partnerstwa, który zostanie przyjęty przez Radę Ministrów w drodze uchwały. Projekt umowy będzie również opiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Analogiczna procedura będzie stosowana w przypadku zmiany umowy partnerstwa.

W projektowanym art. 14f uzppr określono obowiązki w zakresie sprawozdawczości z realizacji umowy partnerstwa. Sprawozdania z realizacji umowy partnerstwa sporządzane będą przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie rocznym i przedkładane Radzie Ministrów oraz dodatkowo, w 2017 r. i w 2019 r., Komisji Europejskiej. W projektowanym przepisie został ponadto wskazany termin przygotowania pierwszego oraz ostatniego sprawozdania. Ze względu na spoczywający na ministrze właściwym do spraw rozwoju regionalnego obowiązek sprawozdawczy, przekazywane będą do niego sprawozdania z realizacji programów objętych umową partnerstwa sporządzane przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa i ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

W projektowanym art. 14g uzppr uregulowano kwestie związane z koordynacją przygotowania programów służących realizacji umowy partnerstwa. Funkcję koordynacyjną przyznano ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego. W zakresie znaczeniowym pojęcia „koordynacja” mieści się m.in. proponowanie podmiotów, które w następnej perspektywie finansowej będą odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę tych programów (ust. 3 pkt 3). Propozycje te będą uwzględnione również w umowie partnerstwa, która przed jej notyfikowaniem Komisji Europejskiej będzie przyjmowana przez Radę Ministrów. Powyższe zadanie przypisane właściwym ministrom, którzy będą pełnić funkcję instytucji zarządzających programami służącymi realizacji umowy partnerstwa, jest konieczne dla właściwego przygotowania programów. Instrumenty koordynacji będą określone w planowanych aktach prawnych regulujących m.in. kwestie związane z wdrażaniem programów.

Koordynacja przygotowania programów służących realizacji umowy partnerstwa, w tym programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności i programów służących realizacji umowy partnerstwa realizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, polega nie tylko na ich opracowaniu – czyli napisaniu, dostosowaniu do wymogów unijnych, zastosowaniu wzorców zalecanych przez Komisję Europejską, ale również na przygotowaniu całego otoczenia faktycznego i prawnego, m.in. na przygotowaniu systemu realizacyjnego dla nowych programów, uzgodnieniu z zainteresowanymi podmiotami ich funkcji i roli w systemie instytucjonalnym nowych programów.

Art. 14g uzppr określa również kompetencje wskazanych w nim podmiotów do opracowania programów służących realizacji umowy partnerstwa. Przewiduje się, że minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego będzie koordynował przygotowanie programów służących realizacji umowy partnerstwa, będzie mógł również inicjować lub opracowywać programy służące realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności. Programy służące realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności dla danego województwa będzie opracowywał zarząd województwa, natomiast programy służące realizacji umowy partnerstwa realizowane z wykorzystaniem środków EFRROW oraz funduszy wspierających

sektor morski lub rybacki będą opracowywał minister właściwy do spraw rozwoju wsi oraz minister właściwy do spraw rybołówstwa.

Wskazać należy, że w zakresie związanym z regulacją programów służących realizacji umowy partnerstwa realizowanych z wykorzystaniem środków EFRROW oraz funduszy wspierających sektor morski lub rybacki, projektowana ustawa ma na celu wyłącznie stworzenie podstaw prawnych opracowania programów, natomiast wszelkie kwestie wdrożeniowe w tym zakresie będzie regulowała odrębna ustawa, której opracowanie należy do kompetencji ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa. Zaproponowany sposób regulacji wynika z przyjętej w nadchodzącym okresie programowania 2014–2020 logiki objęcia EFRROW oraz funduszy wspierających sektor morski lub rybacki jednym dokumentem strategicznym, jaki stanowi umowa partnerstwa.

Żeby móc rozróżnić obecne programy operacyjne od programów, które będą realizowane w ramach następnego okresu programowania na lata 2014–2020, a które będą realizować umowę partnerstwa, konsekwentnie na określenie programów na nową perspektywę finansową 2014–2020 używa się określenia „programy służące realizacji umowy partnerstwa”, w odróżnieniu od programów, o których mowa w art. 15 ust. 4 nowelizowanej ustawy.

Mając na uwadze, że programy służące realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności mają być następcami funkcjonujących obecnie programów operacyjnych oraz w związku z brakiem właściwych rozporządzeń unijnych, zdecydowano, że do programów służących realizacji umowy partnerstwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 ust. 7 pkt 2 i ust. 8, art. 19a i art. 20 ust. 2a, 3 i 3b uzppr, dotyczące trybu uzgadniania, negocjacji, ogłaszania programów służących realizacji umowy partnerstwa.

Natomiast przepisy dotyczące trybu zmian tych programów zostaną zawarte w odrębnej ustawie regulującej kwestie związane z wdrażaniem programów polityki spójności w latach 2014–2020, która zostanie przygotowana przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Programy służące realizacji umowy partnerstwa, podobnie jak sama umowa, będą przyjmowane przez Komisję Europejską w drodze decyzji. Mając na uwadze tezy zawarte w opinii Rady Legislacyjnej o projekcie ustawy o zmianie ustawy

o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw z dnia 14 czerwca 2013 r., jak również poglądy, doktryny i orzecznictwa ETS w kwestii zakresu obowiązywania decyzji Komisji Europejskiej, należy wskazać, że program służący realizacji umowy partnerstwa przyjęty decyzją Komisji Europejskiej będzie obowiązywać wszystkich adresatów tej decyzji.

Dodatkowo, podzielając pogląd zawarty w opinii Rady Legislacyjnej o projekcie ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw z dnia 14 czerwca 2013 r. w odniesieniu do umowy partnerstwa, analogicznie w przypadku programów służących realizacji tej umowy, konieczność ich uwzględnienia wyniknie stąd, że to dysponent środków finansowych uzależnia ich przyznanie i rozliczenie od tego, czy ubiegający się o dotacje, a następnie korzystający z nich, przyjmie dobrowolnie, że może je otrzymać i użyć tylko na takich warunkach, w takich celach i z zamiarem osiągnięcia takich kierunków rozwoju, jakie zostały zatwierdzone przez ich właściciela. W art. 14h określono obowiązek uwzględnienia ustaleń umowy partnerstwa przy opracowywaniu programów służących realizacji umowy partnerstwa.

W art. 14i uregulowano zakres programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności. Jest to katalog otwarty, określający podstawowe elementy tych programów. Przepis ten dotyczy wyłącznie programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności z uwagi na fakt, że przepisy dotyczące programów w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa będą uregulowane w odrębnym akcie prawnym.

Natomiast w art. 14j uregulowano kompetencje w zakresie przyjmowania programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności przez właściwe organy.

Na mocy projektowanego art. 14l uzppr planuje się powołanie Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa oraz określenie jego składu i kompetencji. Komitet do spraw Umowy Partnerstwa powołuje się w celu zapewnienia prawidłowej koordynacji i monitorowania realizacji umowy partnerstwa. Projektowany przepis zawiera katalog zadań realizowanych przez ten Komitet, w tym opiniowanie dokumentów z zakresu komunikacji polityki spójności (strategia komunikacji polityki spójności), które to dokumenty będą musiały powstać zgodnie z wymogami prawa

Europejskiego na nowy okres programowania 2014–2020. Nie będą to strategie w rozumieniu art. 9 uzppr, ale będą miały zastosowanie do programów służących realizacji umowy partnerstwa, zatem będą mieć charakter strategiczny, przekrojowy. A ponieważ Komitet ma się zająć przede wszystkim nowym okresem programowania, wydaje się właściwe powierzenie mu zadań odnoszących się do tego okresu. Należy przy tym wyraźnie wskazać, że rekomendacje dla instytucji zarządzających, wydawane przez Komitet w przypadku stwierdzenia opóźnień lub problemów systemowych związanych z realizacją umowy partnerstwa, a dotyczące w szczególności poprawy efektywności programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie osiągania jej celów, w tym działań naprawczych, związanych z wypełnieniem warunków wynikających z członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, nie będą mieć mocy wiążącej, w szczególności w odniesieniu do zarządów województw. Pracom Komitetu przewodniczyć będzie minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, jako wykonujący zadania państwa członkowskiego. Funkcję zastępcy przewodniczącego Komitetu pełnić będzie przedstawiciel wyznaczony wspólnie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i ministra właściwego do spraw rybołówstwa. W skład Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa wejdą ponadto przedstawiciele instytucji zarządzających programami służącymi realizacji umowy partnerstwa, w tym przedstawiciele zarządów województw, przedstawiciele ministrów właściwych ze względu na zakres objęty umową partnerstwa, przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych, przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki, przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, 3 przedstawiciele strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych. Przedstawiciele rządu, samorządu, z uwzględnieniem przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych, stanowić będą po 1/3 składu Komitetu.

Dodatkowo wskazane zostało, że tryb pracy Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa zostanie określony w regulaminie przyjętym przez ten Komitet w drodze uchwały.

4. KONTRAKT TERYTORIALNY (art. 1 pkt 4 lit. b i pkt 16 projektu ustawy – art. 5 pkt 4b i rozdział 2b: art. 14m–14r uzppr)

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie nowego instrumentu – kontraktu terytorialnego, który będzie umową określającą cele i przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w niej województwa, sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie, opracowywanych przez zarząd województwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności. Instrument ten umożliwi uzgadnianie wspólnych celów oraz koordynację podejmowanych, zarówno przez rząd, jak i samorząd, działań prorozwojowych, co odróżnia ten instrument od kontraktu wojewódzkiego, który był ukierunkowany na zapewnienie dofinansowania zadań realizowanych przez samorząd województwa w ramach regionalnych programów operacyjnych. Kontrakt terytorialny jest instrumentem o wiele szerszym i nie obejmuje wyłącznie zadań objętych regionalnym programem operacyjnym. Wprowadzane rozwiązanie ułatwi zarówno właściwe określanie potencjałów rozwojowych, jak i ustalanie zadań związanych z realizacją polityki regionalnej. Przepisy rozdziału 2b uzppr w szczególności regulować będą: procedurę związaną z negocjowaniem i zawarciem kontraktu terytorialnego, zakres kontraktu, zakres zadań podmiotów zaangażowanych w jego realizację oraz relację między nimi, a także system monitorowania i wdrażania kontraktu terytorialnego. W projektowanym rozdziale 2b znajdują się także przepisy regulujące obowiązki poszczególnych ministrów właściwych ze względu na zakres objęty kontraktem terytorialnym, jak również instytucji zarządzających programami służącymi realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, dotyczące informowania ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, jako koordynującego realizację tego instrumentu, o wykonywaniu kontraktu terytorialnego w poszczególnych latach (art. 14r uzppr). W kontekście sprawozdań przygotowywanych przez instytucje zarządzające programami służącymi realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności (art. 14r uzppr) precyzyjne zdefiniowanie tych instytucji zostanie dokonane w przepisach odrębnej ustawy dotyczącej wdrażania projektowanych instrumentów polityki rozwoju.

Mając na uwadze cel wprowadzanego niniejszą ustawą instrumentu, jakim jest kontrakt terytorialny, tj. spójne ukierunkowanie inwestycji publicznych skierowanych na terytorium danego województwa, konieczne jest zapewnienie mechanizmu umożliwiającego przekazanie środków finansowych na realizację programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności opracowanych przez zarząd województwa. Wobec faktu, iż nie jest przewidziane zawieranie kontraktów wojewódzkich na perspektywę 2014–2020, które w perspektywie 2007–2013 pełniły tę funkcję, wysokość, sposób i warunki dofinansowania programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności opracowanych przez zarząd województwa zostaną określone w kontrakcie terytorialnym.

Kontrakt terytorialny powinien obejmować działania realizowane na poziomie krajowym (przez poszczególne resorty wskazane w kontrakcie terytorialnym) oraz na poziomie regionalnym (działania, które realizują różne jednostki samorządu terytorialnego – województwo, powiat, gmina). Na poziomie krajowym Radę Ministrów reprezentuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego i to on zawiera w imieniu Rady Ministrów kontrakt terytorialny – po uzgodnieniu z właściwymi ministrami i po zatwierdzeniu wynegocjowanego kontraktu przez Radę Ministrów, w drodze uchwały. Stronę samorządową reprezentuje zarząd województwa, który ma obowiązek zorganizować konferencję z udziałem gmin i powiatów znajdujących się na terenie województwa objętego kontraktem w celu umożliwienia poszczególnym jednostkom wyrażenia opinii o proponowanych zakresie i treści kontraktu.

Do zmiany kontraktu terytorialnego będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy regulujące tryb opracowania i przyjmowania kontraktu terytorialnego, z wyłączeniem zmian dotyczących:

- 1) okresu realizacji przedsięwzięć priorytetowych;
- 2) zakresu i trybu sprawozdawczości z realizacji kontraktu;
- 3) sposobu wykonywania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego kontroli i monitoringu realizacji kontraktu;

- 4) sposobu i warunków weryfikacji realizacji przedsięwzięć priorytetowych zawartych w kontrakcie;
- 5) sposobu i warunków dofinansowania programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności opracowywanych przez zarząd województwa.

Wprowadzenie zmian w powyższym zakresie, ze względu zarówno na ich techniczny charakter, jak i częstotliwość, nie będzie wymagało podejmowania przez Radę Ministrów uchwały w sprawie zmiany kontraktu terytorialnego.

Proponowana formuła opracowania, uzgodnienia, negocjacji oraz realizacji kontraktu terytorialnego wymaga szerokiej partycypacji wszystkich członków Rady Ministrów, ze szczególnym uwzględnieniem ministrów odpowiedzialnych za prowadzenie odpowiednich polityk sektorowych. Z tego względu projektowane przepisy rozdziału 2b uzppr przewidują obowiązek współpracy ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego z właściwymi ministrami już na etapie opracowania wstępnego stanowiska dotyczącego zakresu i treści kontraktu terytorialnego, co oznacza również aktywny udział tych ministrów w zakresie zmian tego stanowiska w toku negocjacji treści kontraktu z samorządem województwa, a ponadto ich zgodę na przyjęcie kontraktu oraz udział w jego realizacji, z uwzględnieniem obowiązków sprawozdawczych. Podmioty zaangażowane w realizację kontraktu terytorialnego to podmioty odpowiedzialne za realizację konkretnych przedsięwzięć priorytetowych – może to być Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w odniesieniu do przedsięwzięć polegających na budowie lub modernizacji dróg krajowych bądź PKP PLK w odniesieniu do przedsięwzięć kolejowych.

Przed zakończeniem negocjacji kontraktu terytorialnego oraz przed jego zatwierdzeniem przez Radę Ministrów i zarząd województwa trudno jest natomiast wskazać konkretnych ministrów właściwych, o których mowa w art. 14r ust. 1. Zważywszy na otwarty i długoterminowy charakter kontraktu terytorialnego, potencjalnie mogą to być wszyscy członkowie Rady Ministrów.

W związku z wprowadzeniem do uzppr nowego instrumentu – kontraktu terytorialnego, w art. 5 pkt 5 oraz w art. 20 zostaną uchylone przepisy z zakresu dotychczas obowiązującego kontraktu wojewódzkiego (art. 1 pkt 4 lit. c i pkt 21 – art. 5 pkt 5 i art. 20 ust. 4–8 uzppr). Jednocześnie ze względu na fakt, że kontrakty

wojewódzkie zostały zawarte na lata 2007–2013, ich realizacja będzie odbywała się na podstawie dotychczasowych przepisów (art. 15 i art. 16 projektu ustawy).

5. UWZGLĘDNIANIE WYMIARU TERYTORIALNEGO W POLITYCE ROZWOJU (art. 1 pkt 4 lit. d projektu ustawy – art. 5 pkt 6a–6c uzppr)

W celu stworzenia ram prawnych dla realizacji zintegrowanego podejścia terytorialnego w polityce rozwoju w nowym okresie programowania oraz zapewnienia w tym zakresie spójności z przepisami dotyczącymi systemu planowania przestrzennego w Polsce, tj. z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, projektowane przepisy zawierają odesłanie do definicji obszaru funkcjonalnego, która zostanie równoległe wprowadzona do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oraz wprowadzają do uzppr definicje: obszaru strategicznej interwencji państwa oraz obszaru problemowego.

Tym samym projektowane przepisy porządkują pojęcia występujące w różnych dokumentach strategicznych i planistycznych odnoszące się do geograficznie rozumianych obszarów różnego typu. Wprowadzenie definicji obszaru strategicznej interwencji państwa (art. 5 pkt 6b), obszaru problemowego rozumianego jako dotkniętego największą koncentracją negatywnych zjawisk rozwojowych (art. 5 pkt 6c) oraz odwołanie do obszaru funkcjonalnego (art. 5 pkt 6a) ma na celu zapewnienie jednolitego stosowania tych pojęć, wyeliminowanie niespójności interpretacyjnych oraz w jasny sposób ustalenie relacji między poszczególnymi obszarami.

Propozycja zdefiniowania w projektowanej nowelizacji obszaru strategicznej interwencji państwa oraz obszaru problemowego ma na celu wprowadzenie do systemu prawa pojęć funkcjonujących dotychczas w ramach polityki rozwoju, które będą służyć realizacji zasady zorientowania na rezultaty przez skierowanie na te obszary adekwatnych interwencji i w efekcie jak najlepsze wykorzystanie ich potencjału rozwojowego albo zniwelowanie problemów istniejących w danym obszarze.

6. EWALUACJA (art. 1 pkt 6, 8, pkt 17 lit. b–d projektu ustawy – art. 6b, art. 9a ust. 2, art. 15 ust. 6, 7 i 8 uzppr)

W związku z doprecyzowaniem katalogu kompetencji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego o zadania związane z koordynacją i realizacją procesu ewaluacji polityki rozwoju w projektowanym art. 6b uzppr wprowadzone zostaną przepisy stanowiące podstawę prawną funkcjonowania krajowej jednostki ewaluacji, umiejscowionej w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Jednostka ta będzie wykonywała przypisane temu ministrowi zadania z zakresu koordynacji i realizacji procesu ewaluacji polityki rozwoju. Zakres działania krajowej jednostki ewaluacji będzie obejmował prowadzenie ewaluacji strategii rozwoju opracowywanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz instrumentów istotnych dla realizacji polityki rozwoju i na tej podstawie formułowanie wniosków i rekomendacji w zakresie programowania i realizacji polityki rozwoju, a także koordynowanie procesu ewaluacji strategii rozwoju oraz innych dokumentów, w tym opracowywanie standardów i zaleceń dla ich ewaluacji. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego będzie zamieszczał ww. standardy i zalecenia na swojej stronie internetowej.

Ponadto:

- 1) określono obowiązek dokonywania uprzedniej ewaluacji przed przyjęciem średniookresowej strategii rozwoju kraju (śsrk) oraz innych strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 uzppr, który w obowiązującym stanie prawnym nie wynika wprost z przepisów uzppr;
- 2) ograniczono obowiązek przeprowadzania ewaluacji dla programów rozwoju do programów o wartości powyżej 300 milionów złotych, również w przypadku zmiany tych programów. Przygotowanie raportu ewaluacyjnego zawierającego uprzednią ewaluację programu w przypadku zmiany programu operacyjnego nie jest wymagane. W odniesieniu do programów operacyjnych wprowadzane zmiany są zdecydowanie częstsze niż w przypadku programów rozwoju, a jednocześnie dotyczą kwestii niewpływających na przyjęte cele i priorytety tych programów – mają często charakter techniczny czy też przesunięcia środków w ramach osi priorytetowych;

- 3) zlikwidowano obowiązek przekazywania raportu ewaluacyjnego do wiadomości Rady Ministrów lub sejmiku województwa wraz z projektem programu;
- 4) wprowadzono możliwość odstąpienia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego od przygotowania raportu ewaluacyjnego w przypadku opracowania lub zmiany programu rozwoju, o wartości powyżej 300 milionów złotych, przy uwzględnieniu w szczególności wysokiego stopnia realizacji celu publicznego oraz skali oddziaływania na gospodarkę i społeczeństwo. Przypadki odstępstwa od realizacji raportu ewaluacyjnego wynikają w szczególności z przesłanek wymagających sprawności i efektywności działania administracji (np. konieczność dokończenia realizowanej inwestycji, realizacja inwestycji wpływającej w istotny sposób na społeczeństwo czy gospodarkę, reagowanie na pojawiające się sytuacje nadzwyczajne), a także biorąc pod uwagę w szczególności wysoki stopień realizacji celu publicznego oraz skalę oddziaływania na gospodarkę i społeczeństwo.

7. ZMIANY W SYSTEMIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH (art. 1 pkt 7–15 i 30 projektu ustawy – art. 9, art. 9a ust. 1, art. 10, art. 12a, art. 13, art. 14, art. 14b i art. 35a ust. 2 pkt 10 uzppr)

Projektowane zmiany w zakresie systemu dokumentów strategicznych mają na celu realizację zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego, przez uwzględnianie wymiaru terytorialnego w polityce rozwoju, co ma usprawnić system zarządzania rozwojem w Polsce w nowym okresie programowania. Zmiany te polegają na modyfikacji zakresu dokumentów strategicznych, przez uwzględnienie w systemie dokumentów koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju jako dokumentu kompleksowo regulującego aspekt przestrzenny i w tym zakresie komplementarnego wobec długookresowej strategii rozwoju kraju.

W związku z powyższym w projekcie ustawy:

- 1) uwypuklona została możliwość uwzględniania w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 uzppr, zagadnień związanych z rozwojem przestrzennym, w tym rozwojem obszarów funkcjonalnych (art. 1 pkt 7 lit. b projektu – art. 9 pkt 3 uzppr);

- 2) wprowadzono obowiązek uwzględniania w śsrk oraz w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 uzppr, celów i kierunków zrównoważonego rozwoju kraju określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju (art. 1 pkt 8 projektu – art. 9a ust. 1 uzppr);
- 3) zmieniono zasady przedkładania Radzie Ministrów opinii o zgodności albo braku zgodności innych strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 uzppr, ze śsrk.

Zgodnie z projektowanym rozwiązaniem minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego będzie dokonywał oceny zgodności projektu strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 uzppr, ze śsrk oraz weryfikował, czy projekt strategii rozwoju jest zgodny z katalogiem elementów strategii określonym w art. 13 ust. 1 uzppr. Jednocześnie należy wskazać, że w systemie dokumentów strategicznych istnieją strategie, w odniesieniu do których, ze względu na specyfikę obszarów regulacji, nie jest możliwe ujęcie wszystkich elementów ww. katalogu. Dla przykładu, w katalogu elementów, które powinna zawierać strategia rozwoju, określonym w art. 13 ust. 1 pkt 5 uzppr, wskazuje się na możliwość określenia kierunków interwencji, odpowiednio do rodzaju strategii, w ujęciu wojewódzkim lub terytorialnym, co oznacza, że w przypadku gdy specyfika danej strategii nie pozwala na przedstawienie opisywanego przez ten dokument zagadnienia w ww. aspekcie, pozostaje możliwe jego pominięcie w treści strategii rozwoju. Projektowane rozwiązanie polegające na dodatkowej analizie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego zgodności zakresu strategii rozwoju z poszczególnymi, ustawowo wskazanymi elementami, pozwoli na uwzględnienie specyfiki poszczególnych dokumentów strategicznych opracowywanych przez właściwych ministrów przy zachowaniu jednolitości schematu konstruowania ich treści. (art. 1 pkt 14 projektu – art. 14 uzppr);

- 4) zmieniono zakres przedmiotowy długookresowej strategii rozwoju kraju przez rezygnację ze wskazywania scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego, uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych przestrzennego rozwoju kraju, celów, kierunków i priorytetów przestrzennego rozwoju i zagospodarowania

kraju oraz sposobów ich realizacji, a także pozostałych kwestii związanych z rozwojem przestrzennym (art. 1 pkt 9 projektu – art. 10 uzppr);

- 5) wprowadzono obowiązek uwzględniania celów i kierunków długookresowej strategii rozwoju kraju w śsrk, zmieniono jej zakres (wprowadzono do jej treści pojecie obszarów strategicznej interwencji państwa, w tym obszarów problemowych), zrezygnowano z terminu aktualizacji śsrk (art. 1 pkt 11 projektu – art. 12a uzppr);
- 6) wskazano, aby w innych strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, określono (m.in.) diagnozę oraz cele rozwoju z uwzględnieniem zróżnicowań przestrzennych lub terytorialnych. Przez zróżnicowania przestrzenne rozumie się geograficznie określone obszary niezależne od podziału administracyjnego, zidentyfikowane na podstawie analiz powiązań funkcjonalnych, cech i zjawisk na nich występujących. Zróżnicowania terytorialne dotyczą rozkładu pewnych cech i zjawisk na obszarach wynikających z podziału administracyjnego. Ponieważ są to, jak wynika z powyższego, dwa oddzielne pojęcia, oba te wymiary powinna uwzględniać diagnoza sytuacji, natomiast cele, w zależności od przeprowadzonej diagnozy, powinny być określane z uwzględnieniem zróżnicowania przestrzennego lub terytorialnego (art. 1 pkt 12 projektu ustawy – art. 13 ust. 1 uzppr);
- 7) zmieniono zakres krajowej strategii rozwoju regionalnego przez wskazanie, że określa ona m.in. politykę regionalną (art. 1 pkt 15 projektu – art. 14b ust. 1 pkt 2 uzppr).

Dodatkowo w projekcie ustawy zostały zaproponowane zmiany w zakresie kompetencji Komitetu Koordynacyjnego do spraw Polityki Rozwoju, tj. opiniowanie projektów dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju, w szczególności strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 uzppr, koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz dokumentów służących ich realizacji, z wyłączeniem strategii rozwoju województw. Wyłączenie to wynika z rządowego charakteru Komitetu Koordynacyjnego do spraw Polityki Rozwoju (organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów), który też z tego powodu nie jest właściwy do opiniowania strategii rozwoju województwa

jako dokumentów, których przygotowanie i realizacja należy do samorządu województwa (art. 1 pkt 30 projektu ustawy – art. 35a ust. 2 pkt 10 uzppr).

8. PODMIOTY UDZIELAJĄCE POMOCY PUBLICZNEJ (art. 1 pkt 23 projektu ustawy – art. 21 ust. 2 i 4 uzppr)

W art. 21 ust. 2 uzppr rozszerzono katalog podmiotów, które mogą udzielać pomocy publicznej, o podmioty wskazane w art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.). Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli uspoźnić regulacje zawarte w powyższej ustawie oraz w uzppr. Utrzymanie w ustawie dotychczasowego wąskiego katalogu podmiotów uprawnionych do udzielania pomocy publicznej wywoływałoby problemy m.in. w kontekście dopuszczalności udzielania pomocy publicznej w ramach tzw. instrumentów inżynierii finansowej. Ponadto uniemożliwiłoby udzielanie wsparcia w przypadkach pojawiania się nowych mechanizmów udzielania pomocy publicznej, w których podmiot inny niż instytucja zarządzająca, pośrednicząca, wdrażająca albo beneficjent byłby podmiotem udzielającym pomocy w rozumieniu właściwych przepisów UE.

W art. 21 ust. 4 uzppr zawarto przepis wskazujący, że w przypadkach udzielania pomocy indywidualnej, nieujętych w programach pomocowych wydanych na podstawie art. 21 ust. 3 uzppr albo na podstawie przepisów innych ustaw, szczegółowe warunki i przeznaczenie tej pomocy będą określone bezpośrednio w umowie lub w decyzji o dofinansowaniu projektu, umowie o udzielenie dotacji celowej albo w akcie będącym podstawą udzielenia pomocy (np. w przypadku usług w ogólnym interesie gospodarczym). Projektowana zmiana ma na celu stworzenie możliwie szerokiego katalogu form udzielania pomocy publicznej, w tym również wskazanie umowy dotacji celowej jako podstawy do udzielania pomocy publicznej na realizację programów rozwoju zarówno przez podmioty sektora rządowego, jak również jednostki samorządu terytorialnego. Akt stanowiący podstawę udzielenia takiej pomocy jest ujęty szeroko, ponieważ może to być akt stosowania prawa w każdym jego przejawie, w zależności od formy organizacyjno-prawnej podmiotu udzielającego pomocy publicznej – od decyzji indywidualnej po uchwałę organu kolegialnego. Ze względu na to, że art. 21 ust. 4 dotyczy nie tylko pomocy

udzielanej w ramach programów operacyjnych, ale również programów rozwoju, które nie muszą być realizowane z udziałem środków europejskich, zróżnicowanie organizacyjno-prawne podmiotów udzielających pomocy może być bardzo duże.

9. REALIZACJA POLITYKI MIEJSKIEJ (art. 1 pkt 24 projektu ustawy – art. 21a–21c uzppr)

W związku z koniecznością uwzględnienia w nadchodzącym okresie programowania zagadnień związanych z prowadzeniem polityki miejskiej, do uzppr wprowadzony zostaje rozdział 3a Polityka miejska. Ze względu na fakt, że w obecnym systemie prawnym, jak też w dokumentach strategicznych, brak jest legalnej definicji polityki miejskiej, istnieje konieczność zdefiniowania jej w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

Komplementarnie do innych zmian wprowadzanych niniejszą nowelizacją oraz w konsekwencji do odpowiadającego na aktualne potrzeby podejścia terytorialnego i funkcjonalnego w polityce rozwoju i planowaniu przestrzennym konieczne jest wyraźne podkreślenie, że polityka miejska ma na celu wykorzystanie potencjału nie tylko miast, ale także powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów je otaczających (miejskie obszary funkcjonalne), na których występują podobne lub wewnętrznie powiązane wyzwania i problemy, a ich rozwiązywanie powinno odbywać się w skoordynowany sposób.

W znowelizowanej ustawie znajdują się przepisy określające zakres polityki miejskiej (art. 21a uzppr), wskazujące, że politykę miejską prowadzi minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, oraz definiujące podstawowy dokument dla jej prowadzenia, tj. krajową politykę miejską (art. 21b uzppr). Ustawa wyznacza relacje krajowej polityki miejskiej z innymi dokumentami strategicznymi, jej strukturę, podmioty uczestniczące w jej formułowaniu, a także tryb przyjęcia i aktualizacji (art. 21c uzppr).

Krajowa polityka miejska, która będzie opracowywana we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz konsultowana z partnerami społecznymi i gospodarczymi, a także uzgadniana z Radą Ministrów, będzie dokumentem zawierającym informacje dotyczące aspektu wykonawczego, w tym dotyczące

„oprzyrządowania prawnego” koniecznego do realizacji polityki wobec miast, którego wprowadzenie do systemu prawnego jest wymagane. Tym samym docelowo i pośrednio krajowa polityka miejska przełoży się na rozwiązania, które wejdą w skład systemu prawa powszechnie obowiązującego.

Krajowa polityka miejska będzie więc realizowana za pomocą zestawu instrumentów planistycznych, prawnych, instytucjonalnych oraz inwestycyjnych – jednym z elementów wdrożenia polityki miejskiej będą zaplanowane w niej inicjatywy legislacyjne wprowadzające nowe rozwiązania w odniesieniu do wszystkich poziomów zarządzania: krajowego, regionalnego oraz lokalnego.

10. INFORMACJA PUBLICZNA (art. 1 pkt 27 projektu ustawy – art. 28 ust. 8 uzppr)

Przepis art. 28 ust. 8 uzppr został zmieniony w celu ochrony interesów wnioskodawców biorących udział w konkursie, tak aby z uwagi na mogące pojawiać się wątpliwości, czy dane dokumenty podlegają udostępnieniu, czy też nie, wskazać wprost, do którego momentu dane dokumenty przedstawiane przez wnioskodawców nie stanowią informacji publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.), a więc nie podlegają udostępnieniu w jej trybie. Intencją projektodawcy było wskazanie, do jakiego okresu ww. dokumenty nie mogą być traktowane jako informacja publiczna, ze wszelkimi wynikającymi z tego konsekwencjami. Jednakże istnieje jeszcze jedna kategoria dokumentów, mianowicie dokumenty wytworzone lub przygotowane w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawionych przez wnioskodawców, bez względu na to, czy autorem jest instytucja ogłaszająca konkurs, czy też niezależne panele ekspertów oceniające wnioski o dofinansowanie. Dokumenty te, jakkolwiek nie są dokumentami prywatnymi, w odróżnieniu od wniosków o dofinansowanie składanych przez wnioskodawców, to jednak odnoszą się bezpośrednio do tych wniosków, zawierają w swojej treści ocenę poszczególnych elementów tych wniosków, jak np. innowacyjne rozwiązania techniczne, technologiczne, atrakcyjne pomysły na szkolenia, które do czasu podpisania wszystkich umów w ramach konkursu nie powinny być przekazywane w trybie dostępu do informacji publicznej ewentualnym konkurentom wnioskodawcy, ponieważ nie można zapomnieć, że jest to konkurs, a zatem dofinansowanie dostaną

projekty, które zostały ocenione najwyżej, w ramach danej puli alokacji. Wyłączenie wszystkich dokumentów, zarówno wniosków jak i tych powstałych w procesie oceny wniosku, aż do czasu zakończenia konkursu, z ich udostępniania w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej ma na celu wyeliminowanie możliwości przekopiowywania innowacyjnych pomysłów i rozwiązań przez wnioskodawców, którzy, zamiast samemu opracować wniosek, liczą na wykorzystanie pomysłów od swoich konkurentów ubiegających się o dofinansowanie. Uniemożliwienie tego proceduru zapewni najbardziej efektywne wykorzystanie środków europejskich, które zostaną skierowane do rzeczywistych autorów pomysłów i rozwiązań. Z tego też powodu przedstawiono propozycję zmiany art. 28 ust. 8 uzppr, który zapewnia wnioskodawcom, do czasu podpisania wszystkich umów o dofinansowanie w ramach konkursu, pełniejszą ochronę, z uwzględnieniem stałej i niezmiennej zasady, że zarówno postępowanie konkursowe, jak i realizacja poszczególnych projektów są co do zasady jawne. Nowe, uzupełnione brzmienie art. 28 ust. 8 uzppr powinno wejść w życie wraz z wejściem w życie całej ustawy zmieniającej. Nie jest konieczne wprowadzanie przepisów przejściowych, opóźniających wejście w życie tej propozycji, ponieważ ma ona na celu ochronę interesów wnioskujących o dofinansowanie.

POZOSTAŁE ZMIANY W UZPPR:

1. Art. 1 pkt 3 projektu ustawy – art. 4 ust. 1 uzppr

Zmiana polega na wskazaniu, że polityka rozwoju jest prowadzona również za pomocą dokumentów programowych, tj. umowy partnerstwa, programów służących jej realizacji, uwzględniając zobowiązania wynikające z prawa Unii Europejskiej.

2. Art. 1 pkt 5 projektu ustawy – art. 6a uzppr

Projektowany przepis wskazuje, że przy opracowywaniu projektu strategii rozwoju, programów, umowy partnerstwa i programów służących realizacji umowy partnerstwa stosuje się przepisy art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przepis ten rozszerzył swój katalog, w porównaniu do obecnego brzmienia o dokumenty programowe – opracowywane dla wdrożenia nowego okresu programowania. Ponadto rozszerzenie to oraz wprost wskazanie

na ustawę o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko jest konieczne w celu wyeliminowania przy interpretowaniu norm konfliktu między art. 46 i art. 47 ww. ustawy a obecnym brzmieniem art. 6a uzppr. Jednakże w uzppr konieczne jest wskazanie pełnej ścieżki, wszystkich wymogów, jakie muszą spełniać dokumenty, tak aby żaden z elementów koniecznych dla przyjęcia dokumentu nie został pominięty.

3. Art. 1 pkt 17 lit. a projektu ustawy – art. 15 ust. 4 pkt 2 uzppr

Projektowany przepis porządkuje definicję programów rozwoju w sposób jednoznacznie wskazujący na zaliczenie do programów rozwoju wszystkich dokumentów realizujących cele zawarte w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 uzppr. Obecne brzmienie definicji programów rozwoju, przez wskazanie, że do tych programów zaliczane są programy wojewódzkie, powodowało wątpliwości interpretacyjne, polegające na ograniczeniu pojęcia programów rozwoju wyłącznie do programów wojewódzkich, a tym samym wykluczanie z jego zakresu programów opracowywanych przez gminy i powiaty.

4. Art. 1 pkt 18 projektu ustawy – art. 18 uzppr

Projektowany przepis jest konsekwencją rozszerzenia art. 19 uzppr w sposób przyznający powiatom oraz gminom uprawnienie do przygotowania oraz realizowania programów rozwoju. W przepisie art. 18 pkt 3 określono właściwe podmioty, które będą odpowiadać, na poziomie lokalnym, za opracowanie programów rozwoju – czyli obok właściwego ministra i zarządu województwa należało – stosowanie do projektowanych zmian w art. 19 – wskazać również zarząd powiatu lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

5. Art. 1 pkt 19 projektu ustawy – art. 19 uzppr

Projektowany przepis wprowadza zmiany w procedurze wyrażania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii o zgodności programu rozwoju ze śsrk, analogicznie jak w przypadku opinii o zgodności strategii rozwoju, o której mowa w art. 9 pkt 3 uzppr, ze śsrk.

Wprowadzono również procedurę opracowywania i przyjmowania, a także ogłaszania programów rozwoju na poziomie lokalnym (powiat, gmina).

6. Art. 1 pkt 20 projektu ustawy – art. 19a ust. 1 uzppr

Wprowadzono obowiązek konsultacji projektów programów z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

7. Art. 1 pkt 22 projektu ustawy – art. 20b uzppr

Wprowadzony art. 20b jest przepisem materialnym, precyzującym, na co mogą być przyznawane dotacje celowe dla jst, w stosunku do ogólnej normy określonej w art. 42 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

8. Art. 1 pkt 25 projektu ustawy – art. 26 ust. 3 uzppr

W art. 1 pkt 25 zmieniono art. 26 ust. 3 uzppr przez uchylenie zarówno w pkt 1, jak i w pkt 2 lit. c. Wprowadzona zmiana zmierza do rezygnacji z zawierania w komunikacie ogłaszanym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” informacji o zakresie zmian wprowadzonych do szczegółowego opisu priorytetów. Opisywanie zmian wprowadzonych do szczegółowego opisu priorytetów ma charakter merytoryczny, natomiast komunikat takiego charakteru nie ma. W samym założeniu szerokiego informowania o przyjęciu czy też zmianach programów operacyjnych, szczegółowych opisów priorytetów czy innych dokumentów oparto się na konstrukcji komunikatu jako nośnika informacji o miejscu publikacji pierwotnych dokumentów lub ich zmian, aby każdy zainteresowany mógł się z nimi zapoznać. Komunikat jest jedynie wskazówką, gdzie są umieszczone dokumenty, dlatego też niewłaściwe jest umieszczanie w komunikacie informacji mających charakter merytoryczny, odnoszący się do dokumentów pierwotnych lub ich zmian. Z tego też powodu postanowiono zrezygnować z obowiązku umieszczania takich informacji w komunikacie i uchylono powołane wyżej przepisy.

9. Art. 1 pkt 26 – art. 27 ust. 1 pkt 6a uzppr

Zmiana przepisu ma charakter doprecyzowujący i stanowi konsekwencję dokonywanej projektowaną ustawą zmiany ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w zakresie związanym z wydawaniem decyzji o odsetkach, o których mowa w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

Zgodnie z zaproponowaną zmianą instytucja zarządzająca będzie miała możliwość powierzenia instytucji pośredniczącej, w drodze porozumienia, oprócz wydawania decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań, także

decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, jak również rozpatrywania odwołań od tych decyzji, wydawanych w pierwszej instancji przez inną instytucję.

10. Art. 1 pkt 28 – art. 32 ust. 1 uzppr

Podobnie jak w przypadku art. 27 ust. 1 pkt 6a uzppr, zmiana przepisu ma charakter doprecyzowujący i stanowi konsekwencję dokonywanej projektowaną ustawą zmiany ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w zakresie związanym z wydawaniem decyzji o odsetkach, o których mowa w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z projektowanym przepisem instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca może zawrzeć z instytucją wdrażającą porozumienie lub umowę o realizacji powierzonych jej zadań, w tym o wydawaniu decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań oraz decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa w przepisach o finansach publicznych.

11. Art. 1 pkt 31 projektu ustawy – art. 35b uzppr

Projektowany przepis polega na zmianie terminu opracowania raportu o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym z 3 na 4 lata.

ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH:

1. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (kpc)

W art. 2 projektu ustawy zaproponowano zmianę art. 831 § 1 i 2 kpc przez wyłączenie spod egzekucji środków z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), a także niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z innych źródeł zagranicznych.

Zgodnie z art. 831 § 1 pkt 2 kpc nie podlegają egzekucji m.in. sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele (w szczególności stypendia, wsparcia), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z urzeczywistnieniem tych celów albo z tytułu obowiązku alimentacyjnego. Egzekucji w tym przypadku nie podlegają także sumy i świadczenia w naturze już wypłacone lub wydane. Jak podkreśla się w doktrynie, ww. ograniczenia egzekucji obejmują nie tylko świadczenia już fizycznie wydane dłużnikowi (wypłacone), ale również takie świadczenia, które zostały mu dopiero

przyznane i będą wypłacone w przyszłości. Jak wynika z dotychczasowej praktyki, wypłaty dokonywane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich zarówno w formie refundacji, jak i w formie zaliczek nie były jednolicie traktowane w praktyce komorniczej. W niektórych sprawach komornicy sankcjonowali stanowisko Ministra Sprawiedliwości wyrażone w piśmie z dnia 25 października 2012 r., znak: DPrC-4190-4/12, zgodnie z którym obecne brzmienie art. 831 kpc stanowi podstawę wyłączenia spod egzekucji środków europejskich. W przeważającej jednak liczbie przypadków środki te próbowano zająć w trakcie prowadzonej egzekucji komorniczej.

W tym miejscu należy podkreślić, że zgodnie z art. 80 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, z późn. zm.) (rozporządzenie nr 1083/2006), państwa członkowskie upewniają się, że instytucje odpowiedzialne za dokonywanie płatności zapewniają, aby beneficjenci otrzymali pełną kwotę wkładu ze środków publicznych możliwie najszybciej i w całości. Nie potrąca się ani nie wstrzymuje żadnych kwot, ani też nie nakłada się żadnych opłat szczególnych lub innych opłat o równoważnym skutku, które powodowałyby zmniejszenie kwot wypłacanych beneficjentom. Analogiczne rozwiązanie będzie obowiązywało w nowym okresie programowania UE.

Ponadto należy mieć na względzie tzw. zasadę trwałości projektu, wyrażoną w art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006, zgodnie z którą państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca zapewniają, że projekt zachowuje wkład funduszy europejskich wyłącznie, jeżeli projekt ten w terminie pięciu lat od jego zakończenia nie zostanie poddany zasadniczej modyfikacji wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej i mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny. Prowadzenie egzekucji w przedmiotowym zakresie może w praktyce doprowadzić do konieczności zwrotu środków przekazanych beneficjentom, w tym także przez Polskę, do budżetu Unii Europejskiej. Może to również doprowadzić do upadłości beneficjenta, co z kolei oznaczać będzie zarówno zaprzestanie realizacji projektu, jak i brak możliwości odzyskania środków przekazanych

beneficjentom. W efekcie mielibyśmy do czynienia nie tylko z brakiem osiągnięcia określonych celów projektu, zwłaszcza w kontekście założeń programu operacyjnego i rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, ale wręcz z konkretnymi stratami finansowymi po stronie budżetu państwa.

Wskazać również należy, że projektowany przepis posługuje się pojęciem projektu przez odniesienie do środków, z których ten projekt jest finansowany, tj. środków z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), a także niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z innych źródeł zagranicznych.

Dlatego też, w celu jednoznacznego uregulowania powyższej kwestii, proponuje się wprowadzić omawianą zmianę.

2. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (upewa)

Wyłączenie spod egzekucji administracyjnej środków z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), a także niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z innych źródeł zagranicznych (art. 3 projektu – art. 8 § 1 pkt 15 upewa).

W art. 3 projektu przewiduje się zmianę art. 8 § 1 pkt 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Celem zaproponowanej zmiany jest ujednoczenie zakresu wyłączenia spod egzekucji administracyjnej środków o szczególnym charakterze, jakie stanowią środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Aktualnie obowiązujący przepis zwalnia spod egzekucji jedynie te z ww. środków, które przekazane zostały w formie zaliczki. Należy jednak podkreślić, że również przekazanie beneficjentowi środków w formie refundacji może warunkować dalszą, prawidłową realizację projektu. W przypadku refundacji (zwłaszcza gdy nie jest to płatność końcowa, lecz okresowa) mamy do czynienia z sytuacją, kiedy to beneficjent wydaje na realizację projektu środki własne lub pochodzące z pożyczki, kredytu, i od terminowego otrzymania środków refundacji zależy utrzymanie jego płynności finansowej, a tym samym – dalsze losy realizowanego przez niego projektu. Brak wyłączenia tej kategorii środków spod egzekucji może w praktyce stanowić poważną przeszkodę w osiągnięciu celów projektu, a tym samym przekłada się na cele i założenia programów operacyjnych. Z tych powodów nie znajduje uzasadnienia odmienne

traktowanie przedmiotowych środków w zależności od formy ich przekazania. Potwierdzenie szczególnego charakteru ogółu środków przeznaczonych na realizację programów operacyjnych, niezależnie od formy ich przekazania, znajdujemy także w art. 204 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stanowiącym, że środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 tej ustawy, są przeznaczone wyłącznie na cele określone w umowie międzynarodowej, przepisach odrębnych lub deklaracji dawcy. Powołany przepis odnosi się nie tylko do środków pochodzących z Unii Europejskiej, ale również środków z pomocy państw EFTA.

Z kolei na poziomie unijnym ogólne kwestie dotyczące realizacji programów operacyjnych i wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację zostały uregulowane w rozporządzeniu nr 1083/2006. Zgodnie z art. 80 rozporządzenia nr 1083/2006, państwa członkowskie upewniają się, że instytucje odpowiedzialne za dokonywanie płatności zapewniają, aby beneficjenci otrzymali pełną kwotę wkładu ze środków publicznych możliwie najszybciej i w całości. Nie potrąca się ani nie wstrzymuje żadnych kwot, ani też nie nakłada się żadnych opłat szczególnych lub innych opłat o równoważnym skutku, które powodowałyby zmniejszenie kwot wypłacanych beneficjentom. Przepis ten niewątpliwie stanowi ochronę przedmiotowych środków do momentu ich przekazania beneficjentom. Analogiczne rozwiązanie jest planowane również w nowym okresie programowania UE. Jednakże równie istotne jest, aby przedmiotowe środki, z uwagi na ich szczególny charakter i przeznaczenie, były chronione także już po ich przekazaniu. Jest to szczególnie ważne w kontekście tzw. zasady trwałości projektu, wyrażonej w art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006. Zgodnie z tą zasadą państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca zapewniają, aby operacja obejmująca inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne zachowała wkład funduszy wyłącznie, jeżeli w terminie pięciu lat od jej zakończenia nie zostanie poddana zasadniczej modyfikacji wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej i mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny. Prowadzenie egzekucji w przedmiotowym zakresie może w praktyce doprowadzić do konieczności zwrotu środków przekazanych beneficjentom, w tym także przez Polskę, do budżetu Unii Europejskiej. Może to również doprowadzić do upadłości beneficjenta, co z kolei oznaczać będzie zarówno zaprzestanie

realizacji projektu, jak i brak możliwości odzyskania środków przekazanych beneficjentom.

W efekcie mielibyśmy do czynienia nie tylko z brakiem osiągnięcia określonych celów projektu, zwłaszcza w kontekście założeń programu operacyjnego i rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, ale wręcz z konkretnymi stratami finansowymi po stronie budżetu państwa. Należy wskazać, że proponowany zakres zmiany przepisu był przedmiotem konsultacji z Ministrem Finansów w ramach procedowanego projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Minister Finansów w piśmie z dnia 23 czerwca 2010 r., znak: AP13/0310/671/10/FAR/8341, przychylił się do proponowanego zakresu zmian omawianego przepisu.

3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Projektowane zmiany mają na celu uzupełnienie kompetencji:

- 1) rady gminy w zakresie przyjmowania programów rozwoju;
- 2) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w zakresie opracowywania programów rozwoju.

4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym

Uzupełniono kompetencje zarządu powiatu w zakresie opracowywania programów rozwoju i rady powiatu w zakresie przyjmowania programów rozwoju.

5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (usw)

Uzupełniono konieczność przygotowywania przez samorząd województwa programów służących realizacji umowy partnerstwa, uwzględniania programów służących realizacji umowy partnerstwa w strategii rozwoju województwa, w procesie jej monitorowania i ewaluacji oraz zgodności strategii ze śsrk, krajową strategią rozwoju regionalnego, strategiami ponadregionalnymi oraz koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju, a także uwzględniania w niej obszarów strategicznej interwencji państwa (art. 6 projektu ustawy – art. 11 i art. 41 ust. 2 pkt 4 i 4a usw). Należy przy tym wyjaśnić, że w projektowanym art. 11 ust. 4 usw znajduje się odwołanie do odrębnych przepisów – tzn. do ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

6. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (uopizp)

W nowym okresie programowania większy nacisk położony będzie na wykorzystanie potencjałów terytorialnych oraz zintegrowane inwestycje ukierunkowane na poszczególne obszary. Kierunek ten służy dosłownej koncentracji wydatkowania środków przy jednoczesnym zmniejszaniu ich rozpraszania i kierowaniu pomocy na zidentyfikowane geograficznie (w przestrzeni) obszary. Kierowanie pomocy w ten sposób wymaga precyzyjnej identyfikacji cech danego obszaru i jego trwałych związków (relacji, funkcji), jakie łączą go z otoczeniem. Najprostszym przykładem relacji społecznych i gospodarczych jest gmina dużego miasta, która „wytworzyła” relacje z obszarami leżącymi poza jej administracyjnymi granicami. Racjonalne planowanie rozwoju takiego miasta musi uwzględniać kierunek rozwoju obszaru pozostającego z nim w relacji funkcjonalnej. Uwarunkowania takich trwałych relacji mają najczęściej silne uwarunkowania geograficzne. Zatem przedmiot planowania interwencji opiera się na wynikach analiz powiązań funkcjonalnych między gminami, identyfikacji ich trwałych relacji, następnie delimitacji takiego obszaru oraz włączenia go jako „obszaru funkcjonalnego” do dokumentów planistycznych i programowych i maksymalnie precyzyjnego dostosowania do funkcji formy interwencji.

Z uwagi na powyższe do uopizp:

- 1) wprowadzono definicję obszaru funkcjonalnego, miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego (art. 7 pkt 1 lit. a projektu ustawy – art. 2 pkt 6a i 6b uopizp);
Pojęcie „miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego” (MOFOW) zastępuje dotychczasowe pojęcie „obszaru metropolitalnego”, przy czym nie jest to wymiana pojęć równoważnych. Do tej pory brak jednolitych zasad rozumienia pojęcia „obszar metropolitalny” prowadził do zasadniczych różnic w podejściu do wyznaczania tego obszaru w dokumentach planistycznych, co przekładało się z kolei na trudności w jednolitym podejściu działań analitycznych, strategicznych i operacyjnych, w tym kierowania interwencji publicznej do tych obszarów. Wprowadzenie nowego, szerszego, pojęcia – miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, którego granice mają być określone przez samorząd województwa według jednolitego podejścia w skali kraju, ma pomóc przezwyciężyć wspomniane trudności;

- 2) wprowadzono zmiany w zakresie planu zagospodarowania przestrzennego województwa przez obowiązek określania w nim granic i zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i w zależności od potrzeb – o znaczeniu regionalnym (art. 7 pkt 3 lit. a projektu ustawy – art. 39 ust. 3 pkt 4 uopizp);
- 3) wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii rozwoju województwa po jej aktualizacji, o ile aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa (art. 7 pkt 4 projektu ustawy – art. 39a uopizp). Przepis ma na celu zachowanie spójności między podstawowymi dokumentami planowania województwa – strategią rozwoju województwa a planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Wymóg dostosowania planu ogranicza się tylko do sytuacji, w której jest to niezbędne, gdy zmiana w treści strategii może mieć wpływ na zapisy planu, a więc dotyczy sytuacji przestrzennej województwa;
- 4) zmiana w art. 39 ust. 6 i dodanie ust. 7 w uopizp mają na celu umożliwienie jednoczesnego ujęcia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyznaczenia MOFOW na podstawie sposobu i warunków zawartych w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz uwzględnienia w planie zagospodarowania MOFOW dodatkowych terenów, które z powodu potrzeb planistycznych regionu lub regionalnych uwarunkowań, samorząd województwa uważa za właściwe do łącznego ujęcia planistycznego. W szczególności może to dotyczyć sytuacji, gdy samorząd województwa wyznaczył regionalny obszar funkcjonalny wokół ośrodka wojewódzkiego (o zasięgu szerszym niż MOFOW – obszar o znaczeniu ponadregionalnym) i ten szerszy obszar chce uczynić podstawą prac planistycznych dla aglomeracji (może to dotyczyć chęci kontynuacji wcześniejszych prac planistycznych, jakie były prowadzone przez samorząd województwa);
- 5) w odrębnym rozdziale 4a kompleksowo zawarto regulacje dotyczące obszarów funkcjonalnych. W art. 49a dokonano jednoznacznego rozróżnienia obszarów funkcjonalnych w odniesieniu do poszczególnych szczebli planowania przestrzennego. Obszary funkcjonalne są instrumentem planowania przestrzennego, dlatego ich wyznaczanie przypisano odpowiednim szczeblom dysponującym

kompetencjami w zakresie planowania przestrzennego dla danego poziomu. Wskazano obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym, o znaczeniu regionalnym oraz o znaczeniu lokalnym. Ich wyznaczenie odbywa się w dokumentach planistycznych danego poziomu:

- a) obszary o znaczeniu ponadregionalnym oraz o znaczeniu regionalnym – w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- b) obszary o znaczeniu lokalnym – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Przez obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym rozumie się zarówno obszary, których skala, zasięg wykracza poza obszar jednego województwa, jak również te, które mieszczą się w granicach województwa, ale jednocześnie mają istotne znaczenie dla planowania rozwoju kraju. Najwłaściwsze wydaje się określenie zasięgu tych obszarów z poziomu samorządu województwa, który ma dobre rozpoznanie faktycznych powiązań funkcjonalnych i problemów obszaru funkcjonalnego oraz specyfiki danego regionu, a także pozostaje w bezpośrednim kontakcie z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego. Samorząd województwa jest zatem predysponowany do trafnego wyznaczenia zasięgu tych obszarów. W istniejącym systemie planowania przestrzennego (zgodnie z założeniem wprowadzenia obszarów funkcjonalnych w obecną architekturę systemu planowania) to plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest najbardziej adekwatnym dokumentem planistycznym, w którym powinno nastąpić wyznaczenie zasięgu obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym. Zadaniem planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest bowiem skoordynowanie wszystkich przedsięwzięć przewidywanych na jego obszarze i realizowanych z różnych źródeł, mające istotny wpływ na kształtowanie struktury przestrzennej i zróżnicowanie terytorialne procesów rozwojowych.

Powyższa klasyfikacja dotyczy wszelkich typów obszarów funkcjonalnych, co oznacza, że dany typ obszaru funkcjonalnego może być wyznaczany na różnych poziomach, w zależności od potrzeb polityki przestrzennej prowadzonej na tym szczeblu. Jednocześnie należy podkreślić, że lista typów obszarów funkcjonalnych nie jest zamknięta i na każdym szczeblu możliwe jest identyfikowanie także innych typów

obszarów funkcjonalnych, w zależności od potrzeb zidentyfikowanych na poziomie lokalnym lub regionalnym.

W szczególności – jeżeli z określonych przyczyn – delimitacja obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym (np. miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego), dokonana według jednolitych w skali kraju warunków – nie jest zbieżna z potrzebami planistycznymi regionu lub w opinii samorządu województwa nie uwzględnia w wystarczającym stopniu regionalnych uwarunkowań, wykorzystując kategorię obszaru funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym, samorząd województwa może, po należytych konsultacjach z jednostkami samorządu terytorialnego na swoim terenie, wyznaczyć obszary funkcjonalne, które zaspokoją regionalne potrzeby planistyczne lub uwzględnią wspomniane regionalne uwarunkowania.

W art. 49b wskazano typy obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym istotne dla programowania kolejnej perspektywy finansowej UE. Katalog obszarów funkcjonalnych został oparty na liście typów obszarów funkcjonalnych sformułowanej w KPZK 2030 i jest dostosowany (wybór ze wspomnianej listy) do potrzeb przygotowania podstaw nowej perspektywy UE. Obejmuje tylko te obszary funkcjonalne, dla których na obecnym etapie jest możliwe lub uzasadnione sformułowanie podstaw do wyznaczenia ich zasięgów przestrzennych – określenie sposobu i warunków wyznaczania granic spójnych i porównywalnych w skali kraju.

Wychodząc z założenia, że niniejsza nowelizacja stanowi dopiero pierwszy etap zmian wynikających z dążenia do osiągnięcia celów KPZK 2030, na liście wymienionych w ustawie typów obszarów funkcjonalnych umieszczono jedynie część typów opisanych w rozdziale VI KPZK 2030. Wprowadzenie na tym etapie części – z długiej listy zawartej w KPZK 2030 – typów obligatoryjnych obszarów funkcjonalnych pozwoli na stopniowe i w sposób wolny od konfliktów ugruntowanie się tego narzędzia w działaniach planistycznych i myśleniu strategicznym. Listę tę ograniczono do typów, w stosunku do których:

- 1) na dziś istnieją merytoryczne i formalne warunki sformułowania sposobu i warunków określania granic, które zostaną zawarte w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego wydanym na podstawie delegacji zawartej w proponowanej nowelizacji; w przypadku niektórych typów obszarów

- funkcjonalnych ustalenie niebudzących wątpliwości sposobu i warunków wyznaczania musi być poprzedzone złożonymi uzgodnieniami między resortami i innymi instytucjami. W innych przypadkach (np. obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy) do dziś nie istnieją aktualne dokumenty (w przytoczonym przykładzie są to: mapy zagrożenia powodziowego, mapy ryzyka powodziowego dla obszarów szczególnego zagrożenia oraz plany zarządzania ryzykiem powodziowym), na których podstawie byłoby możliwe wyznaczenie danych obszarów;
- 2) obligatoryjne wprowadzenie do planowania przestrzennego przy ujednoczonym podejściu do ich wyznaczania w skali kraju jest pilnie potrzebne z uwagi na konieczność odpowiedzi na istniejące wyzwania w zakresie zarządzania przestrzenią (dotyczy to zwłaszcza miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego);
 - 3) istnieje istotna (na dziś) wartość dodana w planowaniu przestrzennym. Z tego powodu zrezygnowano na tym etapie z wprowadzania tych typów obszarów funkcjonalnych, które w obecnym stanie prawnym należy utożsamiać z rodzajami obszarów już uwzględnianych w planowaniu przestrzennym (np. tereny zamknięte, polska wyłączna strefa ekonomiczna na morzu);
 - 4) ich uwzględnienie w systemie planowania przestrzennego jest relatywnie proste i nie będzie rodzić bezpośrednich skutków dla planowania na szczeblu lokalnym (typy obszarów z definicji obejmować będą pełne obszary gmin).

W konsekwencji powyższego, po wejściu w życie projektowanej nowelizacji, może zająć konieczność aktualizacji KPZK 2030 do obowiązującego stanu prawnego, przynajmniej w zakresie ustaleń KPZK 2030 dotyczących typów obszarów funkcjonalnych, które należy obligatoryjnie uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego województw.

Wprowadzono wymóg określenia w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju obszarów funkcjonalnych, w szczególności obszarów w ramach typów o znaczeniu ponadregionalnym istotnych dla programowania kolejnej perspektywy finansowej UE, czyli wskazanych w art. 49b. To odniesienie do art. 49b zapewnia spójną regulację kwestii obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym: sekwencję od określenia tych obszarów funkcjonalnych

w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju po instrument ich określenia przez samorządy województw (delegację do wydania rozporządzenia dot. sposobu ich wyznaczenia).

Ponadto oznacza to, że w koncepcji obligatoryjnie muszą zostać określone te typy obszarów funkcjonalnych, które jednocześnie są uznane za istotne dla polityki przestrzennej kraju (o znaczeniu ponadregionalnym). Przepis ten dopuszcza, aby koncepcja mogła również odnosić się do typów obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym czy lokalnym, choć nie będzie ani narzucać obowiązku ich wyznaczenia przez samorządy, ani ograniczać możliwości określenia przez samorządy innych typów obszarów funkcjonalnych.

W art. 49c określono warunki wyznaczenia obszarów funkcjonalnych, mające na celu zapewnienie zharmonizowanego podejścia w ich delimitacji. Są to warunki dotyczące ciągłości i zwartości wyznaczanego obszaru, dostępności danych wskaźnikowych, a w przypadku obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym – także porównywalności w skali kraju.

Określenie zasięgu obszaru funkcjonalnego (oprócz parametrów czysto przestrzennych: ciągłość i zwartość), jest w pewnym stopniu zadaniem koncepcyjnym, zależnym od przyjętego podejścia. Wychodząc od definicji obszaru funkcjonalnego, wprowadza się wymóg doboru danych wskaźnikowych umożliwiających wyznaczenie łącznego obszaru, którego zasięg przestrzenny umożliwia rozwiązanie istniejących lub przewidywanych problemów oraz rozwój nowych funkcji tych obszarów. Przyjęto pojęcie „problemy”, jako pojemne i elastyczne: obejmujące zarówno szczególne zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej, konflikty przestrzenne, uwarunkowania, a także inne istotne kwestie do podjęcia przy formułowaniu celów rozwoju. Pojęcie to nie ogranicza się tylko do wymiaru przestrzennego ale obejmuje całość złożonych procesów rozwojowych, w tym społecznych i gospodarczych.

Projektowane przepisy art. 49d określają rolę i udział poszczególnych podmiotów w procesie określenia obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym i ich granic. Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym są określane przez samorząd województwa, zgodnie z warunkami ich określania wskazanymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego

w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 49d ust. 5 uopizp. Natomiast w odniesieniu do wiejskich obszarów funkcjonalnych warunki ich określania zostaną wskazane w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie projektowanego art. 49d ust. 6 uopizp. Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym są określane przez samorząd województwa z własnej inicjatywy lub na wniosek samorządu lokalnego (gminy i powiatu). Tym samym podkreślono rolę samorządów lokalnych w kreowaniu obszarów funkcjonalnych. Jednocześnie, dla zapewnienia szerokiego udziału samorządów gminnych i powiatowych w procesie delimitacji obszarów funkcjonalnych, proponuje się zastosowanie instrumentu w postaci konferencji opiniujących wyznaczanie obszarów funkcjonalnych. Formułę konferencji zaproponowano, wychodząc naprzeciw zgłaszanym postulatami dotyczącym zapewnienia szerokiego udziału samorządów przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Konferencje te będą stanowiły forum wymiany poglądów i dyskusowania poszczególnych postulatów przy zapewnieniu szerokiego kręgu interesantów, co zagwarantuje realizację zasady partnerstwa w zakresie kształtowania polityki przestrzennej na szczeblu regionalnym, której głównym aktorem pozostaje samorząd województwa, przy zapewnieniu nienaruszalności i spójności sfery planowania na szczeblu lokalnym.

W projektowanym art. 49e, w celu zapewnienia samodzielności gminy w określeniu obszarów funkcjonalnych na jej terenie, wskazano możliwość określania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym stosownie do zidentyfikowanych potrzeb polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd gminny.

Projektowany art. 49f uopizp został wprowadzony do ustawy na wniosek strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Jest on deklaracją współpracy między samorządem wojewódzkim a samorządem lokalnym na poziomie powiatu lub gminy. Zapewnia on samorządom lokalnym możliwość współdziałania przy ustalaniu obszarów funkcjonalnych regionalnych oraz ponadregionalnych, co z mocy ustawy będzie należało do kompetencji samorządu województwa. Niemniej jednak, aby samorząd województwa mógł wyznaczyć obszary funkcjonalne usytuowane przecież na obszarach gmin czy powiatów,

powinien współpracować z tymi jednostkami, tak aby realizacja polityki przestrzennej w województwie przebiegała w sposób racjonalny i w ramach współpracy między poszczególnymi jst. Wprowadzenie nowego pojęcia planistycznego, jakim jest obszar funkcjonalny, może rodzić obawy gmin co do możliwości nieuzasadnionego ograniczania w ten sposób ich suwerenności planistycznej. Z tego też powodu strona samorządowa KWRiST zaproponowała dodanie przepisu potwierdzającego, że kształtowanie przestrzeni w odniesieniu do danego obszaru funkcjonalnego, zgodnie z polityką przestrzenną województwa, na terenie jednostki samorządu terytorialnego będzie prowadzone w konsultacji z tą jednostką. Przepis ten został pozytywnie oceniony przez przedstawicieli samorządów lokalnych w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Ponadto powiązано kierunki, cele i czas obowiązywania koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju z długookresową strategią rozwoju kraju oraz dostosowano jej zakres do zmian wprowadzonych uopizp (art. 7 pkt 6 projektu ustawy – art. 47 uopizp).

7. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (udjst)

Mając na uwadze konieczność zagwarantowania jednostkom samorządu terytorialnego źródeł finansowania m.in. przedsięwzięć priorytetowych wynikających z projektowanego w przepisach uzppr instrumentu, jakim jest kontrakt terytorialny, w przepisach udjst zmieniono art. 42 ust. 1, przez wskazanie, że jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa w zakresie, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym (art. 8 projektu ustawy – art. 42 ust. 1 udjst).

8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (NPR)

Zaproponowano uchylenie przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego, zgodnie z którym Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i harmonogram prac nad długofalową strategią rozwoju regionalnego kraju oraz jej aktualizacją, mając w szczególności na uwadze konieczność uwzględnienia materiałów dotyczących rozwoju regionalnego oraz średniookresowych i długofalowych polityk w zakresie poszczególnych działów administracji rządowej (art. 9 projektu ustawy – art. 16 ust. 3 NPR).

Dodatkowo zaproponowano uchylenie przepisów, które pozostają nieaktualne w stosunku do funkcjonujących obecnie dokumentów strategicznych.

9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (ufp)

- 1) art. 60 pkt 6 – zmiana ma na celu wyeliminowanie pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych przez szerokie sformułowanie katalogu środków publicznych uznawanych za niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publiczno-prawnym. Projektowany przepis będzie jednoznacznie wskazywał, że pojęcie to będzie obejmować należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności;
- 2) art. 61 ust. 1 pkt 1 – zmiana polega na dostosowaniu brzmienia przepisu do zmian wprowadzonych w art. 60 pkt 6 przez wskazanie organów właściwych do wydawania decyzji w odniesieniu do należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych należności związanych z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności;
- 3) art. 61 ust. 3 – zmiana ma na celu uzupełnienie przepisu przez umożliwienie rozpatrywania odwołań od decyzji instytucji wdrażających w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60 ufp, instytucjom pośredniczącym, jeżeli kompetencje w tym zakresie zostały powierzone im przez organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej. Obecnie odwołania takie mogą rozpatrywać wyłącznie instytucje zarządzające;
- 4) art. 188 ust. 1a (dodany) – zmiana ma na celu wprowadzenie możliwości upoważniania przez instytucje, z którymi beneficjenci zawarli umowy o dofinansowanie projektu, innych instytucji będących państwowymi jednostkami budżetowymi do wystawiania zleceń płatności na rzecz beneficjentów;
- 5) art. 189 ust. 3a–3e i ust. 5 (dodane) – w związku z propozycją wskazania wprost w art. 60 pkt 6 ufp możliwości stosowania ulg w odniesieniu do odsetek, o których mowa w art. 189 ust. 3, określono właściwe instytucje oraz procedurę wydawania decyzji administracyjnych w odniesieniu do tych odsetek. Dodanie ust. 5 ma na celu

uzupełnienie przepisu o zasady rozliczania zaliczek w Norweskim Mechanizmie Finansowym, Mechanizmie Finansowym EOG oraz Szwajcarsko-Polskim Programie Współpracy, przez odesłanie do warunków określonych w umowie o dofinansowanie oraz zgodnie z wytycznymi państw-darczyńców;

- 6) art. 192 ust. 7 (dodany) – zmiana ma na celu uzupełnienie przepisu o zobowiązanie Ministra Finansów do niezwłocznego informowania ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i ministra właściwego do spraw rybołówstwa o kwocie środków przekazanych przez Komisję Europejską w związku z realizacją programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz o odsetkach narosłych od tych środków w ramach poszczególnych programów;
- 7) art. 193 ust. 1 – zmiana ma na celu doprecyzowanie w art. 193 ust. 1 kwoty, do której jednostki realizujące program finansowany z udziałem środków europejskich mogą zaciągać zobowiązania, czyli podpisywać umowy o dofinansowanie. Maksymalnym progiem będzie wysokość łącznej kwoty wydatków określonych dla całego programu z uwzględnieniem wieloletnich limitów wydatków (a nie jak obecnie – limitów zobowiązań i wydatków), o których mowa w art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. c;
- 8) art. 207 – zmiana ma na celu wykreślenie przesłanki wykluczenia z możliwości otrzymania środków europejskich tych beneficjentów, którzy nie zrealizowali pełnego zakresu rzeczowego projektu w przypadku projektów infrastrukturalnych lub nie zrealizowali celu projektu, a którzy nie popełnili przestępstwa przy jednoczesnym zwrocie w terminie wszystkich należnych środków wraz z odsetkami, oraz uzupełnienie przepisu o możliwość rozpatrywania odwołań od decyzji o zwrocie środków przez instytucje pośredniczące. Ustaleniu katalogu podmiotów, które będą zobowiązane do zwrotu środków na podstawie projektowanego przepisu, będą służyć umowy o dofinansowanie, jak również porozumienia zawierane zarówno z beneficjentami, jak i innymi podmiotami wykorzystującymi środki europejskie, zaangażowanymi w proces ich wydatkowania i wdrażania funduszy europejskich, oraz decyzje o dofinansowaniu, których adresatami są te podmioty. Ponadto proponuje się zmianę brzmienia przepisu w sposób umożliwiający dochodzenie na jego podstawie zwrotu środków od innych niż beneficjent podmiotów zaangażowanych w realizację programów z udziałem środków z budżetu UE. Projektowany przepis art. 207

obejmować będzie swoim zakresem wszystkie podmioty uczestniczące w systemie realizacji programów, które w jakikolwiek sposób zarządzają środkami finansowymi przeznaczonymi na ich realizację; będą to instytucje zarządzające (RPO), pośredniczące i wdrażające uczestniczące w systemie realizacji programów, takie jak: samorzady województw, PARP, NCBiR.

10. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki

Dostęp do dokumentów i informacji stanowiących informację publiczną będzie uwzględniał szczegółowe rozwiązania wynikające z ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki. Zgodnie z powyższym, informacje o wynikach z realizacji zadań związanych z finansowaniem nauki, które stanowią tajemnicę przedsiębiorstw w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, są udostępniane wyłącznie przez podmiot uprawniony. Propozycja ta ma na celu ujednoczenie rozwiązań w zakresie finansowania projektów ze środków krajowych oraz projektów współfinansowanych z innych źródeł, a tym samym wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych i zapewnienie ochrony nowatorskich pomysłów i rozwiązań objętych ww. dokumentami niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowania projektów.

Należy również wskazać, że odwołanie w zmienianym art. 24 ustawy do przepisów o programach operacyjnych, a nie do przepisów o polityce rozwoju, wynika z faktu, że odwołanie to dotyczy nie tylko polskiej ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ale również rozporządzeń unijnych stanowiących o programach operacyjnych.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I DOSTOSOWUJĄCE

Z uwagi na fakt, że wejście w życie zmienionych przepisów będzie miało wpływ na stosunki powstałe pod działaniem ustawy w dotychczasowym brzmieniu, proponuje się wprowadzenie w art. 12–21 przepisów przejściowych i dostosowujących. Co do zasady do spraw lub postępowań wszczętych i niezakończonych będą stosowane przepisy dotychczasowe (art. 13, art. 15, art. 16, art. 20 oraz art. 21).

Ze względu na zamiany wprowadzane do strategii regulowanych uzppr, w celu wyeliminowania wątpliwości co do mocy obowiązującej strategii, wprowadza się przepis utrzymujący w mocy te strategie oraz umożliwiający ich aktualizację (art. 12). Należy przy tym zaznaczyć, że Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, której zakres przedmiotowy

określa art. 14b uzppr, jest inną strategią rozwoju, w rozumieniu art. 9 pkt 3. Oznacza to, że przepis art. 12, utrzymujący w mocy strategię z art. 9 uzppr, odnosi się również do KSRR.

Wprowadza się także przepisy dostosowujące w zakresie średniookresowej strategii rozwoju kraju, planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju (art. 14, art. 17 i art. 19).

W art. 14 projektu ustawy został wskazany obowiązek dostosowania zakresu őrrk do zmian wprowadzanych przedmiotowym projektem w terminie do 18 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji. Dostosowanie to ma polegać na określeniu obszarów strategicznej interwencji państwa, w tym obszarów problemowych, w załączniku do tej strategii. W obecnym stanie zaawansowania procesu programowania perspektywy finansowej UE 2014–2020 obszary strategicznej interwencji państwa występują już w dokumentach dotyczących stworzenia ram prawnych, finansowych i organizacyjnych nowej perspektywy, tj. przede wszystkim w założeniach do Umowy Partnerstwa przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 15 stycznia 2013 r. Obszary strategicznej interwencji państwa zostaną również uwzględnione w samej umowie partnerstwa jako przedmiot koncentracji działań z zakresu polityki rozwoju. Przewidziany w projektowanym przepisie termin 18 miesięcy stanowi maksymalny czas, w którym powinno nastąpić dostosowanie őrrk do przepisów ustawy, a zatem minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, uwzględniając złożoność procesu opracowania i uzgodnienia dokumentów strategicznych, rozpocznie prace nad zmianą strategii w terminie umożliwiającym jak najszybsze wywiązanie się z obowiązku nałożonego art. 14 projektowanej ustawy. Jednocześnie opisane powyżej uwarunkowania w zakresie uwzględniania obszarów strategicznej interwencji państwa w procesie programowania nowej perspektywy UE, mimo braku ich wskazania w dokumencie strategicznym, umożliwią przygotowanie i realizację działań rozwojowych skierowanych do tych obszarów. Dodanie do średniookresowej strategii rozwoju kraju załącznika określającego obszary strategicznej interwencji państwa nie spowoduje obligatoryjnej aktualizacji strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1, ponieważ wymagana struktura tych strategii określona w art. 13 ust. 1 nie obejmuje obszarów strategicznej interwencji państwa.

W art. 18 wskazuje się, że obszary problemowe określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z upływem 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, stają się obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu lokalnym w rozumieniu art. 49a pkt 3 zmienianej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Tym

samym studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalone przed upływem 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, czyli przed dniem wejścia w życie projektowanego art. 18, nie będą wymagały zmian w powyższym zakresie. Jednocześnie należy wskazać, że termin 6 miesięcy *vacatio legis* tego przepisu umożliwi gminie podjęcie uchwały zmieniającej studium, gdyby gmina, w której studium ujęte są obszary problemowe, nie chciała, aby przekształciły się one z mocy prawa w obszary funkcjonalne. Termin 6 miesięcy jest terminem wystarczającym dla podjęcia takiej uchwały, umożliwi gminom racjonalne planowanie przestrzenne na poziomie lokalnym.

PRZEPIS O WEJŚCIU USTAWY W ŻYCIE

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z tym że dłuższe 6-miesięczne *vacatio legis* proponuje się wprowadzić w odniesieniu do przepisów dotyczących wprowadzenia do systemu prawa pojęcia obszaru funkcjonalnego, obszaru strategicznej interwencji państwa, obszaru problemowego, a także uwzględnienia obszarów strategicznej interwencji państwa, w tym obszarów problemowych w śsrk (art. 1 pkt 4 lit. d i pkt 11 lit. a tiret szóste), aktualizacji strategii rozwoju województwa (art. 6 pkt 1 lit. c) oraz przepisów w zakresie planu zagospodarowania przestrzennego (art. 7 pkt 2–4 i 7). Ponadto proponuje się wprowadzić 18-miesięczne *vacatio legis* w odniesieniu do przepisu dotyczącego obowiązku uwzględnienia w strategii rozwoju województwa obszarów strategicznej interwencji państwa, o których mowa w uzppr (art. 6 pkt 1 lit. b).

Odsunięcie w czasie terminu wejścia w życie ww. przepisów zapewni zarówno administracji rządowej, jak i samorządom województw odpowiedni czas na zapoznanie się z nowymi regulacjami i dostosowanie do zmieniającej się sytuacji prawnej.

W ramach ograniczania wydatków sektora finansów publicznych zadania wynikające z projektowanej nowelizacji będą wykonywane przez podmioty, które w jak największym stopniu będą wykorzystywać obecne zasoby kadrowe administracji publicznej oraz istniejące procesy.

Projekt ustawy został przedłożony Ministrowi Spraw Zagranicznych w celu wydania opinii o zgodności z prawem UE. Minister Spraw Zagranicznych przekazał opinię, zgodnie z którą projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Żaden z podmiotów prowadzących działalność lobbingsową nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

I. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowana ustawa będzie miała wpływ na organy administracji rządowej i samorządowej w zakresie, w jakim podmioty te są zaangażowane w przygotowywanie i uzgadnianie przede wszystkim dokumentów strategicznych oraz udział w podmiotach koordynujących funkcjonowanie instytucji nowego okresu programowania UE.

Dodatkowo, z uwagi na konieczność realizacji zasady partnerstwa polegającej na zapewnieniu udziału partnerów społecznych i gospodarczych oraz organizacji pozarządowych w kształtowaniu rozwiązań obowiązujących w nowym okresie programowania UE, projektowane rozwiązania będą miały wpływ na wskazane wyżej podmioty.

Jednocześnie proponowane zmiany w zakresie związanym z dostępem do informacji publicznej będą miały wpływ na wnioskodawców ubiegających się o przyznanie środków finansowych na dofinansowanie projektów w postępowaniach konkursowych.

II. Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie przepisów ustawy nie wywrze bezpośredniego wpływu na wydatki budżetu państwa i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych. Przepisy wpłyną w sposób pośredni na wydatki sektora finansów publicznych w momencie przyjęcia programów służących realizacji umowy partnerstwa, które docelowo staną się programami operacyjnymi perspektywy finansowej 2014–2020, co będzie możliwe po wejściu w życie przepisów projektowanej ustawy (programy będą przyjmowane, w drodze uchwały, przez Radę Ministrów). Ponadto z punktu widzenia finansów publicznych wpływ środków z UE na wydatki i na deficyt liczony wg ESA '95 jest neutralny, bowiem wydatki na programy w części finansowanej ze środków UE równoważone są dochodami z tych środków. Wdrażanie programów wiązać się będzie natomiast z poniesieniem wydatków na współfinansowanie krajowe (zasada dodatkowości), pokrywanych w części ze środków publicznych. Jednakże nie będzie to

skutek bezpośredni wynikający z wejścia w życie przepisów projektowanej ustawy, lecz związany z przyjęciem programów.

W chwili obecnej oszacowanie skutków z tym związanych z uwagi na brak rozstrzygnięć na poziomie UE co do wielkości budżetu na lata 2014–2020 oraz ostatecznych regulacji unijnych związanych z kształtem polityki spójności w kolejnej perspektywie nie jest możliwe. W dokumentach związanych z wdrażaniem perspektywy finansowej 2014–2020, przygotowywanych przez MRR, przyjmowane jest założenie maksymalizacji dofinansowania ze środków UE w programach, co wpłynie na ograniczenie współfinansowania ponoszonego z budżetu państwa.

Zakłada się, że uchwalenie ustawy w danym zakresie nie spowoduje istotnych skutków finansowych. Ustawa nie wpłynie znacząco na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Finansowanie realizacji wprowadzanych zmian ustawowych będzie odbywać się w ramach dostępnych środków. Wprowadzane rozwiązania dotyczące organów państwa działających na szczeblu rządowym nie wymagają zaangażowania dodatkowych środków publicznych. Implementacja instrumentów wprowadzanych ustawą, związanych z poprawą zarządzania rozwojem na szczeblu regionalnym, również nie wymaga dodatkowych nakładów – tak z budżetu państwa, jak i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowane zmiany, których celem jest sprawne przygotowanie i rozpoczęcie wdrażania perspektywy finansowej UE 2014–2020, co do zasady nie mają wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Proponowane zmiany w zakresie wprowadzenia umowy partnerstwa, Komitetu do spraw tej umowy oraz programów służących jej realizacji nie generują dodatkowych wydatków po stronie instytucji zaangażowanych w przygotowanie i uzgodnienie tych dokumentów, jak również uczestnictwo w pracach Komitetu.

Zmiany w systemie dokumentów strategicznych, wprowadzenie regulacji w zakresie polityki miejskiej oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego stanowią realizację zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego, która odgrywa istotną rolę w projektowaniu i wdrażaniu nowego okresu programowania UE.

Obecna perspektywa finansowa UE została zaprojektowana i jest wdrażana na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, z późn. zm.). Rozporządzenie to wyznacza ramy organizacyjne, instytucjonalne oraz proceduralne w zakresie realizacji programów operacyjnych. Rozporządzenie, jako akt bezpośredniego stosowania, nie wymaga implementacji na poziomie krajowym. Wszystkie państwa członkowskie UE są zobowiązane do stosowania jego przepisów wprost oraz w sposób jednolity. Tym samym kwestie dotyczące programów operacyjnych, kompetencji poszczególnych instytucji, systemu realizacji we wszystkich państwach członkowskich podlegają tej samej regulacji. Jednocześnie, o ile przepisy rozporządzenia nakładają na państwa członkowskie obowiązek uregulowania szczegółowych kwestii na poziomie krajowym, państwa te wprowadzają właściwe przepisy, które mają służyć stosowaniu rozporządzenia unijnego.

W państwach członkowskich UE opracowywane są dokumenty strategiczne, które wynikają zarówno z uwarunkowań czy przepisów krajowych, jak też wymogów unijnych związanych z kolejnymi perspektywami finansowymi bądź też wytycznych unijnych dotyczących poszczególnych obszarów czy dziedzin.

Do tego typu dokumentów zaliczyć można przede wszystkim strategię rozwoju regionalnego, strategię zrównoważonego rozwoju, strategię obronności, strategię dotyczące zdrowia publicznego, strategię dotyczące szkolnictwa wyższego, strategię adaptacji do zmian klimatu czy ostatnio opracowywane w państwach europejskich strategię ochrony cyberprzestrzeni. Dokumenty te są zróżnicowane zarówno pod względem objętości (z reguły od kilkudziesięciu do 150–200 stron), jak i struktury (najczęściej zawierają takie elementy jak diagnoza, cele i kierunki strategiczne, system realizacji, wskaźniki).

Polski model zarządzania rozwojem oparty na hierarchicznym systemie dokumentów strategicznych oraz określeniu jednolitych standardów w zakresie ich opracowywania spotkał się z pozytywnym przyjęciem i zainteresowaniem, zarówno Komisji Europejskiej, jak i innych państw członkowskich UE.

Korzystanie ze środków unijnych w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 zostało uzależnione od spełnienia przez państwa członkowskie lub regiony odpowiednich warunków ex ante. Lista warunków wstępnych jest zawarta w projektach rozporządzeń dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych na okres 2014–2020. Spełnienie większości warunków powiązane jest z przygotowaniem na poziomie krajowym odpowiednich dokumentów strategicznych. Przygotowywane na podstawie przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju strategię oraz programy rozwoju stanowią ramy dla wypełniania znacznej części warunków ex ante.

Projektowany nowy instrument – kontrakt terytorialny służący koncentracji działań rozwojowych w zakresie realizacji inwestycji w danym regionie, będzie wymagał zaangażowania dostępnych środków przewidzianych na realizację inwestycji zaplanowanych przez dany region ze znacznym udziałem środków pochodzących z budżetu UE. W tym zakresie kontrakt terytorialny nie będzie generował dodatkowych kosztów, poza kosztami przewidzianymi na realizację zaplanowanych inwestycji.

Na obecnym etapie prac nad projektem ustawy nie jest możliwe precyzyjne oszacowanie kosztów, jakie będzie generowała realizacja kontraktu terytorialnego, z uwagi na fakt, że ostateczny zakres przedmiotowy kontraktu oraz źródła jego finansowania będą wynikiem negocjacji poszczególnych kontraktów między stroną rządową a samorządową.

Krajowa Jednostka Ewaluacji (KJE) istnieje obecnie w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego pod nazwą Krajowej Jednostki Oceny (KJO). Jej funkcję pełni Wydział Ewaluacji w Departamencie Koordynacji Polityki Strukturalnej MRR. KJO została powołana ustawą o Narodowym Planie Rozwoju 2004–2006. W latach 2007–2013 funkcjonowanie KJO usankcjonowane było przez Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, które mają status umowy międzynarodowej. Jednakże przepisy te dotyczą jedynie ewaluacji programów finansowanych z funduszy europejskich, nie precyzując roli KJO w zakresie oceny polityki rozwoju. Z tego też powodu w bieżącej nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wskazane jest, aby określić zakres działań KJO. Zgodnie z art. 47 pkt 3 rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. za przeprowadzenie ocen odpowiedzialne jest państwo członkowskie lub Komisja Europejska. Art. 48 tego rozporządzenia precyzuje, iż ewaluacja ex ante programów operacyjnych oraz ocena w trakcie okresu programowania jest obowiązkiem kraju członkowskiego.

Jednocześnie, w związku z faktem, iż wyraz „ocena” nie jest tożsamy z wyrazem „ewaluacja” i wielokrotnie było to wskazywane w opiniach eksperckich, zdecydowano się na zmianę nazwy „Krajowej Jednostki Oceny” na „Krajową Jednostkę Ewaluacji”. Zmiana ta pozwoli ujednoczyć nazewnictwo z innymi krajami członkowskimi oraz terminologią stosowaną w Komisji Europejskiej. Słowo „ewaluacja” pojawia się w obecnie obowiązującej wersji ustawy, zatem wprowadzenie „Krajowej Jednostki Ewaluacji” wprowadzi spójność semantyczną.

Ze względu na fakt, iż umieszczenie przepisów dotyczących KJE w projektowanej ustawie nie oznacza tworzenia nowej jednostki, a jedynie zmianę nazwy jednostki już istniejącej, nowelizacja nie spowoduje zwiększenia kosztów funkcjonowania jednostki ani zwiększenia zatrudnienia. Obecnie KJO zatrudnia 7 osób.

Umocowania prawne jednostek ewaluacyjnych w innych krajach UE

W Grecji zgodnie z ustawą 3614/2007 odpowiedzialność za ewaluację funduszy strukturalnych spoczywa na Krajowej Władzy Koordynacyjnej, którą jest Dyrektoriat Generalny na rzecz planowania rozwoju, polityki regionalnej oraz inwestycji publicznych Ministerstwa Ekonomii i Finansów Grecji. Natomiast we Włoszech Jednostka Ewaluacyjna Inwestycji Publicznych (UVAL – Unità di Valutazione degli Investimenti Pubblici), znajdująca się w Departamencie Rozwoju i Spójności Społecznej w urzędzie Rady Ministrów, zgodnie z ustawą 144/1999 jest odpowiedzialna za koordynację Narodowego Systemu Ewaluacji.

Powyższe dwa przykłady zostały zaczerpnięte z przygotowanej przez KJO publikacji „Evaluation of cohesion policy. Overview of practices”. Zazwyczaj podobne jednostki funkcjonują w ministerstwach finansów lub rozwoju regionalnego.

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju nakłada obowiązek sporządzania raportu z ewaluacji ex ante dla wszystkich programów rozwoju. Są to często programy o niewielkim zasięgu terytorialnym lub ograniczonym budżecie.

W celu usprawnienia procedur i ograniczenia kosztów proponuje się rezygnację z możliwości wystąpienia do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku ewaluacji ex ante. Jednocześnie proponuje się

wprowadzenie przepisu ustanawiającego obowiązek przeprowadzenia ewaluacji ex ante tylko dla programów rozwoju powyżej 300 milionów złotych.

Analiza ustawy budżetowej na rok 2013 wykazała, iż spośród 60 programów wieloletnich umieszczonych w załączniku do ustawy, 35 dysponuje budżetem ogólnym mniejszym niż 300 milionów złotych. Równocześnie założyć należy, iż przeciętny koszt badania ewaluacyjnego sporządzanego na potrzeby przygotowania programu rozwoju to około 50 tys.–100 tys. złotych. Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej wskazuje, że w przypadku niektórych programów z zakresu jego właściwości, np. Programu Budowy Dróg Krajowych, koszty przeprowadzenia ewaluacji programu mogą wynieść nawet ok. 350 tys. złotych. Należy jednak zauważyć, że w art. 15 ust. 8 uzppr przewidziano możliwość odstąpienia od przygotowania raportu ewaluacyjnego, po spełnieniu ustawowych przesłanek. Oznacza to, że nie powstaną koszty przygotowania takiego raportu.

Regulacje dotyczące dostosowania przez samorzady województw dokumentów, tj. strategii rozwoju województw i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, potencjalnie mogą generować koszty dla budżetów samorządów województw. W związku z tym, aby zminimalizować potencjalne koszty, wprowadza się *vacatio legis* dla przepisów dotyczących wymogu dostosowania wspomnianych dokumentów zarówno nowo opracowywanych, jak i będących w trakcie opracowania. Odsunięcie w czasie zwiększa szansę, że czynność ta wpisze się w cykl określony obecnie obowiązującymi przepisami, a tym samym zminimalizuje konieczność przeprowadzenia dodatkowej procedury opracowania bądź aktualizacji tych dokumentów. Brak przepisu przejściowego w zakresie dostosowania strategii rozwoju wynika z możliwości aktualizacji strategii przez samorząd województwa, nie jest więc to zadanie obligatoryjne pociągające za sobą koszty. Strategia zatem może być zaktualizowana w każdym czasie w ramach zaplanowanych w budżecie województwa środków na ten cel i na podstawie nowych przepisów.

Należy wskazać, że w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, pomorskim i wielkopolskim proces aktualizacji został zakończony uchwałami sejmików tych województw i obecnie rozpoczął się czas wdrażania znowelizowanych strategii. Pozostałe strategie rozwoju regionów są w trakcie aktualizacji, oprócz strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego, która została

zaktualizowana i przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w 2010 r. wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko. Obecnie nie przewiduje się aktualizacji dokumentu.

Wprowadzenie nowego pojęcia (narzędzia planistycznego) do zakresu planu zagospodarowania przestrzennego województwa – obszaru funkcjonalnego – dotyczy obszarów, których zasięg będzie nie mniejszy niż obszar gminy i będzie obejmował pełne obszary gmin.

Jednocześnie należy wskazać, że propozycja wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym, zamiast istniejących obecnie obszarów problemowych, nie będzie powodowała powstania dodatkowych skutków dla budżetów gmin. Wynika to z faktu, że dotychczasowe obszary problemowe określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy staną się obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu lokalnym.

Wobec powyższego obowiązujące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin nie będą wymagały zmian w tym zakresie – tym samym nie pociągnie to za sobą skutków w postaci kosztów aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W województwach (dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim) trwają prace nad aktualizacją bądź zmianą obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego województw. W pozostałych województwach zakończyły się albo trwają przeglądy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, są sporządzane raporty o zagospodarowaniu przestrzennym czy też przygotowywane są oceny planów zagospodarowania przestrzennego województw. W zależności od wyników poszczególnych analiz zostaną podjęte decyzje o aktualizacji albo ewentualnych zmianach planów zagospodarowania przestrzennego województw.

W wyniku przedstawionej powyżej analizy należy jednoznacznie stwierdzić, że przyjęte w projekcie ustawy rozwiązania nie spowodują zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.

III. Wpływ ustawy na rynek pracy

Proponowane regulacje nie będą wprost generować nowych miejsc pracy. Z racji charakteru proponowanych zmian legislacyjnych (umożliwianie zintegrowanych i ukierunkowanych terytorialnie działań rozwojowych) nie jest możliwe oszacowanie skali potencjalnie utworzonych miejsc pracy w wyniku ich przyjęcia. Niemniej należy mieć na uwadze, że cel przedmiotowych zmian legislacyjnych wynika z potrzeby efektywniejszego i skuteczniejszego niż dotychczas oddziaływania narzędzi polityk rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio ukierunkowane są między innymi na stymulowanie tworzenia miejsc pracy. Można zatem założyć, że w dalszej perspektywie (realizacji zintegrowanych lub ukierunkowanych terytorialnie działań rozwojowych) postulowane zmiany legislacyjne przyczyniać się będą do tworzenia miejsc pracy.

IV. Wpływ ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Przewiduje się, że wprowadzenie projektowanych zmian wpłynie pozytywnie na zwiększenie efektywności podejmowanych interwencji. Zapewnienie spójności podejścia do planowania i realizacji działań rozwojowych zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym (wspólne uzgadnianie przedsięwzięć rozwojowych w kontrakcie terytorialnym) sprzyjać będzie zwiększeniu efektywności interwencji, a w konsekwencji poprawi konkurencyjność zewnętrzną i wewnętrzną gospodarki, wzmacniając pozycję polskich przedsiębiorstw na jednolitym rynku europejskim.

V. Wpływ ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Projektowane przepisy ustawy, w kontekście kompleksowych działań regulujących sferę polityki rozwoju, zmierzających do stworzenia podstaw prawnych i zapewnienia sprawnego rozpoczęcia realizacji nowego okresu programowania UE, przyczynią się pośrednio do uaktywnienia i lepszego współdziałania krajowych i regionalnych instrumentów polityki spójności i polityki rozwoju.

Wprowadzane przepisy pozwolą na uspołnienie działań podejmowanych zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym m.in. przez wykorzystanie nowego narzędzia w koordynacji tych zadań w postaci kontraktu terytorialnego. W konsekwencji

planowane i realizowane interwencje publiczne w regionach będą lepiej ukierunkowane i bardziej efektywne. Proponowane rozwiązania będą wspomagały więc procesy decyzyjne, dzięki dostarczaniu rekomendacji w zakresie modyfikacji podejmowanych interwencji ukierunkowanych terytorialnie.

W konsekwencji wprowadzane rozwiązania powinny korzystnie wpływać na rozwój regionów.

Regulacja wpłynie pozytywnie na warunki prowadzenia polityki rozwoju, a w efekcie powinna korzystnie wpływać na rozwój regionalny. Planowanie funkcjonalne jest instrumentem koordynacji działań rozwojowych, co jest szczególnie istotne w świetle rosnącej dynamiki procesów gospodarczych. Pozwala na trafniejsze określenie zestawu działań dla kompleksowego rozwoju obszaru, zidentyfikowanego na podstawie pełniejszej niż dotychczas analizy zjawisk, uwzględniającej faktyczne relacje funkcjonalne zachodzące w jego obrębie. Sprzyja kompleksowemu rozwiązywaniu konfliktów przestrzennych na danym obszarze, trafniejszemu zdefiniowaniu i wykorzystaniu potencjału rozwojowego, większej konkurencyjności. Prowadzenie polityki rozwoju w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych wykraczających poza podziały administracyjne sprzyja budowaniu współpracy różnych podmiotów i wieloszczeblowego systemu zarządzania.

VI. Źródła finansowania

Projektowane zmiany nie będą stanowić dodatkowego obciążenia dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Projektowane działania będą finansowane w ramach dostępnych środków z budżetu państwa, w tym ze znacznym udziałem środków z budżetu UE, oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

VII. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Projekt ustawy został przekazany do opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRiST) w dniu 30 stycznia 2013 r.

Od dnia przekazania projektu ustawy do opinii KWRiST odbyły się dwa posiedzenia plenarne KWRiST, tj. w dniu 27 lutego oraz 20 marca 2013 r., oraz dwa spotkania uzgodnieniowe zorganizowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, tj. w dniu 7 marca oraz 26 marca 2013 r., posiedzenia Zespołów Roboczych KWRiST, tj.: Zespołu

ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska – dnia 11 lutego 2013 r., Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych – dnia 20 lutego 2013 r., Zespołu ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich – dnia 22 lutego 2013 r., a także spotkanie w Białymstoku, podczas których przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wyjaśniali pojawiające się wątpliwości i odpowiadali na pytania oraz na bieżąco uwzględniali uwagi, proponując konkretne przepisy w projekcie ustawy. Jednocześnie przed posiedzeniem plenarnym KWRiST w dniu 27 lutego 2013 r. uwagi do przedmiotowego projektu ustawy przekazały:

- 1) Związek Miast Polskich;
- 2) Unia Metropolii Polskich;
- 3) Konwent Marszałków Województw RP/Związek Województw RP;
- 4) województwo zachodniopomorskie;
- 5) województwo małopolskie;
- 6) województwo śląskie;
- 7) województwo świętokrzyskie;
- 8) województwo lubuskie;
- 9) miasto Lublin;
- 10) miasto stołeczne Warszawa.

Zgłoszone uwagi dotyczyły następujących kwestii:

- 1) kompetencji MRR;
- 2) definicji dokumentów programowych i programów służących realizacji umowy partnerstwa;
- 3) obszarów strategicznej interwencji państwa;
- 4) kontraktu terytorialnego;
- 5) polityki miejskiej;
- 6) braku regulacji systemu dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym;
- 7) umowy partnerstwa;

- 8) obszarów funkcjonalnych;
- 9) odpowiedzialności jst za udzielanie ulg w spłacie należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy o finansach publicznych.

W wyniku analizy zgłoszonych uwag Minister Rozwoju Regionalnego przyjął postulaty zgłaszane przez KWRiST, przez:

- 1) uwzględnienie roli samorządów terytorialnych w zakresie kompetencji do opracowywania dokumentów dotyczących programowania UE oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego przez odpowiednie zmodyfikowanie katalogu zadań MRR;
- 2) realizację zasady partnerstwa przez zapewnienie udziału przedstawiciela strony samorządowej KWRiST w pracach Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa;
- 3) modyfikację definicji programów rozwoju zawartej w art. 15 ust. 4 uzppr oraz wprowadzenie trybu opracowania i przyjmowania programów rozwoju przez samorządy lokalne (gminy i powiaty);
- 4) uwzględnienie roli samorządu lokalnego w procesie tworzenia kontraktu terytorialnego przez wprowadzenie do uzppr obowiązku zasięgnięcia przez zarząd województwa opinii jednostek samorządu terytorialnego właściwych ze względu na zakres objęty kontraktem. Opinia ta ma być wyrażana podczas konferencji, w której uczestniczą przedstawiciele zarządu województwa oraz przedstawiciele właściwych jednostek samorządu terytorialnego;
- 5) uwzględnienie wpływu jednostek samorządu terytorialnego na kształt rozwiązań zawartych w dokumencie krajowa polityka miejska, przez wprowadzenie obowiązku opracowania tego dokumentu przez MRR przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego;
- 6) uwzględnienie możliwości wyznaczania przez samorząd gminny i powiatowy obszarów funkcjonalnych przez wprowadzenie do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym możliwości wystąpienia przez te samorządy do samorządu województwa z wnioskiem o uwzględnienie wyznaczonych przez nie obszarów funkcjonalnych.

Projekt ustawy był ponownie przedmiotem dyskusji na kolejnym posiedzeniu plenarnym KWRiST w dniu 20 marca 2013 r.

Do ww. projektu ustawy były zgłaszane nowe uwagi przez następujące podmioty:

- 1) województwo pomorskie;
- 2) województwo kujawsko-pomorskie;
- 3) Prezydenta Miasta Krakowa;
- 4) Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie.

W trakcie posiedzenia zostało przekazane stanowisko organizacji gmin i powiatów wchodzących w skład Strony Samorządowej KWRiST.

Zgłoszone uwagi dotyczyły następujących kwestii:

- 1) zapewnienia zasady partnerstwa w procesie tworzenia poszczególnych dokumentów i narzędzi funkcjonujących w nowym okresie programowania (umowa partnerstwa, Komitet do spraw Umowy Partnerstwa, delimitacja obszarów funkcjonalnych);
- 2) udziału jednostek samorządu terytorialnego szczebla lokalnego (gmin i powiatów) w procesie tworzenia kontraktu terytorialnego;
- 3) uwzględnienia w ustawie możliwości tworzenia lokalnych obszarów funkcjonalnych.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego uwzględniło KWRiST: w procesie tworzenia umowy partnerstwa, w procesie opiniowania projektów programów, udział 3 przedstawicieli strony samorządowej KWRiST w pracach Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa. Ponadto wprowadzono do projektu ustawy instytucję konferencji uzgodnieniowej jako platformy porozumienia w procesie tworzenia kontraktu terytorialnego oraz wyznaczania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, a także autonomię samorządów gmin w wyznaczaniu lokalnych obszarów funkcjonalnych. Niezależnie od powyższych propozycji Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zaproponowało instytucję porozumienia poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej regionu w stosunku do obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym lub regionalnym, co oznacza, że wszelkie ustalenia w powyższym zakresie nie mogą być poczynione bez ostatecznego konsensusu między poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Na posiedzeniu plenarnym w dniu 24 kwietnia 2013 r. KWRiST wyraziła pozytywną opinię o projekcie, podtrzymując jednakże zastrzeżenia (do rozważenia na dalszym etapie prac) w zakresie:

- 1) trybu opiniowania kontraktu terytorialnego oraz propozycji obszarów funkcjonalnych przez samorządy lokalne oraz
- 2) kwestii dotyczących spójności między kompetencjami organów opracowujących i przyjmujących dokumenty strategiczne oraz programy.

VIII. Konsultacje społeczne

Wraz z przekazaniem do uzgodnień międzyresortowych projekt został przesłany do zaopiniowania przez następujące podmioty:

- 1) marszałków województw;
- 2) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 5) Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
- 6) Konfederację Pracodawców Polskich;
- 7) Business Center Club;
- 8) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 9) Unię Miasteczek Polskich;
- 10) Związek Województw RP;
- 11) Związek Miast Polskich;
- 12) Związek Powiatów Polskich;
- 13) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 14) Unię Metropolii Polskich;
- 15) Radę Główną Szkolnictwa Wyższego;
- 16) Radę Działalności Pożytku Publicznego;

- 17) Krajową Izbę Gospodarczą;
- 18) Krajową Izbę Urbanistów;
- 19) Izbę Architektów Rzeczypospolitej Polskiej;
- 20) Towarzystwo Urbanistów Polskich;
- 21) Stowarzyszenie Architektów Polskich.

W ramach konsultacji społecznych opinię do projektu ustawy przekazały następujące podmioty:

- 1) Rada Działalności Pożytku Publicznego;
- 2) Krajowa Rada Izby Architektów RP;
- 3) Towarzystwo Urbanistów Polskich;
- 4) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 5) Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związku Pracodawców Ochrony Zdrowia;
- 6) marszałkowie województw.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związku Pracodawców Ochrony Zdrowia nie zgłosiły uwag do projektu ustawy.

Towarzystwo Urbanistów Polskich pozytywnie oceniło kierunki i próby zintegrowania planowania przestrzennego z planowaniem społeczno-gospodarczym na poziomie krajowym i wojewódzkim, z zastrzeżeniem niewystarczającej regulacji w tym zakresie. Jednocześnie Towarzystwo Urbanistów Polskich zgłosiło wątpliwości w zakresie niejasności wprowadzanych do ustawy pojęć: obszaru funkcjonalnego, miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, obszaru strategicznej interwencji państwa i obszaru problemowego, a także miejsca i sposobu ich wyznaczania oraz wprowadzonego nowego zakresu planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wobec powyższego stanowiska wyjaśniło, co następuje.

Aktualny projekt ustawy uwzględni w dużej mierze postulaty wynikające z ww. stanowiska. Projektowane przepisy w sposób bardziej czytelny definiują i określają wzajemne relacje pojęć: obszar funkcjonalny, obszar strategicznej interwencji państwa,

obszar problemowy, miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego. Doprecyzowano przepisy dotyczące miejsca i sposobu ich wyznaczenia. Zrezygnowano z konieczności każdorazowej aktualizacji planu województwa w przypadku zmiany strategii rozwoju województwa, ograniczając ten wymóg do przypadku, kiedy aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa. Wyeliminowano niejasności co do tego, jaki obszar jest objęty kontraktem terytorialnym. Podstawowym celem nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju jest stworzenie podstaw do programowania Unii Europejskiej 2014–2020.

W związku z tym zakres zmian w przepisach powiązanych, w tym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, został ograniczony do niezbędnego minimum. Należy mieć na uwadze, że programowanie kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej odbywa się m.in. na podstawie strategicznych dokumentów rządowych. Stąd też w odniesieniu do przepisów z zakresu planowania przestrzennego założono, że wprowadzenie pojęcia „obszar funkcjonalny” – zgodnie z postanowieniami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), nastąpi w sposób etapowy, ewolucyjny; zakłada się wpisanie tego pojęcia w obecną architekturę systemu planowania. Ponieważ znany jest jednocześnie problem słabości planu zagospodarowania przestrzennego województwa jako skutecznego instrumentu planowania, zagadnienie to zostanie włączone w dalsze prace dotyczące całego systemu.

Jednocześnie głębsze zmiany w systemie planowania, w tym rozwinięcie idei planowania funkcjonalnego, przewiduje się w dalszym etapie prac Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, w ramach realizacji obowiązku dokonania analizy, przeglądu oraz przedstawienia propozycji zmian w zakresie systemu kształtującego ład przestrzenny. Zaproponowane w projekcie rozwiązania są ukierunkowane na integrację systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Dla zachowania spójności tych dwóch systemów zasadne jest, aby wprowadzenie pojęcia „obszar funkcjonalny” zarówno do dokumentów strategicznych, jak i planistycznych poziomu regionalnego nastąpiło już na tym etapie. Przemawia za tym fakt postępowania procesu terytorializacji polityki rozwoju: polityka rozwoju (w tym np. polityka miejska, programowanie funduszy UE) będzie się odwoływać do obszarów funkcjonalnych. Kwestia dalszego, pełniejszego zintegrowania systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego będzie objęta kolejnym etapem prac systemowych.

W projektowanej ustawie wzięto pod uwagę różny stan zaawansowania poszczególnych samorządów województw w pracach nad planami zagospodarowania przestrzennego, a także nad „obszarami metropolitalnymi”. Co do tych ostatnich możliwe jest wykorzystanie dotychczasowego dorobku w pracach dostosowawczych do projektowanej regulacji. Zaproponowany termin na dostosowanie planów wojewódzkich (dwa lata) to termin maksymalny, uwzględniający sytuację województw niezaawansowanych w pracach nad planami i umożliwiającą samorządom włączenie się w cykl aktualizacji wymagany obecnymi przepisami.

Krajowa Rada Izby Architektów RP podniosła wątpliwości dotyczące zmiany zakresu długookresowej strategii rozwoju kraju przez usunięcie jej aspektu przestrzennego oraz braku terminów, w których minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego będzie wydawał opinię o zgodności poszczególnych strategii rozwoju ze średniookresową strategią rozwoju kraju.

Odnosząc się do spostrzeżenia dotyczącego eliminacji w projektowanej ustawie kryterium ładu przestrzennego z równoczesnym położeniem nacisku na ekonomiczno-społeczny wymiar polityki rozwoju, należy wskazać, że w projektowanej regulacji nie ma miejsca eliminacja tego kryterium na korzyść ekonomiczno-społeczny aspektu polityki rozwoju. Mimo iż odstąpiono od formalnego zintegrowania (treści, zawartości) podstawowych dokumentów długookresowych – Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK), to jednak w projekcie zawarto powiązania między DSRK a KPZK, a także wprowadzono nowe, nieistniejące do tej pory relacje KPZK z systemem planowania strategicznego poziomu regionalnego. Znajduje to wyraz w przepisach dotyczących uwzględniania celów i kierunków KPZK w strategiach rozwoju województw. Należy przy tym zaznaczyć, że dla realizacji KPZK istotnym elementem i bezpośrednim partnerem jest samorząd szczebla regionalnego, zatem wprowadzenie współzależności dokumentów strategicznych tego poziomu z KPZK jest wyrazem zintegrowanego podejścia oraz uwzględnia kryterium ładu przestrzennego w polityce rozwoju.

W zakresie uwagi o braku terminu, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dokonało zmian w projekcie ustawy, wpisując 30-dniowy termin na wydanie opinii o zgodności poszczególnych strategii rozwoju ze średniookresową strategią rozwoju kraju.

Uwagi Rady Działalności Pożytku Publicznego odnosiły się do: skrócenia terminu sporządzenia sprawozdania rocznego z realizacji umowy partnerstwa do 1 miesiąca, w przypadku opiniowania dokumentów strategicznych z zakresu komunikacji polityki spójności oraz ich zmian – liczbowego wskazania składu partnerstwa oraz doprecyzowania podziału miejsc partnerów społecznych i samorządów, propozycji przygotowania raportu ewaluacyjnego dla każdego programu zarówno operacyjnego, jak i rozwoju. Ponadto Rada Działalności Pożytku Publicznego zaproponowała wprowadzenie wymogu konsultacji z partnerami społecznymi i gospodarczymi treści i zakresu kontraktu terytorialnego. Jednocześnie zakwestionowano propozycję wyłączenia z zakresu informacji publicznej wszelkich dokumentów wytworzonych lub przygotowanych w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawionych przez wnioskodawców, do czasu zawarcia wszystkich umów o dofinansowanie w ramach konkursu.

W odniesieniu do uwagi dotyczącej sprawozdań z realizacji umowy partnerstwa wskazać należy, że w okresach programowania 2000–2006, 2007–2013 instytucje zarządzające poszczególnymi programami operacyjnymi mają obowiązek przekazać roczne sprawozdania do Komisji Europejskiej do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Obowiązujący termin został zachowany w projekcie rozporządzenia ogólnego dotyczącego instrumentów strukturalnych na lata 2014–2020.

Proponowany przez Komisję Europejską termin wynika z następujących przesłanek: przede wszystkim, poza danymi pozyskiwanymi na bieżąco drogą elektroniczną, głównym źródłem informacji dla instytucji zarządzających są sprawozdania instytucji, którym powierzono wdrażanie poszczególnych części programu. Wybrane instytucje mają określony przez instytucje zarządzające termin na sporządzenie sprawozdań rocznych. Następnie instytucje zarządzające, po uzyskaniu akceptacji podmiotu formalnie odpowiadającego za realizację programu (ministra, marszałka województwa), przekazują sprawozdanie pod obrady komitetu monitorującego dany program operacyjny. Po uzyskaniu akceptacji członków komitetu, sprawozdania są przekazywane do Komisji Europejskiej. W tym samym czasie sprawozdania będą przekazywane do Ministra Rozwoju Regionalnego, który na ich podstawie sporządzi sprawozdanie z realizacji umowy partnerstwa.

Ponadto wymagany przepisami zakres sprawozdań rocznych obejmuje informacje, które nie znajdują się w posiadaniu instytucji zarządzających. Dotyczy to m.in. danych pochodzących ze statystyki publicznej, których aktualizacja odbywa się kilka miesięcy po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego, jak również informacji, które należy pozyskać od innych instytucji centralnych. Dodatkowo w sprawozdaniu wykorzystywane są dane pochodzące z modeli makroekonomicznych, badań, analiz i ewaluacji zlecanych cyklicznie lub ad hoc przez instytucje zaangażowane we wdrażanie programu. Zakres zlecanych analiz wynika z aktualnego stanu realizacji założonych celów programu oraz planu badań ewaluacyjnych. Taką częścią sprawozdania jest opis sytuacji społeczno-gospodarczej kraju oraz realizacja wskaźników ustalonych dla poszczególnych celów danego programu operacyjnego.

Odnosząc się bezpośrednio do sprawozdania z realizacji umowy partnerstwa, należy poinformować, że jego zawartość będzie bazować nie tylko na informacjach pozyskanych od instytucji zarządzających, ale również, w znacznej części, na wskazanych powyżej informacjach, które wykraczają poza dane odnoszące się wyłącznie do postępu finansowego i rzeczowego w realizacji konkretnych programów operacyjnych. Ponadto, w okresie programowania 2014–2020, Minister Rozwoju Regionalnego odpowiadać będzie za przygotowanie sprawozdania nie tylko w zakresie realizacji programów operacyjnych polityki spójności, ale również w części polityk wdrażanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy uznać dwumiesięczny okres, między przekazaniem informacji od właściwych instytucji zarządzających a przygotowaniem sprawozdania przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, za odpowiedni na przedłożenie pod obrady Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa kompleksowej informacji na temat postępów w realizacji umowy partnerstwa.

W odniesieniu do uwagi dotyczącej wskazania liczby partnerów społecznych i gospodarczych wskazać należy, że podział miejsc między przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych oraz strony samorządowej w składzie Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa został precyzyjnie określony w projektowanym art. 141 ust. 7 uzppr, który stanowi, że przewodniczący Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa zapewnia, kierując się poszanowaniem zasady partnerstwa, aby przedstawiciele strony samorządowej, z uwzględnieniem przedstawicieli strony samorządowej Komisji

Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych, stanowili po 1/3 składu Komitetu.

W odniesieniu do postulatu „liczbowego wskazania składu partnerstwa”, propozycja Rady Działalności Pożytku Publicznego nie może zostać przyjęta, z uwagi na to, że nie wiadomo jeszcze, ile i jakie instytucje będą zaangażowane w proces realizacji umowy partnerstwa – w szczególności w odniesieniu do organów wskazanych w projektowanym art. 14l ust. 6 pkt 2 uzppr, nie jest tym samym możliwe precyzyjne określenie składu liczbowego tego Komitetu.

Uwagi zgłoszone przez marszałków województw pokrywały się z częścią uwag zgłaszanych przez KWRiST w toku opiniowania projektu i zostały omówione w części dotyczącej KWRiST.

Warszawa, dnia 2 października 2013 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1244.2013 / 7 /eg/dk

DPUE - 920 - ¹³⁵ - 13/eg/dk/⁴

dot.: RM-10-76-13 z 26.09.2013 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym *projektem ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem
z up. Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Andrzej Gajda

Do wiadomości:

Pani Elżbieta Bierkowska
Minister Rozwoju Regionalnego

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU REGIONALNEGO¹⁾

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic

Na podstawie artykułu 49d ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach następujących typów obszarów funkcjonalnych:

- 1) miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego;
- 2) obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej:
 - a) górski,
 - b) Żuławy;
- 3) przygraniczny obszar funkcjonalny.

§ 2. 1. Obszar funkcjonalny zawiera tylko gminy graniczące ze sobą, wyznaczone zgodnie ze wskazanymi w rozporządzeniu warunkami.

2. Gmina może należeć jednocześnie do wielu obszarów funkcjonalnych określonych w art. 49a pkt 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, z zastrzeżeniem § 3 ust. 3.

3. Granice obszaru funkcjonalnego uwzględnia się w rysunku projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa w sposób zapewniający czytelność rysunku i mapy, na której został sporządzony.

§ 3. 1. Obszar, o którym mowa w § 1 pkt 1 tworzą następujące gminy:

¹⁾ Minister Rozwoju Regionalnego kieruje działem administracji rządowej – rozwój regionalny, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju Regionalnego (Dz. U. Nr 248, poz. 1487)

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 21 i 405 i...

- 1) miasto na prawach powiatu będące siedzibą marszałka województwa lub wojewody oraz ciągły przestrzennie obszar, złożony z graniczących między sobą miast na prawach powiatu;
- 2) spełniające 6 z 7 kryteriów określonych w ust. 5;
- 3) położone wewnątrz miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego i nie spełniające kryteriów określonych w ust. 5, otoczone gminami wskazanymi w pkt 2;
- 4) gminy włączone do miejskiego obszaru funkcjonalnego w oparciu o zastosowanie przez samorząd województwa dodatkowych warunków, o których mowa w § 4.

2. Gmina nie może należeć jednocześnie do obszaru, o którym mowa w § 1 pkt 1 i miejskiego obszaru funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym lub lokalnym, określonego przez samorząd na podstawie art. 49d ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

3. Granice, o których mowa w § 1 pkt 1, nie mogą przekraczać granic województwa.

4. Ustala się następujące kryteria wyznaczania obszaru, o którym mowa w § 1 pkt 1, w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego:

- 1) liczba wyjeżdżających do pracy najmniej do obszaru, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym powyżej 50 osób, na podstawie danych z 2006 r.;
- 2) liczba zameldowań z obszaru, o którym mowa w ust 1 pkt 1, na 1000 mieszkańców powyżej 3 osób, na podstawie danych z 2009 r.;
- 3) udział pracujących w zawodach pozarolniczych, jako stosunek do średniej wojewódzkiej powyżej 75%, na podstawie danych z 2002 r.;
- 4) liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, jako stosunek do średniej wojewódzkiej powyżej 75%, na podstawie danych z 2011 r.;
- 5) udział podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251 poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489), jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla obszaru, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 powyżej 50%, na podstawie danych z 2011 r.;
- 6) gęstość zaludnienia (bez lasów i wód) w stosunku do średniej wojewódzkiej powyżej 50%, na podstawie danych z 2011 r.;
- 7) liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców w latach 2002 – 2011 w stosunku do średniej wojewódzkiej powyżej 75%.

§ 4. Samorząd województwa może włączyć do obszaru, o którym mowa w §1 pkt 1 wyznaczonego zgodnie z § 3, gminę graniczącą z co najmniej jedną gminą należącą do tego obszaru, jeżeli włączana gmina spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków:

- 1) ma status gminy miejskiej;
- 2) otacza gminę miejską spełniającą warunek podany w § 3 ust. 1 pkt 2;
- 3) co najmniej jeden ze wskaźników opisanych w § 3 ust. 5 pkt 1 lub 2 przekracza 200% określonych dla nich wartości minimalnych.

§ 5. Obszar, o którym mowa w § 1 pkt 2 lit. a, tworzą gminy spełniające łącznie następujące warunki:

- 1) różnica wysokości między najwyższym a najniższym punktem leżącym na terenie gminy wynosi co najmniej 300 metrów;
- 2) średnie nachylenie stoków w gminie przekracza 5%;
- 3) otoczone gminami spełniającymi warunki określone w pkt 1 i 2.

§ 6. Obszar, o którym mowa w § 1 pkt 2 lit. b, tworzą następujące gminy:

- 1) w województwie pomorskim: Cedry Wielkie, Pruszcz Gdański, Pszczółki, Suchy Dąb, Lichnowy, Nowy Staw, Malbork, Miłoradz, Stare Pole, Nowy Dwór Gdański, Ostaszewo, Stegna, Sztutowo, Subkowy, Tczew, Dzierzgoń, Stary Targ, Sztum oraz miasto Gdańsk, miasto Malbork, miasto Pruszcz Gdański i miasto Tczew;
- 2) w województwie warmińsko-mazurskim: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Markusy, Pasłęk, Rychliki, oraz miasto Elbląg.

§ 7. Samorządy województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, działając w porozumieniu, mogą podjąć decyzję o włączeniu w granice obszaru, o którym mowa w § 1 pkt 2 lit. b, gmin: Kwidzyń, Ryjewo, Sadlinki, Gniew, Pelplin.

§ 8. Przygraniczny obszar funkcjonalny tworzą gminy wchodzące w skład powiatów, których siedziby władz znajdują się w miastach leżących w odległości do 50 km od granicy państwa.

§ 9. Samorząd województwa może włączyć gminę do przygranicznego obszaru funkcjonalnego, jeżeli:

- 1) gmina położona jest w podregionie NTS 3 w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. Nr 214 poz. 1573, z późn. zm.), którego część granic zawiera się w granicy Rzeczypospolitej Polskiej, oraz

- 2) gmina graniczy z gminą spełniającą warunek, o którym mowa w pkt 1, lub z inną gminą włączoną na podstawie pkt 1 do przygranicznego obszaru funkcjonalnego.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER ROZWOJU
REGIONALNEGO**

UZASADNIENIE

Podstawą wydania rozporządzenia jest delegacja dla Ministra Rozwoju Regionalnego sformułowana w art. 49d ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 7 projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (dalej „projekt ustawy”), do określenia szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typów obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49b pkt 1, 3 i 4. Rozporządzenie tworzy ramy dla jednolitego metodologicznie wyznaczania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, jako formy prowadzenia polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie.

Obszary funkcjonalne są narzędziem polityki przestrzennej państwa ukierunkowanej terytorialnie. Dążenie do ujednoczenia podejścia do ich wyznaczania w skali kraju jest związane z koniecznością poszukiwania odpowiedzi na zidentyfikowane w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) wyzwania w zakresie zarządzania przestrzenią, transparentności prowadzenia polityki i monitorowania skutków koncentracji interwencji ze środków publicznych w planowaniu rozwoju regionów. Założeniem podstawowym wprowadzanej regulacji, wyprzedzającej prace nad reformą systemu planowania przestrzennego, jest jak najmniejsza ingerencja w obecny system planowania rozwoju, w tym planowania przestrzennego i treść planów zagospodarowania przestrzennego województw. Rozwiązania będące treścią rozporządzenia mają umożliwić wprowadzenie nowego narzędzia planistycznego bez ponoszenia przez samorząd dodatkowych kosztów. Rozporządzeniem objęto wymienione w KPZK 2030 miejskie obszary funkcjonalne ośrodków wojewódzkich (MOFow), OF górskie i OF Żuław (zgodnie z KPZK 2030 są to obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej) oraz OF przygraniczne, należące do kategorii obszarów funkcjonalnych wymagających rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej. Uwzględnienie tych obszarów w systemie planowania przestrzennego jest najpilniej potrzebne (MOFow, obszary przygraniczne) i relatywnie proste oraz nie będzie rodzić znaczących bezpośrednich skutków dla planowania przestrzeni na szczeblu lokalnym. Wskazanie jednolitych zasad wyznaczania obszarów funkcjonalnych nie stanowi przeszkody, aby samorząd regionalny, mając dobre rozpoznanie faktycznych powiązań funkcjonalnych i problemów obszaru funkcjonalnego oraz specyfiki danego regionu wyznaczył obszary funkcjonalne, które

zaspokoją regionalne potrzeby planistyczne lub uwzględnią wspomniane regionalne uwarunkowania.

Zastosowane w projekcie rozporządzenia rozwiązania zostały oparte o treść KPZK 2030, ekspertyzy dotyczące delimitacji typów obszarów funkcjonalnych wskazanych w rozporządzeniu oraz prace własne MRR prowadzone w latach 2011–2013 przy współpracy podmiotów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne na szczeblu wojewódzkim. Uwzględniono także badanie LUZ – (szerszych stref miejskich) prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) w ramach programu Urban Audit. Konstrukcję zastosowanych wskaźników oparto na zasobach danych zbieranych przez statystykę publiczną.

Zgodnie z przepisami art. 49d ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w brzmieniu nadanym przez art. 7 projektu ustawy, podmiotem wykonującym delimitację obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym jest samorząd województwa, jako mający dobre rozpoznanie specyfiki danego regionu oraz faktycznych powiązań funkcjonalnych i problemów wyznaczanego obszaru. Znalazło to wyraz w określeniu w rozporządzeniu dodatkowych warunków delimitacji granic obszarów funkcjonalnych, umożliwiających wyznaczenie obszaru o znaczeniu krajowym zgodnie z wiedzą właściwego samorządu, dotyczącą zarządzania delimitowanym obszarem, oraz ustawową zasadą zwartości i ciągłości obszaru.

§ 2 projektu rozporządzenia określa sposób wyznaczania obszarów funkcjonalnych, odnosząc się do realizacji zasad zapisanych w art. 49c ustawy. Jako zasadę wyodrębnienia obszaru funkcjonalnego przyjęto administracyjny podział kraju na poziomie podstawowym – zgodnie z granicami gmin. Tym samym przez granice zewnętrzne obszaru funkcjonalnego należy rozumieć zewnętrzne granice administracyjne gmin do tego obszaru włączonych.

Norma uwzględnia możliwość wzajemnego nakładania się różnych typów obszarów funkcjonalnych poziomu ponadregionalnego i regionalnego, zarówno wyznaczanych na podstawie przedmiotowego rozporządzenia, jak i wyznaczanych przez samorządy na podstawie dyspozycji art. 49d ustawy zgodnie z KPZK 2030 i potrzebami własnymi samorządów, wskazując w § 3 ust. 2 odmienny charakter obszarów funkcjonalnych kształtujących się wokół miast. Taki przypadek dotyczy również obszarów funkcjonalnych, dla których szczegółowe warunki określania granic tworzy to rozporządzenie gminy MOFow Szczecina wchodzą również w skład OF przygranicznego, podobnie wspólne gminy mają

MOFow Gdańska, OF Żuławy i OF przygraniczny, wyznaczany dla granicy z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

Obszary funkcjonalne delimitowane są w rysunku projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub projektu zmiany tego planu na podstawie wspólnych dla określonego typu obszaru warunków wyznaczania.

§ 3 i 4 określają miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOFow) i jego granice. Przyjęto, że obszar ten tworzą gminy wyznaczone na podstawie kryteriów liczbowych określonych w oparciu o dane GUS, skupione wokół miasta na prawach powiatu, będącego siedzibą wojewody lub marszałka, ewentualnie wokół ciągłego przestrzennie zbioru miast na prawach powiatu, zawierającego w sobie także miasto będące siedzibą władz województwa (Trójmiasto lub Aglomeracja Katowicka); gminy włączone zgodnie z zasadą zwartości oraz dodane przez samorząd gminy graniczące z obszarem funkcjonalnym, o ile spełniają dodatkowe warunki, wskazane w § 4 rozporządzenia. Miasto na prawach powiatu będące siedzibą marszałka województwa lub wojewody oraz ciągły przestrzennie obszar, złożony z graniczących między sobą miast na prawach powiatu to rdzeń, wokół którego powstaje obszar funkcjonalny, złożony z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Wskazana w ustawie zasada zwartości jest realizowana przez wyznaczenie obszaru, który wewnątrz wspólnej granicy nie zawiera gmin wyłączonych ze względu na brak możliwości opisania powiązań funkcjonalnych przy zastosowaniu ogólnodostępnych danych statystycznych, na jakich oparta została konstrukcja rozporządzenia. Wprowadzono zasadę rozłączności miejskich obszarów funkcjonalnych, na podstawie której gmina może należeć wyłącznie do jednego miejskiego obszaru funkcjonalnego. Oznacza to, że samorząd, który, wykonując ustalenia KPZK 2030, wyznaczył miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych lub subregionalnych, ma obowiązek wyłączenia z obszaru MOFow gmin związanych funkcjonalnie z innym rdzeniem.

Oparte o dane GUS kryteria liczbowe spełniają warunek powszechnej dostępności danych, co znacząco wpływa na ich datowanie. Zostały dobrane tak, aby wyodrębnione na ich podstawie obszary były zwarte, jednoznacznie wyróżniały się na tle otoczenia i umożliwiały monitorowanie zjawisk wpływających na rozwój gospodarczy i przestrzenny miast i regionów, wskazanych w KPZK 2030. Kreując wskaźniki funkcjonalne (1 i 2), społeczno-gospodarcze (3, 4, 5) i morfologiczne (6, 7) opisujące rozwój zagospodarowania przestrzeni wokół wielkich miast, wykorzystano szeregi danych dostępne w 2012 roku.

Wskazane w § 4 dodatkowe warunki pozwalają na zachowanie dynamiki rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich i włączenie w określone granice gmin niespełniających przyjętych kryteriów opartych o dane GUS, natomiast wzajemnie powiązanych funkcjonalnie.

Podział administracyjny państwa, który jest podstawą określania granic obszarów funkcjonalnych poziomu krajowego, nie jest zgodny z granicami geograficznymi lub historycznymi. W § 5 określono parametry charakteryzujące gminy, spośród których właściwe terytorialnie samorzady wyznaczą obszary górskie, będące jednym z typów obszarów szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej. Wprowadzone warunki ograniczają powierzchnię tych obszarów do części Karpat i Sudetów spełniających jednocześnie 2 parametry geograficzne, ograniczające silnie możliwości rozwoju tych terytoriów i pozwalające na jednoznaczne wyłączenie ze zbioru obszarów wyżynnych i pojeziernych. W celu realizacji zasady zwartości włączono z natury niespełniające wskazanych parametrów kotliny, w których położone są miasta.

Określając w § 6 i 7 wskazany w ustawie kolejny obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej – Żuławy, wskazano imiennie gminy położone w całości lub w części powierzchni na obszarze geograficznym Żuław Gdańskich, Wielkich i Elbląskich, wchodzących w skład Żuław Wiślanych – unikalnej w skali Europy jednostki fizjograficznej położonej w delcie Wisły. Wyliczając gminy zachowano strukturę przynależności do powiatów: gdańskiego, malborskiego, nowodworskiego, tczewskiego i sztumskiego oraz elbląskiego. W § 7 umożliwiono także samorządom dodanie pozostałych 5 gmin, związanych funkcjonalnie z gminami uprzednio wymienionymi przez układ hydrograficzny oraz uwarunkowania historyczne, co spełnia przesłanki definicyjne określone w pkt. 6a art. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wspólny układ hydrograficzny, łączący wszystkie gminy wskazane w rozporządzeniu wykracza poza granice geograficzne Żuław Wiślanych. Układ ten kształtuje między innymi warunki bezpieczeństwa powodziowego delty Wisły. Było to zasadniczym powodem objęcia obszarem funkcjonalnym gmin jedynie w części położonych na Żuławach, jak gminy miejskie Gdańsk, Elbląg i umożliwienia dołączenia gmin Kwidziń, Ryjewo, Sadlinki, Gniew, Pelplin. Tak określony obszar położony na styku dwóch województw – pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, silnie związany wspólnymi uwarunkowaniami hydrograficznymi, przyrodniczymi, krajobrazowymi, odpowiada opisowi zamieszczonemu w KPZK 2030. Obszar wskazany nie

jest sprzeczny z ustaleniami aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego i województwa elbląskiego.

W § 8 ustalono granice przygranicznych obszarów funkcjonalnych tak, aby objęły wszystkie gminy należące do powiatów, których władze mają siedziby w odległości nie przekraczającej 50 km od granicy państwa, umożliwiając jednocześnie włączenie dodatkowych gmin, administracyjnie podporządkowanych innym powiatom. Wskazana w § 7 możliwość rozszerzenia przez samorząd wojewódzki obszaru funkcjonalnego o dodatkowe gminy, graniczące z już wchodzącymi w skład obszaru podstawowego, powinna wynikać z analizy powiązań funkcjonalnych w obrębie zbioru gmin należących do właściwego terytorialne podregionu NTS 3, zawierającego granicę państwa.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, o których mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.)

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Projekt zostanie również zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt będzie także przedmiotem prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Przedmiotowy projekt oddziałuje bezpośrednio na samorząd terytorialnego szczebla regionalnego, samorządy lokalne gmin leżących w delimitowanych obszarach, oraz administrację krajową w części właściwej dla rozwoju regionalnego. Regulacja określa sposób wykonania zadania samorządu województwa, wskazanego w art. 49c ust 1 ustawy, jakim jest delimitacja obszarów funkcjonalnych na potrzeby planowania rozwoju ukierunkowanego terytorialnie. Jest to jednocześnie początek zmian systemowych koniecznych dla wdrożenia koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjętej przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r.

2. Wyniki konsultacji społecznych

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom społecznym z właściwymi partnerami społecznymi – w tym z samorządami województw, jednostkami odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i przestrzenne na szczeblu regionów, samorządami miast wojewódzkich i miast – powiatów grodzkich graniczących z miastem wojewódzkim, o ile stanowią z nim ciągły przestrzennie układ

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Delimitacja wskazanych obszarów nie wymaga długotrwałych uzgodnień między wieloma stronami, przygotowania zmian systemowych lub zakończenia prac nad dokumentami wymaganymi w systemie prawa UE.

Wprowadzenie wskazanych w ustawie obszarów funkcjonalnych jest nowością w systemie planowania rozwoju, niemniej konsumuje prowadzone przez samorządy województw dotychczasowe prace analityczne. W zakresie wskaźników określania granic miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego rozporządzenie bazuje na istniejących delimitacjach wykonanych na potrzeby wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego i dostępnych danych wskaźnikowych z lat 2002–2011. Podobnie warunki delimitacji przypisane pozostałym obszarom funkcjonalnym nie wymagają prowadzenia

dodatkowych analiz. Dzięki temu projekt nie generuje kosztów dodatkowych opracowania wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego lub wojewódzkich strategii rozwoju, które obciążałyby budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt nie ma bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wyznaczenie wskazanych obszarów funkcjonalnych zwiększy możliwość zarządzania przestrzenią określoną geograficznie, co powinno przyczynić się do lepszej koordynacji działań prowadzonych i planowanych w wyłonionym obszarze, skracając czas uzyskiwania niezbędnych decyzji różnych organów administracji. Wskazanie granic najszybciej rozwijających się obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich otworzy drogę do racjonalnego zarządzania przestrzenią i związanej z tym zmiany warunków inwestowania. Może także współdziałać w zmianie warunków ekonomicznych zarządzania nieruchomościami gruntowymi.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Określenie jednolitego sposobu i warunków delimitacji wskazanych w ustawie OF otwiera możliwość faktycznego stosowania podejścia funkcjonalnego w polityce rozwoju. W ramach warunków określonych w omawianym rozporządzeniu osiągnięta zostanie porównywalność analiz, niezbędna dla kontroli celowości prowadzonej polityki rozwoju oraz jej transparentności. Będzie także możliwe monitorowanie zmian zachodzących w przestrzeni rzeczywistej. Samorząd i rząd otrzymają narzędzie porównań metodologicznych wzmacniające prowadzoną politykę rozwoju.

Oczekuje się pozytywnego wpływu na rozwój spójności terytorialnej i możliwość prowadzenia porównywalnej oceny stopnia rozwoju poszczególnych miast i regionów, w wyniku realizacji ukierunkowanych terytorialnie interwencji.

W odniesieniu do OF Żuław, powołanie obszaru pozwoli na wspólne podejmowanie działań rozwojowych w stosunku do przestrzeni o unikalnych cechach geograficznych, historycznych i kulturowych, zarządzanej przez 2 samorządy regionalne i wiele gmin im podległych, wykraczających poza ramy porozumienia „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 – Program Żuławski”.

Możliwość skutecznej delimitacji MOF OW zakończy długotrwały okres niepewności towarzyszący delimitacji obszarów metropolitalnych na podstawie dotychczasowych zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic
w ramach wiejskiego obszaru funkcjonalnego**

Na podstawie art. 49d ust. 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typów obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49b pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 2. 1. Wiejski obszar funkcjonalny tworzą gminy:

- 1) wiejskie;
- 2) miejsko-wiejskie i miejskie z wyłączeniem miast powyżej 5 tysięcy mieszkańców w ich granicach administracyjnych;

2. Gminy, o których mowa w ust. 1, spełniają co najmniej cztery kryteria określone w § 4.

§ 3. 1. Obszar funkcjonalny, o którym mowa w § 2 ust. 1, obejmuje gminy sąsiadujące ze sobą, określone zgodnie z warunkami wskazanymi w niniejszym rozporządzeniu.

2. Gmina może należeć jednocześnie do kilku obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

3. Granice obszaru funkcjonalnego uwzględnia się w rysunku projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa w sposób zapewniający czytelność rysunku i mapy, na której został sporządzony.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej - rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 21, 405 i

4. Granice, o których mowa w § 1 ust. 1, nie mogą przekraczać granicy województw.

§ 4. Za obszar, o którym mowa w § 2 ust. 1, uważa się obszar, w którym:

- 1) średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego nie jest większa niż 10 ha;
- 2) udział pracujących w rolnictwie w powiecie, w którym znajduje się gmina, w odniesieniu do średniej wojewódzkiej wynosi powyżej 66%;
- 3) pogłowie zwierząt gospodarskich w przeliczeniowych sztukach dużych (SD) na 1 hektar użytków rolnych w gminie w odniesieniu do średniej krajowej wynosi powyżej 150%;
- 4) wartość standardowej produkcji (roślinnej i zwierzęcej) w gminie w odniesieniu do średniej krajowej wynosi powyżej 120%;
- 5) udział przedsiębiorców na 1000 mieszkańców w gminie w odniesieniu do średniej w województwie wynosi poniżej 75%;
- 6) gęstość zaludnienia liczona w odniesieniu do powierzchni całej gminy wynosi poniżej 80 osób/km²;
- 7) udział powierzchni lasów w powierzchni całkowitej gminy wynosi powyżej 50%;
- 8) udział wód stojących w powierzchni całkowitej gminy wynosi powyżej 5%.

§ 5. Wartości kryteriów określonych w § 4 dla poszczególnych gmin ustala się na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Podstawą wydania projektowanego rozporządzenia jest art. 49d ust. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 7 projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (dalej „projekt ustawy”), do wskazania w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic w ramach typów obszarów funkcjonalnych, o których mowa w art. 49b pkt 2. Projektowane rozporządzenie tworzy ramy dla metodycznie jednolitego na terenie całego kraju wyznaczania wiejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, jako formy prowadzenia polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie.

Obszary funkcjonalne są narzędziem polityki przestrzennej państwa ukierunkowanej terytorialnie. Dążenie do ujednoczenia podejścia do ich wyznaczania w skali kraju jest związane z koniecznością poszukiwania odpowiedzi na zidentyfikowane w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) wyzwania w zakresie zarządzania przestrzenią, transparentności prowadzenia polityki i monitorowania skutków koncentracji interwencji ze środków publicznych w planowaniu rozwoju regionów.

Zgodnie z przepisami art. 49d ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w brzmieniu nadanym przez art. 7 projektu ustawy, podmiotem wykonującym delimitację obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym jest samorząd województwa, jako mający dobre rozpoznanie specyfiki danego regionu oraz faktycznych powiązań funkcjonalnych i problemów wyznaczanego obszaru. Znalazło to wyraz w określeniu w projekcie rozporządzenia dodatkowych warunków delimitacji granic obszarów funkcjonalnych, umożliwiających wyznaczenie obszaru o znaczeniu krajowym zgodnie z wiedzą właściwego samorządu, dotyczącą zarządzania delimitowanym obszarem, oraz ustawową zasadą zwartości i ciągłości obszaru.

Projekt rozporządzenia określa sposób wyznaczania obszarów funkcjonalnych, odnosząc się do realizacji zasad zapisanych w art. 49c ustawy. Jako zasadę wyodrębnienia obszaru funkcjonalnego przyjęto administracyjny podział kraju na poziomie podstawowym (NUTS 5) – zgodnie z granicami gmin. Tym samym przez granice zewnętrzne obszaru funkcjonalnego należy rozumieć zewnętrzne granice administracyjne gmin do tego obszaru włączonych.

Projekt rozporządzenia uwzględnia możliwość wzajemnego nakładania się różnych typów obszarów funkcjonalnych poziomu ponadregionalnego i regionalnego, zarówno wyznaczanych na podstawie projektowanego rozporządzenia, jak i wyznaczanych przez samorządy.

Proponuje się aby obszary funkcjonalne delimitowane były na poziomie rysunku projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub projektu zmiany tego planu na podstawie wspólnych dla określonego typu obszaru warunków wyznaczania.

W projektowanym rozporządzeniu określono wiejski obszar funkcjonalny. Przyjęto, że obszar ten tworzą gminy wiejskie lub miejsko wiejskie z wyłączeniem miast powyżej 5 tysięcy mieszkańców w ich granicach administracyjnych wyznaczone na podstawie kryteriów liczbowych określonych w oparciu o dostępne dane GUS. Uzasadnienie wyboru wskaźników:

1) Średnia powierzchnia gospodarstwa

Jednym z podstawowych czynników decydujących o efektywności produkcyjnej i ekonomicznej działalności rolniczej jest skala produkcji, której jednym z głównych wskaźników jest wielkość gospodarstwa. Dostępne opracowania naukowe i dane statystyczne wskazują, że wraz ze wzrostem średniej powierzchni gospodarstwa rośnie efektywność wykorzystania podstawowych czynników produkcji, którymi są ziemia, praca i kapitał. Biorąc pod uwagę obecne uwarunkowania rynkowe tylko większe powierzchniowo gospodarstwa mogą gromadzić środki finansowe na odtworzenie majątku trwałego i nowe inwestycje przez co są zdolne do efektywnego konkurencyjnego. Z drugiej strony gospodarstwa o małej powierzchni pełnią ważną funkcję środowiskową i społeczną. Mimo małej zdolności do produkcji towarowej, posiadają one duży potencjał w wytwarzaniu tradycyjnej żywności lokalnej bądź produktów niszowych. Jednocześnie struktura działek rolnych gospodarstw małoobszarowych (o małej powierzchni) wnosi szczególną wartość w zachowaniu walorów krajobrazowych i środowiskowych (np. mozaikowatość i zmienność rodzaju użytkowania UR).

2) Udział pracujących w rolnictwie, jako stosunek do średniej wojewódzkiej

Wysoki udział działalności pozarolniczej w kształtowaniu struktury zatrudnienia ludności wiejskiej jest pochodną wielu czynników, z których do najważniejszych zalicza się brak pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich i elastycznych form zatrudnienia, pozwalających na wykonywanie pracy w domu (poza miejscem zatrudnienia), niską

dostępność rynku pracy w mieście, małą dostępność transportową ośrodków wiejskich i niski poziom mobilności zawodowej oraz słabą świadomość pozarolniczego potencjału środowiska naturalnego. Z tego względu wskaźnik ten pozwoli na określenie obszarów o szczególnych potrzebach w zakresie aktywizacji rynku pracy etc.

W strukturze pracujących (według sektorów) najliczniejszą grupę w 2012 r. w Polsce stanowiły osoby zatrudnione w usługach, natomiast na obszarach wiejskich – pracujący w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybactwie (pracujący w sektorze rolniczym stanowili ok. 12,3% ogółu pracujących w Polsce).

3) Pogłowie zwierząt gospodarskich w przeliczeniowych sztukach dużych (SD) na 1 hektar użytków rolnych

W Polsce produkcja zwierzęca ma istotne znaczenie gospodarcze szczególnie w odniesieniu do bydła, trzody chlewnej i drobiu. Jednocześnie od kilkunastu lat zauważa się zmiany szczególnie w koncentracji produkcji. Co wpływa na zakres i typ prowadzonej działalności na obszarach wiejskich, tym samym wskaźnik ten umożliwia ocenę zrównoważenia pod względem środowiskowym danego regionu.

4) Wartość standardowej produkcji (roślinna i zwierzęca)

Wartość standardowej produkcji oznacza wartość produkcji odpowiadającej przeciętnej sytuacji w danym regionie. Jest obliczana jako średnia z pięciu lat wartość produkcji z określonej działalności rolniczej. tym samym wskaźnik ten pozwala określić ogólny rozwój ekonomiczny sektora rolnego w danym regionie.

5) Udział podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jest miarą poziomu przedsiębiorczości na danym obszarze, w tym miarą rozwój pozarolniczych miejsc pracy pozwalających, z jednej strony na rozwiązanie problemu jawnego i ukrytego bezrobocia na obszarach wiejskich a z drugiej na rozwój pozarolniczych funkcji danego obszaru. Wskaźnik ten jest zdecydowanie wyższy w Polsce zachodniej i w otoczeniu niektórych największych ośrodków (szczególnie Warszawy, Łodzi i Poznania), terenach o rozwiniętej funkcji turystycznej (Tatry, Mazury) i gospodarce leśnej (np. Bieszczady). Obserwuje się również znaczną koncentrację przedsiębiorstw na terenach niektórych gmin podmiejskich, szczególnie w Polsce wschodniej, np. w rejonie Lublina, Radomia i Rzeszowa.

6) Gęstość zaludnienia liczona w odniesieniu do powierzchni gminy

Gęstość zaludnienia związana jest uwarunkowaniami historycznymi, charakterem regionu oraz bliskością miast, a także procesami migracji ludności.

Najmniejszą gęstością zaludnienia charakteryzują się obszary wiejskie województw podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego. Trudno precyzyjnie określić potencjalny wpływ np. poziomu wsparcia finansowego gospodarstw rolnych na zmiany gęstości zaludnienia obszarów wiejskich, dochodowość produkcji rolnej jest jednak z całą pewnością jednym z czynników kształtujących wskaźniki populacyjne. Niska gęstość zaludnienia wiąże się zarazem z ograniczonym lokalnym rynkiem zbytu dla płodów rolnych.

7) Udział powierzchni lasów w powierzchni całkowitej

Jest to ważny wskaźnikiem środowiskowy ze względu na istotną rolę lasu zarówno, jako siedliska jak i elementu kształtującego retencję wodną gminy i jej mikroklimat. Ponadto grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione stanowią drugą pod względem wielkości powierzchnię w strukturze gruntów obszarów wiejskich. Walory estetyczne lasu powodują, że jest on także ważnym elementem oceny potencjału turystycznego regionu. Znaczny udział lasów w powierzchni całkowitej gminy zazwyczaj oznacza także brak infrastruktury związanej z przetwórstwem żywności oraz niską waloryzację gleb, ponieważ lasy na obszarach nizinnych przetrwały jedynie na glebach piaszczystych oraz terenach podmokłych.

8) Udział wód stojących w powierzchni całkowitej

Obecność linii brzegowej wód stojących o stałej charakterystyce głębokościowej oraz odpowiedniej powierzchni wód stwarza szczególną możliwość rozwoju kąpielisk, wypożyczalni sprzętu motorowodnego i przystani jachtowych. Wokół takich ośrodków rozwija się infrastruktura gastronomiczna i noclegowa. Jeziora są także atrakcyjnym urozmaiceniem wizualnym krajobrazu, zwłaszcza na obszarach urzeźbionych. Udział wód stojących może więc być wykorzystany jako wskaźnik charakteryzujący potencjał turystyczny regionu.

Obecność linii brzegowej jest także istotnym elementem środowiskowym zapewniającym schronienie dla wielu zwierząt, w szczególności oferując miejsca lęgowe i żerowiska dla ptaków. Wielkość powierzchni jezior przekłada się natomiast na ich zdolność

do zapewnienia ptakom i innym zwierzętom odpowiedniej bazy pokarmowej w postaci roślinności, planktonu, skorupiaków, owadów i ryb.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, o których mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), ponieważ nie zawiera norm technicznych.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Projekt zostanie również zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt będzie także przedmiotem prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Przedmiotowy projekt oddziałuje bezpośrednio na samorząd terytorialnego szczebla regionalnego, samorządy lokalne gmin leżących w delimitowanych obszarach.

2. Wyniki konsultacji społecznych

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom społecznym z właściwymi partnerami społecznymi - w tym z samorządami województw, jednostkami odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i przestrzenne na szczeblu regionów, samorządami miast wojewódzkich i miast - powiatów grodzkich graniczących z miastem wojewódzkim.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Z uwagi na fakt, iż delimitacja wiejskich obszarów funkcjonalnych będzie odbywać w oparciu o powszechnie dostępne dane GUS, wprowadzenie proponowanej regulacji nie będzie generowało dodatkowych kosztów dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt nie ma bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wyznaczenie wskazanych obszarów funkcjonalnych zwiększy możliwość zarządzania przestrzenią określoną geograficznie, co powinno przyczynić się do lepszej koordynacji działań prowadzonych i planowanych w wyłonionym obszarze, skracając czas uzyskiwania niezbędnych decyzji różnych organów administracji.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Określenie jednolitego sposobu i warunków delimitacji wskazanych obszarów funkcjonalnych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym otwiera możliwość faktycznego stosowania podejścia funkcjonalnego w polityce rozwoju. W ramach warunków określonych w projektowanym rozporządzeniu osiągnięta zostanie porównywalność analiz, niezbędna dla kontroli celowości prowadzonej polityki rozwoju oraz jej transparentności. Będzie także możliwe monitorowanie zmian zachodzących w przestrzeni rzeczywistej. Samorząd i organy administracji rządowej otrzymają narzędzie porównań metodologicznych wzmacniające prowadzoną politykę rozwoju.